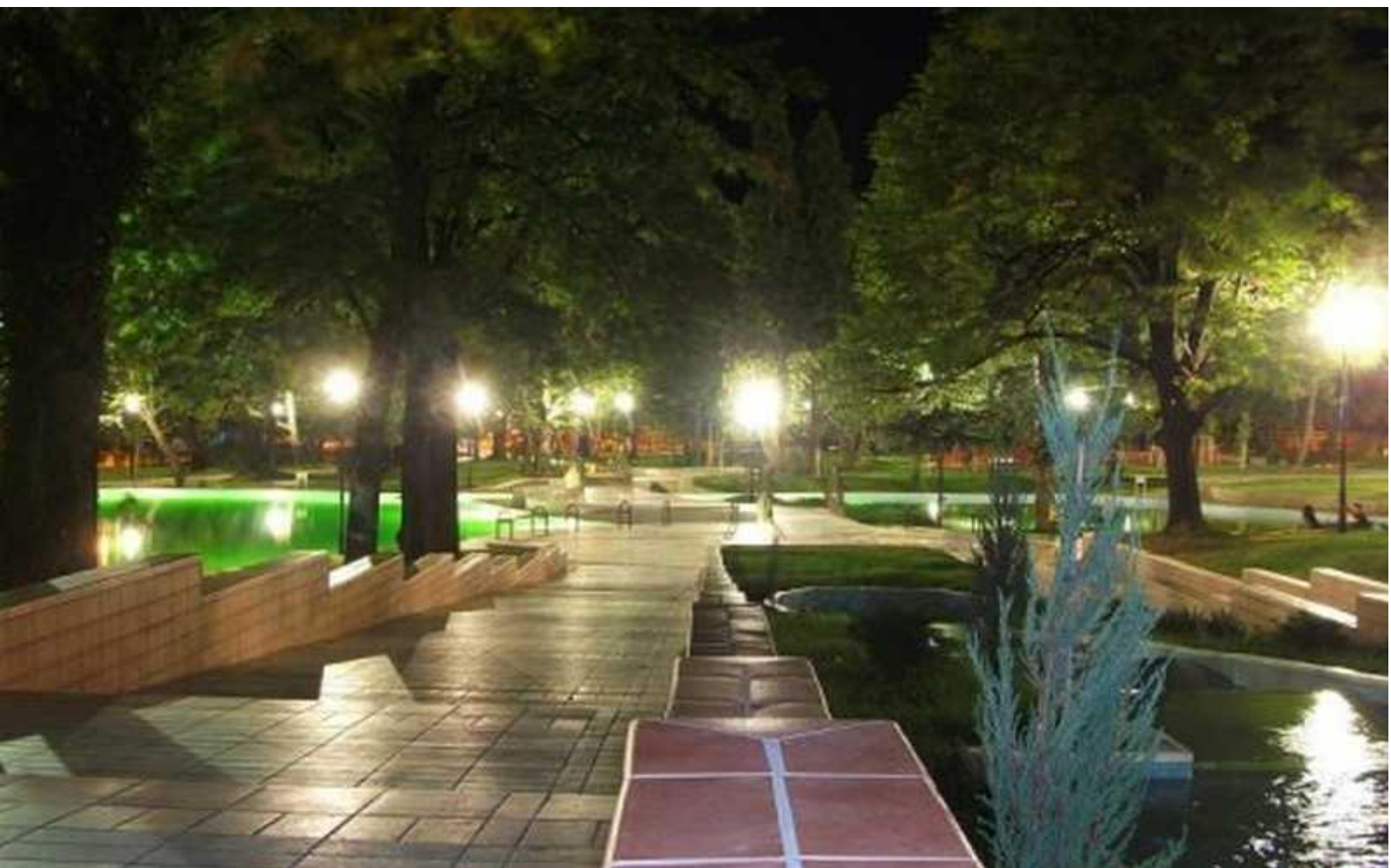

ПЛАН ЗА УСТОЙЧИВА ГРАДСКА
МОБИЛНОСТ НА ОБЩИНА ПЕЩЕРА
ЗА ПЕРИОДА 2023-2030

Съдържание

Списък на таблиците	3
Списък на фигурите	3
Списък на снимките	4
Използвани съкращения	5
Въведение.....	6
Институционална и законодателна рамка	8
Основни международни актове:	9
Национални стратегически и планови документи.....	11
Национално законодателство.....	11
Наредби	11
Регионални и общински документи.....	12
Възможни източници на финансиране	12
Разработване на ПУГМ Пещера	14
Анализ на текущото състояние	15
Пространствена структура, климат и води	15
Баланс на територията.....	16
Релеф.....	16
Климат.....	16
Почви.....	17
Полезни изкопаеми	18
Води.....	18
Икономика	19
Нефинансови предприятия	19
Преработваща промишленост.....	23
Селско стопанство	23
Туризм.....	27
Инвестиции.....	31
Износ	31
Населени места и население	31
Населени места	31
Демографски процеси	32
Застаряване.....	35
Естествен и механичен прираст.....	36
Миграция	39
Социално-икономически характеристики на населението	39
Ниво на образование.....	39
Грамотност на населението	41
Коефициент на икономическа активност, работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работната сила	41
Етнически групи на населението	42
Доходи и линия на бедност.....	43
Транспортна свързаност и интегрираност	44
Пътна мрежа.....	45
Улична мрежа.....	45
Обществен транспорт	46

Инфраструктурни проекти с национално и регионално значение за общината	47
Околна среда	48
Атмосферен въздух	48
Води	49
Управление на отпадъците	49
Зелена система	51
Изпълнявани проекти с екологично значение	53
Защитени територии	58
Резерват Купена	58
Бесепарски ридове	60
Бесепарски възвишения	61
Западни Родопи	62
Грамадите	63
Пещера Снежанка	63
Тъмра	63
Резултати от проведено анкетно проучване	64
Основни изводи от анализа на	72
SWOT анализ	73
Цели и приоритети на ПУГМ Пещера	75
Цел на ПУГМ Пещера	76
Целеви групи	76
Визия за развитие	78
Стратегически цели на ПУГМ Пещера	78
Приоритети/Мерки на ПУГМ Пещера	80
План за изпълнение на ПУГМ Пещера	80
Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПУГМ община Пещера	88
Индикатори за продукт	88
Индикатори за резултат	89
Индикатори за продукт	90
Индикатори за резултат	92
Източници на информация	94

Списък на таблиците

Таблица 1.	Основни икономически показатели по икономически дейности на нефинансовите предприятия в община Пещера за 2021 година. Източник: НСИ.	21
Таблица 2.	Основни икономически показатели на област Пазарджик и община Пещера 2019-2021 г. Източник: НСИ.	22
Таблица 3.	Места за настаняване в град Пещера. Източник: Национален туристически регистър.	30
Таблица 4.	Места за хранене в община Пещера. Източник: Национален туристически регистър.	30
Таблица 5.	Брой население в община Пещера 2011 и 2021 година по населени места и пол. Източник: НСИ.	33
Таблица 6.	Население под, в и над трудоспособна възраст през 2021 г. Източник: НСИ.	35
Таблица 7.	Естествен прираст за страната, област Пазарджик и община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.	37
Таблица 8.	Трудови мигранти в община Пещера през 2021 година. Източник: НСИ.	39
Таблица 9.	Дял на грамотното население на 9 и повече години в общото население на тази възраст в страната, областта и община Пещера (%). Източник: НСИ.	41
Таблица 10.	Коефициенти на икономическа активност, заетост и безработица на лицата на възраст 15-64 години по пол за 2021 година (%). Източник: НСИ.	41
Таблица 11.	Брой население по етническа принадлежност през 2021 година. Източник: НСИ.	43
Таблица 12.	Изпълнени и изпълнявани проекти в община Пещера с екологично значение през 2021 и 2022 година. Източник: РИОСВ Пазарджик.	53

Списък на фигурите

Фигура 1.	Основни документи за политика, приети от ЕК. Източник: ЕСП.	10
Фигура 2.	Процес на разработване на ПУГМ. Източник: SUMP Guideline.	14
Фигура 3.	Област Пазарджик.	15
Фигура 4.	Община Пещера.	16
Фигура 5.	Средногодишни температури. Източник: https://www.meteoblue.com/bg	17
Фигура 6.	Брой нефинансови предприятия в община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.	20
Фигура 7.	Туристически маршрути в община Пещера. Източник: Община Пещера.	28
Фигура 8.	Брой население в община Пещера 2011-2021 година. Източник: НСИ.	33
Фигура 9.	Динамика на броя на населението в град Пещера. Източник: НСИ.	33
Фигура 10.	Дял на населението на възраст 65+ години от общия брой население (%). Източник: НСИ.	34
Фигура 11.	Дял на населението по пол за периода 2019-2021 година (%). Източник: НСИ.	34
Фигура 12.	Брой население по възраст през 2021 година. Източник: НСИ.	35

Фигура 13.	Дял на населението на възраст 0-14 години и 65+ години от общия брой население в община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.....	36
Фигура 14.	Естествен прираст в община Пещера 2017-2021 година. Източник: НСИ.....	37
Фигура 15.	Механичен прираст на населението в община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.	38
Фигура 16.	Механичен прираст по населени места 2019-2021 година. Източник: НСИ.....	38
Фигура 17.	Механичен прираст по пол 2019-2021 година. Източник: НСИ.....	38
Фигура 18.	Брой население по степен на образование в община Пещера на 7 и повече години през 2011 и 2021 година. Източник: НСИ.....	40
Фигура 19.	Дял на населението по степен на образование в общото население на 7 и повече години през 2021 година за страната, област Пазарджик и община Пещера (%). Източник: НСИ.	40
Фигура 20.	Население на България по етнически групи. Източник: НСИ.....	42
Фигура 21.	Линия на бедност за 2021 година по области. Източник: НСИ.	44
Фигура 22.	Защитени територии в община Пещера.....	58

Списък на снимките

Снимка 1.	Град Пещера.	6
Снимка 2.	Стара река.	18
Снимка 3.	Град Пещера.	32
Снимка 6.	Градски парк Пещера.....	51
Снимка 7.	Резерват Купена. Източник: РИОСВ Пазарджик.	58
Снимка 8.	Резерват Купена. Източник: РИОСВ Пазарджик.	59
Снимка 9.	Биологично разнообразие в резерват Купена. Източник: РИОСВ Пазарджик.	59
Снимка 10.	Бесапарски ридове.....	60
Снимка 11.	Бесапарски ридове – защитена зона по директивата за птиците.....	61
Снимка 12.	Бесапарски възвишения.	61
Снимка 13.	Карпатска тоция.....	62
Снимка 14.	Пещерата Снежанка.....	63
Снимка 15.	Защитена местност Тъмра.	64

Използвани съкращения

ААП	Асоциацията на автомобилните производители и техните оторизирани представители в България
АЗ	Агенция по заетостта
АМ	Автомагистрала
ГИС	Географска информационна система
ГКПП	Граничен контролно-пропускателен пункт
ГРАО	Главна дирекция „Гражданска регистрация и административно обслужване“
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДФЗ	Държавен фонд Земеделие
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕСП	Европейска сметна палата
ИААА	Изпълнителна агенция Автомобилна администрация
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСАК	Интегрирана система за администриране и контрол
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България
ИТС	Интелигентни транспортни системи
ИТСР	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МПС	Моторно превозно средство
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
НСИ	Национален статистически институт
ОБ	Общински бюджет
ОДЗ	Областна дирекция Земеделие
ОУП	Общ устройствен план
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ПОС	Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.
ПРР	Програма „Регионално развитие“ 2021-2027 г.
ПТС	Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 г.
ПУГМ	План за устойчива градска мобилност
РБ	Републикански бюджет
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Регионална инспекция на околната среда и водите
РОП	Регистър за обществени поръчки
РПМ	Републиканска пътна мрежа
ТСБ	Териториално статистическо бюро

Въведение

Планът за устойчива градска мобилност (ПУГМ) на община Пещера представлява стратегически средносрочен документ за количествено и качествено удовлетворяване потребностите от мобилност на хората и бизнеса. Той служи за планиране и управление на мобилността (на хора и стоки) за функционални градски/крайградски райони. ПУГМ на община Пещера обхваща периода 2023-2030 години и формулира общинските приоритети в сферата на транспортната инфраструктура и управлението на мобилността на територията на общината.

Снимка 1. Град Пещера.

В последните десетилетия възникват нови подходи спрямо планирането на градската мобилност, породени от стремежа на местните власти да преодолеят остарелите тенденции и да разработят стратегии, които да стимулират преминаването към по-екологосъобразни и по-устойчиви видове транспорт — например ходене пеш, каране на велосипед, обществен транспорт и нови видове модели за използване и притежаване на автомобили. Много градове в ЕС експериментират с иновационни решения по отношение на мобилността и споделят своя опит чрез различни мрежи за обмен на информация между градовете.

През март 2011 година ЕК публикува Транспортната Бяла Книга „Пътна карта за единна Европейска транспортна област – към конкурентноспособна и ефикасна транспортна система (COM(2011)0144 final). За целта следва да се проучи възможността за разработка на планове за градска мобилност като задължителна мярка за градове с определена големина съгласно националните стандарти и базирано на насоките на ЕС. Комисията предлага да се използват регионалните фондове за развитие и кохезионния

фонд за градове и региони, които са представили актуални и одобрени от независим орган Одитен сертификат за устойчива градската мобилност.

Понятието „градска мобилност“ се отнася до възможността за лесно придвижване на хората между различни точки в града или градските региони с помощта на наличната транспортна мрежа и услуги. Съществуват много фактори, които влияят върху градската мобилност, като например демография, земеползване, управление, наличие на обществен транспорт, използване на автомобили и местна икономика.

Плановете за устойчива градска мобилност целят стимулиране на балансираното развитие и подобрената интеграция на различните видове градска мобилност. В тази концепция за планиране се подчертава, че градската мобилност е насочена най-вече към хората. Поради това се поставя акцент върху участието на гражданите и заинтересованите страни и се насърчават промени в поведението по отношение на мобилността. Плановете за устойчива градска мобилност могат да помогнат на градовете да използват по ефективен начин съществуващата транспортна инфраструктура и услуги и да предприемат мерки за градска мобилност по разходоефективен начин. Тези планове следва да бъдат разработени в сътрудничество, което обхваща различни области и сектори на политиката (транспорт, земеползване и териториално устройство, околна среда, икономическо развитие, социална политика, здравеопазване, пътна безопасност и др.), не само между отделните равнища на управлението и администрацията, но и с органите в съседните райони — както градски, така и селски.

Като цяло, за да достигне целта си до 2050 година, ЕС трябва да намали емисиите си с 80-95% под нивата от 1990 година в контекста на необходимите намаления в развитите страни като група. Анализът на Новите технологии за превозни средства и управление на трафика ще бъдат от централно значение за намаляване на транспортните емисии в ЕС и останалата част от света. Намаляване на парниковите газове (ПГ) с поне 60% до 2050 година в сравнение с нивата от 1990 година, а той остава значителен и все още растящ източник на ПГ. Целта на транспортния сектор е до 2030 година да намали емисиите на ПГ с около 20% под нивото им от 2008 година. Като се има предвид значителното нарастване на емисиите от транспорт през последните две десетилетия, това би ги довело въпреки всичко до ниво с 8% над това от 1990 година. Предизвикателството е да се премахне зависимостта на транспортната система от петрола, без да се жертва ефективността ѝ и без да се застрашава мобилността. В съзвучие с водещата инициатива „Европа за ефективно използване на ресурсите“, заложена в стратегията „Европа 2020“ и новия план за енергийна ефективност от 2011 година, главната цел на европейската транспортна политика е да помогне за създаването на система, която подкрепя европейския икономически прогрес, подобрява конкурентоспособността и предлага висококачествени услуги в сферата на мобилността, като същевременно използва ресурсите по-ефективно. На практика транспортът трябва да консумира по-малко и по-чиста енергия, да използва по-добре една модерна инфраструктура и да намали отрицателното си въздействие върху околната среда и ключови природни богатства като водата, земята и екосистемите. В

градовете преминаването към по-екологичен транспорт се улеснява от по-ниските изисквания към пробега на превозните средства и по-голямата гъстота на населението. Изборът на средства за обществен транспорт е по-голям, налице са и алтернативи като ходене пеш и каране на велосипед. Градовете страдат най-много от задръствания, лошо качество на въздуха и шумово замърсяване. Градският транспорт е отговорен за около една четвърт от емисиите на въглероден диоксид, идващи от транспорта, а 69% от пътнотранспортните произшествия възникват в градовете. Постепенното изтегляне на превозните средства, задвижвани с конвенционални горива от градската среда, е съществен принос за значителното намаляване на зависимостта от петрола, на емисиите на парникови газове, както и на замърсяването на въздуха и шумозамърсяването на местно ниво. То ще трябва да бъде съпътствано от развитието на подходяща инфраструктура за зареждане за новите транспортни средства. Употребата на по-малки, по-леки и по-специализирани превозни средства за транспорт на пътници трябва да се насърчава. Големите автомобилни паркове от градски автобуси, таксите и микробуси за доставка са особено подходящи за въвеждането на алтернативни горива и системи за задвижване. Те могат да дадат значителен принос към намаляването на въглеродната интензивност на градския транспорт, като същевременно служат и за изпитателен стенд за нови технологии и възможност за ранно реализиране на пазара. Пътните такси и премахването на несправедливото данъчно облагане също могат да съдействат за насърчаване на използването на обществения транспорт и постепенното въвеждане на алтернативни принципи на задвижване.

Технологичните нововъведения могат да постигнат по-бърз и по-евтин преход към по-ефективна и устойчива европейска транспортна система, като действат по три основни фактора:

- Ефективност на транспортните средства чрез нови двигатели, материали и дизайн;
- Използване на по-чиста енергия чрез нови горива и системи за задвижване;
- По-добро използване на мрежата и по-безопасна и сигурна дейност чрез информационни и комуникационни системи.

Институционална и законодателна рамка

Основната цел на плана за устойчива градска мобилност е гарантиране на достъпа; повишаване на сигурността; намаляване на замърсяванията (на въздуха и на шума); превръщането на транспорта в ресурсно ефективен отрасъл; подобряване привлекателността на територията и качеството на живот на хората общината.

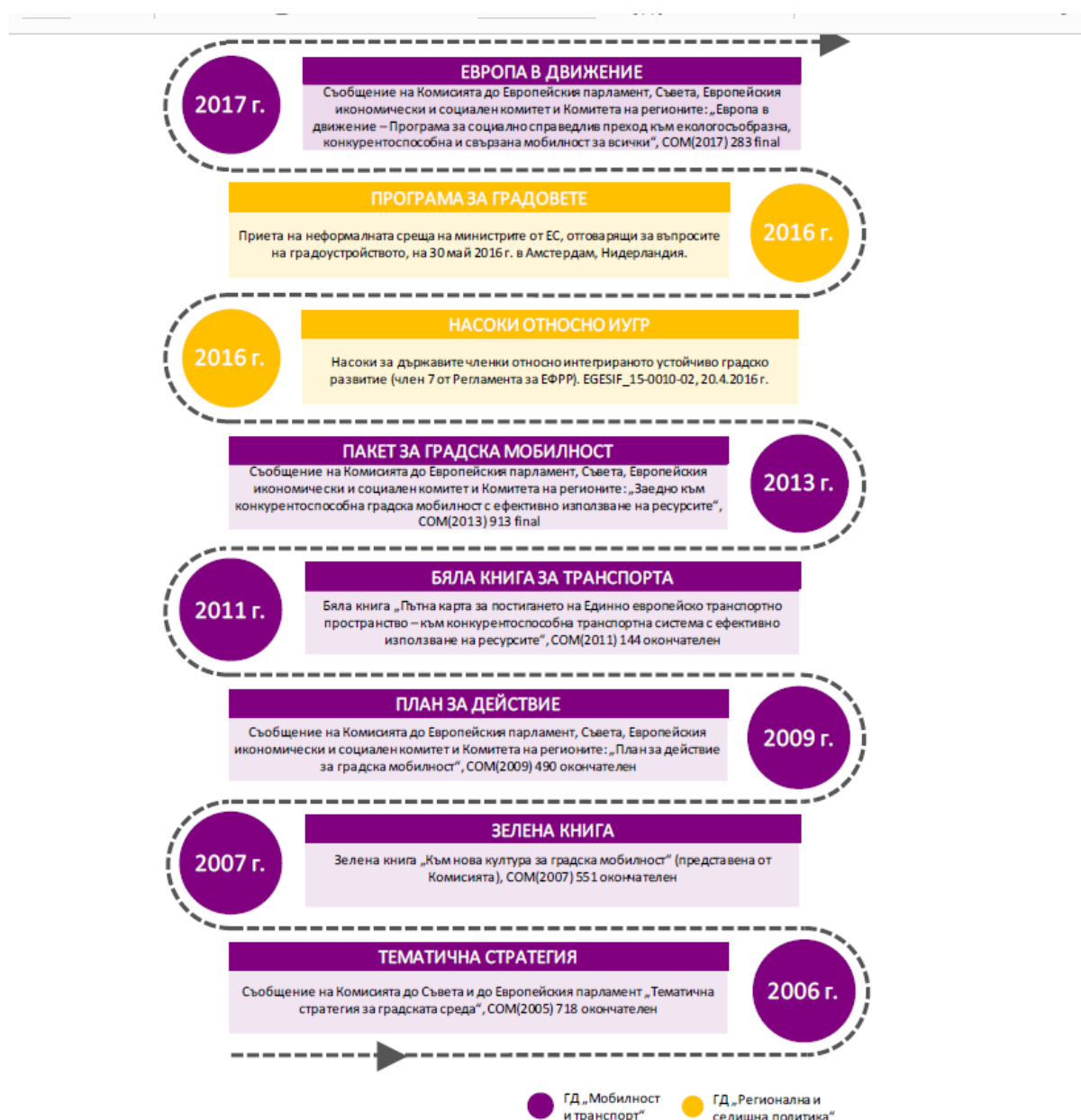
Тенденциите на изменение на климата и изчерпване на природните ресурси поставят допълнителни предизвикателства пред устойчивия растеж, тъй като поради целта за ограничаване изменението на климата до под два градуса и прекъсването на пряката зависимост между икономическия растеж и ресурсоемкостта налагат повече

дългосрочно инвестиране в енергия с ниски въглеродни емисии. Предвид въздействието на градската мобилност върху икономическия растеж и околната среда, ЕС насърчава изграждането на такава градска мобилност, която да е устойчива. Това означава разработване на стратегии за преминаване към по-екологосъобразни и по-устойчиви видове транспорт — например ходене пеша, каране на велосипед, обществен транспорт и нови форми на използване и притежаване на автомобили.

Основанията за разработването на ПУГМ като стратегическия документ са изискванията, поставени в нормативните актове на европейско и национално ниво, в които са формулирани концепциите и приоритетите за пространствено развитие на териториите в това число и за развитие на транспортната инфраструктура и транспортната система.

Основни международни актове:

- Зелена книга „Към нова култура на градска мобилност“ на Европейската комисия - 2007 г.;
- Регламент 1370/2007 за обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт;
- Директива 2008/50/ЕО за качеството на атмосферния въздух;
- Директива 2008/96/ЕО за откриване, обезопасяване и отстраняване на местата с концентрация на пътно-транспортни произшествия;
- Директива 2009/33/ЕО за насърчаването на чисти и енергийно ефективни пътни превозни средства;
- План за действие по градска мобилност на Европейската комисия – 2009 г.;
- Директива 2010/40/ЕО за внедряване на интелигентните транспортни системи в областта на автомобилния транспорт и за интерфейси с останалите видове транспорт;
- Стратегия за незамърсяващи и енергийно ефективни превозни средства на Европейската комисия - 2010 г.;
- Бяла книга „Пътна карта за единна Европейска транспортна област – към конкурентоспособна и ефикасна транспортна система“ на Европейската комисия – 2011 г. ;
- Концепция за планове за устойчива градска мобилност „Заедно към конкурентоспособна градска мобилност с ефективно използване на ресурсите“ на Европейската комисия – 2013 г. ;
- Регламент №1315 на ЕС „Насоки за развитие на Трансевропейската транспортна мрежа“ – 2013 г.;
- Стратегия за устойчива и интелигентна мобилност и План за действие 2020 г.;
- Европейска зелена сделка 2019 г.;
- Стратегия „Транспорт 2050“ на ЕС.

Източник: ЕСП.

Фигура 1. Основни документи за политика, приети от ЕК. Източник: ЕСП.

В тази връзка в доклада за България за 2019 година ЕК отправя препоръки за развитието на транспортната система в страната, включващ задълбочен преглед за „предотвратяването и коригирането на макроикономическите дисбаланси“. Набелязани са нужди от инвестиции на национално ниво с висок приоритет с цел изграждане на стабилна, устойчива на изменението на климата, интелигентна, сигурна и интермодална трансевропейска транспортна мрежа, и по-специално:

Създаване на интелигентни системи за транспорт и пътно движение, предназначени за ефикасно и оптимизирано използване на инфраструктурата, включително за електронни системи за пътно таксуване;

Национални стратегически и планови документи

- Национална програма за развитие „България 2030“;
- Национална стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.);
- Национална концепция за пространствено развитие (2013-2025 г.);
- Стратегия за развитие на транспортната инфраструктура на Р. България до 2020 г.;
- Стратегия за развитие на транспортната система на Р. България (2010-2020 г.);
- Стратегия за подобряване на безопасността на движението по пътищата на Р. България (2011-2020 г.);
- Национална стратегия за околна среда (2009-2018 г.);
- Национална дългосрочна програма за насърчаване на потреблението на биогорива в транспортния сектор (2008-2020 г.);
- Оперативна програма „Региони в растеж „ 2014-2020 г.“;
- Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.“;
- Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“;
- Програма за европейско териториално сътрудничество Гърция – България“ 2014-2020 г.

Национално законодателство

- Закон за автомобилните превози;
- Закон за устройство на територията;
- Законът за местното самоуправление и местната администрация;
- Закон за общинската собственост;
- Закон за пътищата;
- Закон за опазване на околната среда;
- Закон за движението по пътищата;
- Закон за чистотата на атмосферния въздух;
- Закон за защита от шума в околната среда;
- Закон за регионалното развитие;

Наредби

- Наредба №2/2002 г на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията за условията и реда за утвърждаване на транспортни схеми и за осъществяване на обществени превози на пътници с автобуси и леки автомобили;
- Наредба №2/2004 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за планиране и проектиране на комуникационно-транспортни системи на урбанизирани територии;
- Наредба №2/2006 г. на Министерството на финансите за условията и реда за предоставяне на средства за компенсиране на намалените приходи от прилагането на цени за пътуване по автомобилния транспорт, предвидени в нормативни актове за определени категории пътници;

- Наредба №3/2005 г. на Министерството на финансите за условията и реда за предоставяне на средства за субсидиране на превоза на пътниците по нерентабилни автобусни линии във вътрешноградския транспорт и транспорта в планински и други райони;
- Наредба №33/1999 г. на Министерството на транспорта за обществен превоз на пътници и товари на територията на Република България;
- Наредба №2/2004 г. за планиране и проектиране на комуникационно-транспортни системи в урбанизираните територии;
- Наредба №7/2000 г., относно правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони;
- Наредба №4/2009 г. за изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии;
- Наредба №1/2001 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за организиране движението по пътищата;
- Наредба №2 за сигнализацията на пътищата с маркировка;
- Наредба №17 за регулиране на движението по пътищата със светлинни сигнали;
- Наредба №18 за сигнализация на пътищата с пътни знаци;
- Наредба №12/2010 г. на Министерството на околната среда и водите за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух;
- Наредба за условията и реда за внедряване на интелигентните транспортни системи в областта на автомобилния транспорт и за интерфейси с останалите видове транспорт – 2013 г.

Регионални и общински документи

- Интегрирана териториална стратегия за развитие на Южен централен регион за планиране от ниво 2 за периода 2021-2027 г.;
- План за интегрирано развитие на община Пещера 2021-2027 г.;
- Общ устройствен план на община Пещера.

Възможни източници на финансиране

Основните източници на финансиране на мерки за устойчива градска мобилност в следващите години са традиционно Програма за развитие на регионите 2021-2027 (ПРР) и новият инструмент – Национален план за възстановяване и развитие (НПВУ).

По приоритна ос 1 - Устойчиво градско развитие на ПРР, ще бъдат подкрепени 10 големи градски общини в България: Видин, Плевен, Русе, Велико Търново, Варна, Бургас, Стара Загора, Пловдив, Столична община и Благоевград. **Приоритет 2 на програмата - Интегрирана териториална свързаност** обхваща 40 градски общини. Заложените мерки за устойчива мобилност, включително градска, са идентични за двата приоритета. Те включват всички видове инвестиции в инфраструктура и оборудване, включително, но не само: разработване на планове за управление на

движението, въвеждане на интелигентни транспортни системи (ИТС) и др. мерки за дигитализация на транспорта, подмяна на подвижния състав на обществения транспорт с екологично чист, зарядна инфраструктура за чисти превозни средства, велосипедна и пешеходна мрежа, транспортна инфраструктура, вкл. улици и съоръжения във връзка с развитието на интегрирана система за обществен транспорт, велосипедна и пешеходна мрежа, мерки за подобряване на достъпността и безопасността на транспорта, подобряване на връзките между градски, междуградски автобусен, железопътен, въздушен, вътрешноводен и морски транспорт, като част от реализиране на интермодални превози и др.

Програмата насърчава развитието на функционални зони и регионални връзки от гледна точка на трудовата мобилност, включително чрез развитието на междуселищния обществен транспорт. Мерките за устойчива градска мобилност са допустими на територията и на селски общини, които не граничат с градски, при ясно обоснована необходимост и интегриран характер на инвестицията.

Предвидени за финансиране са мерки за изграждане на зарядни станции като елемент на устойчивата градска мобилност на териториите на градските общини в страната в съответствие с ПИРО. Всички останали мерки, свързани с изграждането на зарядни станции, ще се финансират от Програмата за транспортна свързаност (ПТС).

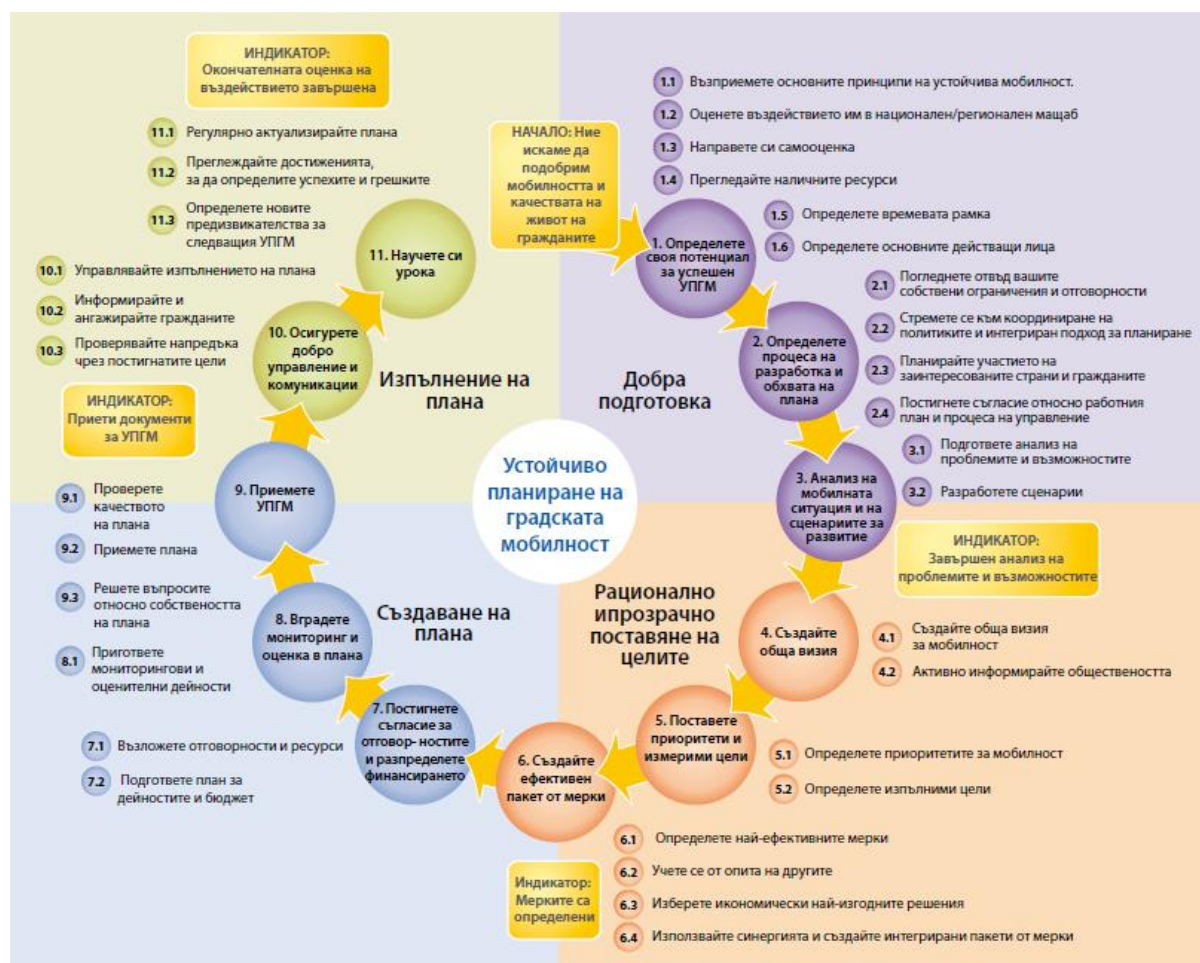
В допълнение проектът "Зелена мобилност" от НПВУ с индикативен бюджет 51.13 млн. евро е насочен към 40 градски общини, без 10-те най-големи. Предвидено е да се осъществи под формата на пилотна схема в подкрепа на реформата за устойчива градска мобилност, която да предшества интегрираните проекти за устойчива градска мобилност по ПРР. Задължително изискване към проектите е да бъдат подготвени и изпълнявани в партньорство между две или повече общини с един или няколко оператори на обществения транспорт. Селските общини са допустими като асоциирани партньори по проектите при обосновка по отношение на връзките между селските и градските райони и функционалните зони. Предвидените дейности включват: нулево-емисионни превозни средства на обществения транспорт в транспортната система на градовете; съпътстващи мерки съгласно предпроектните проучвания - изграждане на зарядни станции, обслужващи превозните средства на обществения транспорт, както и разработването на ИТС и интегрирани цифрови решения за подобряване на ефикасността и ефективността на обществения транспорт; изпълнение на инфраструктурни мерки за безопасна градска мобилност, насочени към уязвимите участници в движението - пешеходци и велосипедисти; разработване/актуализиране на генерални планове за организация на движението.

В допълнение, за насърчаване на електромобилността като част от местните стратегии за устойчива градска мобилност е предвидено да допринася и **приоритет 5 Въздух на Програмата за околна среда 2021-2027 г. чрез пилотна схема** за финансиране чрез финансови инструменти на мерки за постепенното прекратяване използването на конвенционални МПС с високи емисии (дизелови, приоритетно pre-Euro и Euro 1) и преминаване към електрически автомобили. Помощта е насочена към граждани,

живеещи в общини с нарушено качество на въздуха, които трябва да предадат за рециклиране регистрирани високо-емисионни дизелови автомобили. Предвидена е и подкрепа за въвеждане на зони с ниски емисии, която да бъде концентрирана в градове с лошо качество на въздуха и значителни проблеми с трафика.

Разработване на ПУГМ Пещера

Разработката на ПУГМ се разглежда като непрекъснат процес от 11 основни стъпки с 32 свързани дейности, като последните могат да се извършват успоредно.

Фигура 2. Процес на разработване на ПУГМ. Източник: SUMP Guideline.

Разработването и изпълнението на ПУГМ следва интегриран подход с висока степен на сътрудничество, координация и консултация между отделните нива на управление и съответните органи. Планът за устойчива градска мобилност следва прозрачен и ориентиран към участие подход, което включва партньорството с всички заинтересовани страни — граждани, представители на гражданското общество и икономическите субекти в разработването и изпълнението на плана от самото начало и по време на целия процес.

За изпълнението на ПУГМ следва да се извършва подробен мониторинг. Напредъкът към целта и конкретните задачи на плана и постигането на резултатите от него трябва да се оценяват редовно въз основа на избрани показатели.

Анализ на текущото състояние

Община Пещера е разположена в Южна България и е една от съставните общини на област Пазарджик. С площта си от 135.49 км² (съгласно данни на НСИ) е най-малката сред дванадесетте общини в областта, което съставлява 3.04% от територията ѝ.

Фигура 3. Област Пазарджик.

Община Пещера се намира в югоизточната част на област Пазарджик в Западнородопската част на Осоговско-Родопската зона. Границите ѝ са следните:

- на изток – община Брацигово;
- на юг – община Батак;
- на запад – община Ракитово;
- на северозапад и север – община Пазарджик.

Пространствена структура, климат и води

Община Пещера обхваща 4 населени места - град Пещера и селата Радилово, Капитан Димитриево и Свети Константин. Град Пещера е административният център на общината. Той се намира в предпланината, на границата с Горнотракийската низина, на 240 източна дължина и 420 северна ширина. Отстои на 20 км южно от град Пазарджик, 40 км югозападно от град Пловдив и на 125 км югоизточно от град София. Средната му надморска височина е 461 м. Село Радилово се намира на 3 км северно от град Пещера. Разположено е на един скат в полите на планината Родопи на леко наклонена на североизток неравна площ. От изток и север селището е открито, а от запад е оградено с високи каменисти местности. Средната му надморска височина е 367 м. На североизток землището му граничи със землището на село Капитан Димитриево, което е разположено на 7 км североизточно от град Пещера, в последните гънки на Родопите, с лице към юг. Отвсякъде е заобиколено с голи незалесени склонове, наричани от местните жители „чалове“. Средната му надморска височина е 263 м. Село Свети Константин, известно със своя благоприятен климат и красива природа, се намира на 18 км. западно от гр. Пещера на 1350 м. надморска височина. С Указ № 107/08.05.2019г. на Президента на Р България, новосъздаденото населено място е наименувано – село Свети Константин. През м. януари 2021г.

комисия, назначена със заповед на областния управител на Област Пазарджик определи землищните граници на създаденото ново населено място.

Баланс на територията

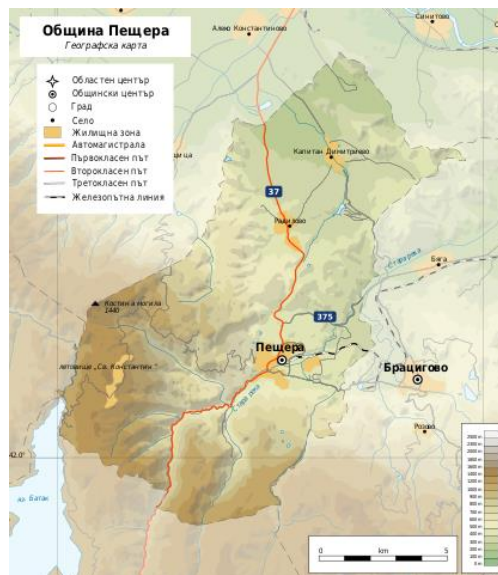
От общо 135.49 км² урбанизираните територии в община Пещера са 7.49 км² или 748.62 ха, територията на транспорта заема 388.24 ха, земеделските земи са 5 066.54 ха, територията на горите е 6 067.31 ха, водите и водните площи са 119.22 ха, защитените територии са 1 093.46 ха, а нарушените земи – 64.90 ха.

Релеф

Релефът на общината е хълмисто-планински и е обусловен от нейното разположение в западната част на Пещерско-Брациговската котловина, намираща се между югозападните разклонения на Бесепарските ридове на Западните Родопи, северните склонове от Баташкия дял на Западните Родопи и югоизточните склонове на западнородопския рид Къркария. Котловината е формирана в средното поречие на Стара река.

Ридът Къркария, макар и не много висок, има лични и красиви върхове, които се извисяват над Пазарджишкото поле и Чепинската котловина. В южната си част над град Пещера той се снишава. Билото му се заобля и над него се издигат върховете „Баташко кале“, „Св. Константин“ (1 435 м) и „Костина могила“ (1 441 м).

От северозапад и север едно ниско разклонение на Къркария загражда град Пещера. То се нарича „Голяма страна“. Най-високата му точка е „Турската глава“ - малка могила, издигната едва на 900 метра надморска височина.

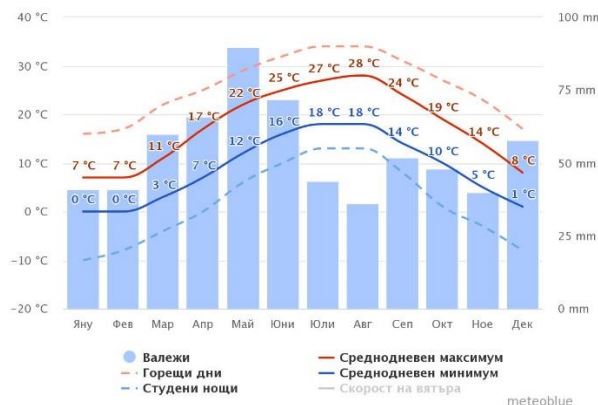
Фигура 4: Община Пещера.

Най-високата точка на територията на общината е връх „Кълчиш“, намиращ се в рид Къркария, с надморска височина – 1 475 м. Разнообразният и живописен релеф, съчетаващ китни речни долини и клисури с непристъпни скални зъбери и върхове, наред с многобройните пещерни образувания са атракция, която е типична за общината, като условията предпоставят развитието предимно на природно-познавателен и пещерен туризъм.

Климат

Релефните особености и близостта до Горнотракийската низина са основните фактори, които оказват съществено влияние върху климатичните и метеорологични условия на територията на община Пещера, която се намира в Преходната климатична област – Севернородопски нископланински климатичен район. Климатът тук е умереноконтинентален към преходноконтинентален, с черти на планински и се

характеризира със сравнително прохладно лято, умерено студена и сравнително мека зима с по-устойчива снежна покривка и преливащи се пролетни и есенни сезони.

Фигура 5. Средногодишни температури.
Източник: <https://www.meteoblue.com/bg>

Климатът в общината е умерен, без резки температурни колебания. Средната надморска височина на град Пещера е 461 м. Средната годишна температура е 12.6⁰ C. Валежите са сравнително добри – от 670 до 680 л/м² годишно.

Климатът на територията е благоприятен, не се наблюдават екстремни стойности. Ветровитостта е слаба - средногодишната скорост на вятъра е 1.7 м/сек.

Почви

Алувиално-ливадните почви са разпространени предимно по поречието на река Стара река и нейните притоци. Образувани са върху порьозни алувиални наслаги и при постоянно и достатъчно овлажнявания и ливадна растителност. Намират се на заливните тераси на реките и са богати на скални материали. Характеризират се с дебел хумусен хоризонт, като ежегодно се натрупват минерални вещества в почвените хоризонти. Задържат по-продължително време влагата и са подходящи за отглеждане на зеленчуци.

Канелените горски почви са разпространени по хълмистите райони с надморска височина до 1000 м. Формирани са от елувий в условията на хладния и влажен преходноконтинентален климат и преобладаваща топлолюбива широколистна горска растителност, разнообразен почвен субстрат (силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др.). По механичен състав са леко до тежко глинести (до 40-70 %), с хумусно съдържание между 2 и 5%. Отличават се с натрупването на желязни хидрооксиди, които придават канеления цвят на почвата. Характеризират се със средно плодородие и при подходяща мелиорация могат да се използват за отглеждане на всички зърненожитни и зърненобобови култури, зеленчуци и лозя, костилкови овощни видове.

Кафявите горски почви са разпространени върху по-високите склонове с надморска височина над 1 000 м. Образувани са върху кисели скали, пясъчници и глинести шисти, леко пясъчливо глинест елувий, делувий или пролувий, при влажен климат и широкото участие на широколистни (букови), иглолистни и смесени гори. Отличават се с малка мощност на почвения хоризонт (40-80 см), незначителен хумусен хоризонт и незначително съдържание на хумус (3-9%). Те са с ниско плодородие. Силно ерозирали са и имат лек механичен състав. Подходящи са за отглеждане на ръж, овес и картофи.

Полезни изкопаеми

В района на община Пещера са установени запаси от нерудни полезни изкопаеми – мрамор, гранит, варовик. Находищата не са напълно проучени. В землището на село Капитан Димитриево се експлоатират две кариери - за трошен камък и мозайка, с обща площ 300 дка. Стопанисват се от „Пътища“ АД - гр. Пазарджик.

Води

Водните ресурси в района на община Пещера се формират от подземни и повърхностни водоизточници. Подхранването им се осъществява от падналите валежи. Водите се използват както за питейни, така и за промишлени и селскостопански нужди, и са достатъчни за 100 % водоснабдяване на населението.

През територията на община Пещера преминават реките Стара (Пещерска) река и река Пишманка.

Стара река - десен приток на река Марица заедно с нейните притоци се явява основен повърхностен водоизточник и главна водна артерия за района на общината.

Нейната дължина е 61 км, което я нарежда на 62-ро място сред реките на България, а водосборната ѝ площ е 350 м², което представлява 0,66% от водосборния басейн на река Марица. Стара река отводнява големи части от Баташка планина и рида Къркария в Западните Родопи. Тя се образува от сливането на двете малки рекички - Черна (лява съставяща) и Бяла (дясна съставяща) югозападно от град Батак..

Снимка 2. Стара река.

До град Пещера реката тече в посока север - североизток в тесен и дълбок, на места каньоновиден пролом с изцяло залесени стръмни странични скатове, с изключение на малката Баташка котловина, където то се разширява. При пресичането на Пещерската котловина дефилето отново се разширява, но след това, при преминаването през Пещерско-Брациговското подножие на Родопите, пак добива проломен характер.

По-главни десни притоци са: Равногорска река, Новомахаленска река, река Пиздица, река Лъка, Бяла река, Карлъшка река, Сръбска река, Дермен дере, Луда река и други. Притоците на Стара река са със стръмни брегове, обрасли с чисти и смесени гори от смърч, бял бор, ела, бук, зимен дъб и други, а в долното си течение и от храстова растителност. Имат постоянен воден дебит. По-големите от тях са:

- **Равногорска река** - извира северно от връх Санджак в Равногорския рид;
- **Река Пиздица** - води началото си от склоновете на Равногорския рид;

- **Новомахаленската река** - началото ѝ се намира в западните склонове на Вълча поляна;

Втората по големина и значение река в общината е река Пишманка, която извира в землището на село Радилово и го пресича, разделяйки го на две части - Горна (или Нова) махала и Долна (или Стара) махала. По-нататък тя се влива в микроязовир „Капитан Димитриево“, след което продължава пътя си през центъра на село Капитан Димитриево и го дели на две части. Десният бряг на реката тук е заселен от по-рано, което се дължи на по-голямата степен на заравненост и плодородие на земята. Левият бряг е по-късно заселен и е много висок. До 2002 година тя е основен източник за питейна вода в село Радилово, но поради маловодие през лятото е изградена водна инсталация, която позволява набавяне на питейна вода от река Марица.

Освен повърхностно течащите води Пещерско-Брациговската котловина е богата и на подземни водни басейни. Подпочвените води са с високо ниво и на много места формират извори, особено в обсега на риолитния гребен Грамадите, в чиито източни склонове са се образували и неголеми естествени езера. Част от тези извори са каптирани и използвани за водоснабдяване на населените места

На територията на община Пещера съществуват и три изкуствени водоема - микроязовири. Единият от тях се нарича „Чепински вриз“ - собственост на „Напоителни системи“ ЕАД град Пазарджик, с площ от 7 дка и капацитет – 25 000 куб.м. Другият е собственост на „Биовет“ АД град Пещера с капацитет от 8 000 куб.м и се използва за промишлени цели от предприятието. Третият е собственост на общината и е разположен на река Пишманка, на 2 км южно от село Капитан Димитриево. Неговата вместимост е 51 700 куб.м вода.

На територията на общината съществуват осем гравитачни извора, сондажни кладенци и един карстов извор. Минералната вода в общината се състои от един извор и пет сондажа, на около 500 м западно от град Пещера. Основните показатели на минералната вода са следните:

- дебит- 5 л/сек.;
- температура от 17.8 до 26⁰ С;
- минерализация- 392 г/л;
- рН – 7.55.

Икономика

Община Пещера има промишлено-аграрна структура на икономиката. Структуроопределящите отрасли са химическата, винарската, обувната, шивашката и дървообработващата промишленост.

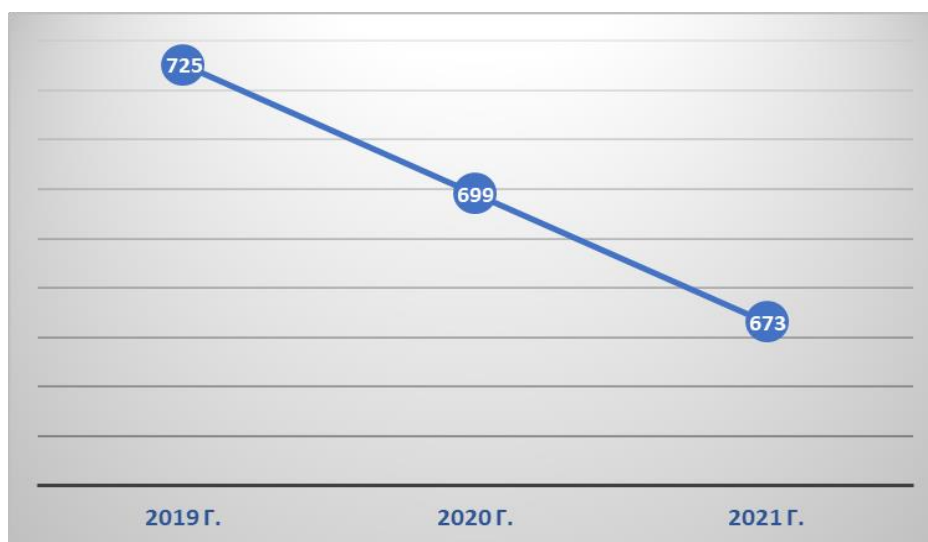
Нефинансови предприятия

Пандемията COVID – 19 се отразява в периода 2019-2021 година на икономиката на общината, на страната, на Европа и на света. Икономическите последици от кризата с

коронавируса са различни в различните сектори и за различните предприятия в зависимост от редица фактори, включително възможността да се адаптират към смущения във веригите на доставки, съществуването на запаси или разчитането на производствени процеси. Локдаунът и въведените мерки за опазване на най-важното – човешкото здраве, довеждат до значителен спад в икономическата активност като цели сектори, свързани най-вече с услугите и изискващи директен контакт с хора, са засегнати пряко от въведените ограничения. Кризата се отразява най-отчетливо през 2020 година и първото полугодие на 2021 година, след което започва плавно икономическо възстановяване.

Брой и вид нефинансови предприятия

На територията на община Пещера преобладават по брой микропредприятията¹, което е валидно за област Пазарджик и за цялата страна. Броят им в периода 2019-2021 година плавно намалява.

Фигура 6: Брой нефинансови предприятия в община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.

През 2021 година най-многобройни са предприятията в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 252 на брой или 37.44% от всички нефинансови предприятия. Следват предприятията от сектор „Преработваща промишленост“, които са 105 или 15.60% от всички нефинансови предприятия. Трети по численост са предприятията от сектор „Транспорт, складиране и пощи“ – 83 или 12.33% от всички нефинансови предприятия.

¹ **Микропредприятие:** предприятие с по-малко от 10 служители и с годишен оборот (парите, получени през даден период) или годишен баланс (отчет за активите и пасивите на дадено дружество), не по-голям от 2 милиона евро;

Малко предприятие: предприятие с по-малко от 50 служители и с годишен оборот или баланс, не по-голям от 10 милиона евро;

Средно предприятие: предприятие с по-малко от 250 служители и с годишен оборот, не по-голям от 50 милиона евро, или годишен баланс, не по-голям от 43 милиона евро;

Голямо предприятие: предприятие с 250 или повече служители и с годишен баланс над 43 милиона евро.

Основни икономически показатели по икономически дейности

Таблица 1. Основни икономически показатели по икономически дейности на нефинансовите предприятия в община Пещера за 2021 година.
Източник: НСИ.

Икономически дейности	Нефинансови предприятия	Стойност на продукцията	Приходи от дейността	Нетни приходи от продажби	Заети лица	Наети лица
	(брой)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(хил. лв.)	(брой)	(брой)
Общо	673	802 443	957 028	876 873	5 863	5 294
Селско, горско и рибно стопанство	36	19 601	36 865	22 867	218	188
Преработваща промишленост	105	693 871	741 256	685 620	3 929	3 818
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	4	1076	11 194	..	16	..
Строителство	25	3 273	4 183	3 921	44	31
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	252	15 888	85 641	84 385	602	407
Транспорт, складиране и пощи	83	47 046	52 442	50 149	500	450
Хотелиерство и ресторантьорство	38	1 171	1 854	1 551	94	65
Операции с недвижими имоти	23	480	652	487	21	9
Професионални дейности и научни изследвания	21	679	719	705	44	23
Административни и спомагателни дейности	13	4 121	4 250	3 914	39	31
Хуманно здравеопазване и социална работа	20	7 938	9 882	7 756	206	164
Култура, спорт и развлечения	6	80	115	93	8	4
Други дейности	32	869	879	873		

Най-много заети лица – 3 929, има в преработващата промишленост, чиято стойност на продукцията е най-висока – 693 871 хил. лв., следвани от търговията – 602 заети лица и транспорт, складиране и пощи – 500 лица. В сектор хотелиерство и ресторантьорство има 38 предприятия 94 заети лица, чиято стойност на продукцията за 2021 година е 1 171 хил. лв.

Дял на общинската икономика в областната икономика

Брутният вътрешен продукт, заплатите и доходите в област Пазарджик продължават да нарастват и през 2021 година и ръстът им е по-висок от средния за страната, но остават сравнително ниски. и. Брутният вътрешен продукт на човек от населението е 10 017 лв. през

2019 година (при 17 259 лв. за страната), 11 002 лв. през 2020 година (при 17 386 лв. за страната) и 11 653 лв. през 2021 година (при 20 212 лв. за страната).

Средната месечна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение в областта за 2019 година е 1 049 лв. (при 15 209 лв. средно за страната), през 2020 година – 1 150 лв. (при 16 687 лв. за страната) и през 2021 година – 1 328 лв. (при 18 733 лв. за страната).

Все пак тези процеси на повишаване на доходите водят до намаляване на нивото на бедност в областта. Делът на населението, живеещо с тежки материални и социални лишения, спада до 23.3% (при 19.4% в страната) през 2021 година.

Таблица 2. Основни икономически показатели на област Пазарджик и община Пещера 2019-2021 г. Източник: НСИ

Икономически показател	мерна единица	област Пазарджик			община Пещера			Дял на икономиката на общината в областната икономика (%)		
		2019 г.	2020 г.	2021 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.	2019 г.	2020 г.	2021 г.
Нефинансови предприятия	брой	11 422	11 335	11 007	725	699	673	6.35	6.17	6.11
Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия към 31.12.	хил. евро	476 318.1	431 025.2	450 608.3	-	-	400	-	-	0.09
Разходи за придобиване на ДМА	хил. лв.	568 496	480 301	591 526	161 300	82 700	124 900	28.37	17.22	21.11
Произведена продукция	хил. лв.	4 162 006	4 273 684	5 078 179	714 815	826 228	802 443	17.17	19.33	15.80
Добавена стойност по факторни разходи	млн. лв.	1 367.84	1 600.9	1 557.7	184.5	283.9	209.9	13.49	17.73	13.47

Преработваща промишленост

Преработващата промишленост в община Пещера е представена от хранително-вкусовият сектор – сладкарство, хляб и хлебни продукти, производство на вино; дървообработващ сектор; текстил и шивачество; металообработващ сектор. Обувното производство о заема голяма част от микро и малките фирми в общината и значителна част от населението работи в този отрасъл. Поради тази причина, отрасълът се характеризира с приоритет за развитието на промишлеността в община Пещера. Основният представител на химическата промишленост в община Пещера е „Биовет” АД с предмет на дейност: производство и реализация на продукти за ветеринарната практика и селското стопанство, с богат асортимент от препарати, главно антибиотици и стимулатори, обезпечаващи ефективна профилактика и лечение на селскостопанските животни. ”Биовет” АД произвежда и препарати за растителна защита, както и лекарства за хуманната медицина. Това е най-голямото предприятие на Балканския полуостров от този сектор. Оборудването в завода е високо технологично и продукцията му е изключително конкурентноспособна и ориентирана предимно на международните пазари.

Селско стопанство

Селското стопанство има много важно място в икономиката на община Пещера. Като обща характеристика, територията на общината е с многообразен релеф, което е предпоставка, при подходящи почви и микроклимат, за развитие освен на традиционно земеделие, с известните ни от времето култури и животновъдство, но и за развитие и на алтернативно земеделие - медицински култури и билки по програмата за развитие на алтернативно земеделие. Релефът и климатът в общината дават благоприятни възможности за развитие и на животновъдството.

Земеделие

Територията на община Пещера по данни на НСИ включва 5 066.54 ха земеделска земя. Стопанисваната земя в общината е около 45% от обработваемата. Различен е процентът на землищата на трите населени места: - град Пещера – 36%, - село Капитан Димитриево – 27 % и село Радилово – 55 %. Различен е и процентът на земите по обща площ и по форма на собственост в трите землища в общината, както следва: в община Пещера разпределението на пасищата и мерите по площ и общинска собственост е различно за трите землища:

- град Пещера – 1453.33 дка общинска собственост;
- село Кап. Димитриево – 1802.33 дка общинска собственост;
- село Радилово – 1085.85 дка общинска собственост.

Основните видове отглеждани култури и средните добиви от декар по данни на ОДЗ Пазарджик са:

- пшеница – 460 кг/дка;
- ечемик – 380 кг/дка;

- царевица – 580 кг/дка;
- слънчоглед – 170 кг/дка;
- тютюн ориенталски – 155 кг/дка;
- тютюн Вирджиния – 165 кг/дка.

От трайните насаждения по вид най-много средно засадени площи се падат на лозята - сорт винен, като средното количество е 289.40 дка, следвани от овощните насаждения с 103.53 дка средно засята площ, маслодайни рози – 43.96 дка. Средно засята площ и на последно място се отрежда на лозята - десертен сорт с минимално засятите количества от 12.96 дка. От овощните основните култури са ябълките и черешите.

Зеленчукопроизводството е отрасълът, който търпи много негативи през последните години. Производството му е трудоемко и се свързва с влагането на много физически труд. Субсидиране от държавата липсва и поради тази причина повечето земеделски производители се преквалифицират като зърнопроизводители, където субсидиите на декар са повече. Тази негативна тенденция се наблюдава и в община Пещера, поради което се регистрира спад на засетите площи със зеленчуци. Основните зеленчукови култури са:

- пипер – среден добив 720 кг/дка;
- домати – среден добив 2 380 кг/дка;
- картофи – среден добив 2 430 кг/дка.

Животновъдство

Животновъдството обединява отрасли, от които с най-голямо значение са млечното и месното говедовъдство, свиневъдството, овцевъдството и птицевъдството. Към животновъдството се отнасят и други подотрасли – биволовство, козевъдство, пчеларство, бубарство, коневъдство, зайцевъдство и рибовъдство. Главните фактори, които определят развитието и концентрацията на животновъдството в общината и региона, са: пазарът за животни и животновъдни продукти, фуражната база, икономическата политика на държавата, квалификацията на работната сила, създадените условия за развитие на частния сектор и др. В община Пещера има добри условия за развитие на животновъдството. То е съсредоточено в малки животновъдни ферми, но има и две големи ферми за отглеждане на свине и птици. Липсата на балансирана земеделска политика в областта на животновъдството разтърси икономиката ни и изправи някои общини, особено по-малките пред сериозни изпитания. Ниските изкупни цени на животинската продукция демотивират земеделските стопани да се занимават с животновъдство, за да печелят. Процесите, които протичат в този сектор, са много динамични.

Анализът показва добри възможности за развитие на животновъдството в община Пещера, поради което следва да се прилага агресивна стратегия на областната администрация и на общините. Като приоритетни области могат да бъдат посочени развитието на екологично животновъдство, усъвършенстване на пазара и осигуряване на експортна ориентация на производителите. От ключово значение ще бъде подобряването на ветеринарните условия за отглеждане на животните. Друга насока

на развитие следва да бъде създаването на организации на производителите, които да осигуряват информация за пазара и да защитават интересите им. Развитието на животновъдството трябва да заема в бъдеще приоритетно значение в икономиката на общината поради следните обективни обстоятелства:

- този отрасъл е основен източник за производство и задоволяване ежедневните потребности от жизнено необходимите и биологично пълноценни храни за човека;
- животинските продукти намират добър прием и ефективна реализация на европейския и световните пазари;
- тежката криза и постоянно намаляващото производство на животински продукти увеличава пазарното търсене;
- природните и климатичните условия са особено благоприятни;
- възможностите за производство на различни фуражи - груби, сочни, тревни, концентрирани;
- богатият опит и традиции на развъждане на всички видове животни, не само по традиционните, но и по съвременните високоефективни технологии за интензивно производство на животинска продукция;
- подкрепата на животновъдите от европейската селскостопанска политика.

Основните проблеми в селското стопанство на община Пещера са свързани с:

- Нискоефективно земеделие;
- Производителите нямат начален и/или инвестиционен капитал;
- Неправилна пазарна стратегия и слаб пласмент на произведената продукция;
- Неориентирана пазарно и незащитаваща производителите организация на продажбите на съществуващия пазар;
- Немотивирани и неорганизирани производители за съвместен пласмент и снабдяване;
- Неизползване на изградените служби за съвети и други консултантски звена;
- Амортизирани напоителни съоръжения.

Горски фонд

Държавно горско стопанство (ДГС) Пещера отговаря за склоновете на Баташкия дял от горите с площ 18 879.4 ха, от които държавен горски фонд са 17 942.2 ха. ДГС Пещера е със седалище в град Пещера и на северозапад и север граничи с ДГС „Пазарджик“, на изток с ДГС „Кричим“ и язовир „Кричим“, на юг с ДЛС „Борово“, на югозапад с ДГС „Батак“ и язовир „Батак“, а на запад с ДГС „Ракитово“.

ДГС „Пещера“ обхваща всички площи от горския фонд в землищата на следните 10 кметства, обхванати от две общини: община Пещера – град Пещера и селата Радилово и Капитан Димитриево; община Брацигово – град Брацигово и селата Равногор, Розово, Бяга, Исперихово, Козарско и Жребичко.

Релефът на стопанството в по-голямата си част е планински и малка част хълмисто-предпланински и равнинно-хълмист. Средната надморска височина е 978.0 метра.

Основните дървесни видове, които се срещат, са: бял бор, черен бор, бук, дъб, ела и смърч. От храстите са разпространени основно шипка, дрян, леска и люляк. Стопанството извършва следните основни дейности:

- охрана на горския фонд;
- дърводобив и продажба на дървесина;
- странични ползвания от горите;
- лесокултурна дейност – залесяването се извършва предимно чрез садене на стандартни фиданки от иглолистни видове, като за целта стопанството разполага със собствен разсадник за производство на фиданки;
- ловностопанска дейност – условията благоприятстват развъждането на ценен дивеч (дива свиня, сърна, благороден елен, фазан и др.). От хищниците се срещат основно чакал и лисица.

Територията на община Пещера включва по данни на НСИ през 2021 година 6 067.31 ха гори. В зависимост от функционалното си предназначение горите са разпределени по следния начин:

- Защитни гори и територии – 19.79% от общата площ;
- Рекреационни гори и територии – 28.40% от общата площ;
- Защитени и природни територии – 38.81% от общата площ;
- Други – 11.24% от общата площ.

По състав горите имат следното разпределение:

- Иглолистни - заемат 34.4% от залесената площ;
- Широколистни - заемат 65.6% от залесената площ.

Общината е с богата и запазена флора и фауна. Във флората преобладават представителите на широколистните видове, по-характерни от които са: дъб, бук, сребролистна липа, габър и др. Иглолистните видове са представени от бял бор, черен бор, ела и смърч. Типични храстовидни растителни видове за територията на общината са: шипка, дрян, леска, люляк, глог, трепетлика, малина и др.

Описани са 45 вида лечебни растения, намиращи се на територията на община Пещера. От тях два вида са поставени под специален режим на опазване и ползване – иглика и риган.

В землището на град Пещера се срещат множество видове билкови растения като: жълт кантарион, глухарче, червен глог, овчарска торбичка, еньовче, живовляк, змийско мляко, къпина, коприва, лайка, пелин, шипка, бял равнец, магарешки бодил, татул, подбел, риган, дрян, трънка, лопен, бреза, липа и др.

На територията на село Свети Константин са представени следните видове лечебни растения: червен и жълт кантарион, риган, мащерка, черна боровинка, пелин, малина, къпина, шипка, змийско мляко, мъжка папрат, подбел, маточина, трънка, магарешки бодил, липа, люляк, дъб, божур, дрян, лайка, коприва, бял равнец, жълт равнец, иглика, бъз черен, бъзак, зайча сянка, живовляк, хвощ, горска ягода, бръшлян, лопен, леска, смрадлика и др.

В землището на село Радилово се срещат: лайка, бял равнец, къпина, кантарион, овчарска торбичка, глухарче, маточина, магарешки бодил, дъб, дрян, люляк, коприва, липа, мента, мащерка, иглика, подбел, бъзак и др.

А на територията на село Капитан Димитриево са разпространени: пелин, глухарче, овчарска торбичка, кантарион, бял равнец, коприва, къпина, бъзак, змийско мляко, шипка, подбел, глог, лопен, великденче, лайка, дрян, липа, дъб, трънка, живовляк, татул и др.

Туризм

Община Пещера привлича посетители с красивата си природа и разнообразието от културно-исторически забележителности. Град Пещера е част от Пазарджишка област и се намира в северното подножие на Родопите, като е удобен изходен пункт за достигане до Брацигово и Батак - известни с отличните условия за почивка близо до природата и интересните си забележителности. Общината предоставя условия както за зимни почивки, така и за планински походи, еко туризъм и възстановителна релаксация сред природата, лов и риболов. Близо до града са разположени защитените местности и резервати „Купена“, „Мантарица“, „Беглика“, пещерите „Снежанка“ и „Юбилейна“, редица останки от тракийски племена, останки от древните крепости „Перун“, „Киево кале“, „Тамбара“, „Гагово дере“ и „Свети Никола“, могилата „Банята“, край с. Капитан Димитриево. В града и околностите му се намират параклисите „Света Марина“, „Света Неделя“, „Свети Атанас“, „Свети Никола“, „Свети Спас“, „Свети Георги“, „Св. Елена и Константин“, „Свети Илия“, „Света Варвара“, „Свети Равноапостоли“. В общината могат да бъдат посетени редица църкви – „Света Петка“, „Света Богородица“, „Свети Димитър“, както и „Свети Тодор Тирон“ – село Радилово и „Света Неделя“ – село Капитан Димитриево. На разположение на туристите са и Историческият музей Пещера, Часовниковата кула и средновековната крепост „Перистер“, разположена на хълма „Света Петка“.

Развитието на туризма в град Пещера е обусловено от историческото наследство, геоложки строеж, климат, природни феномени и животински видове, характерни за района, от изградената инфраструктура и материална база.

Часовниковата кула в град Пещера - Сахата, е построена между 1650-1710 година като часовниковият механизъм продължава да работи с голяма точност и днес. След пловдивската часовникова кула тя е втората по възраст в България и един от символите на града.

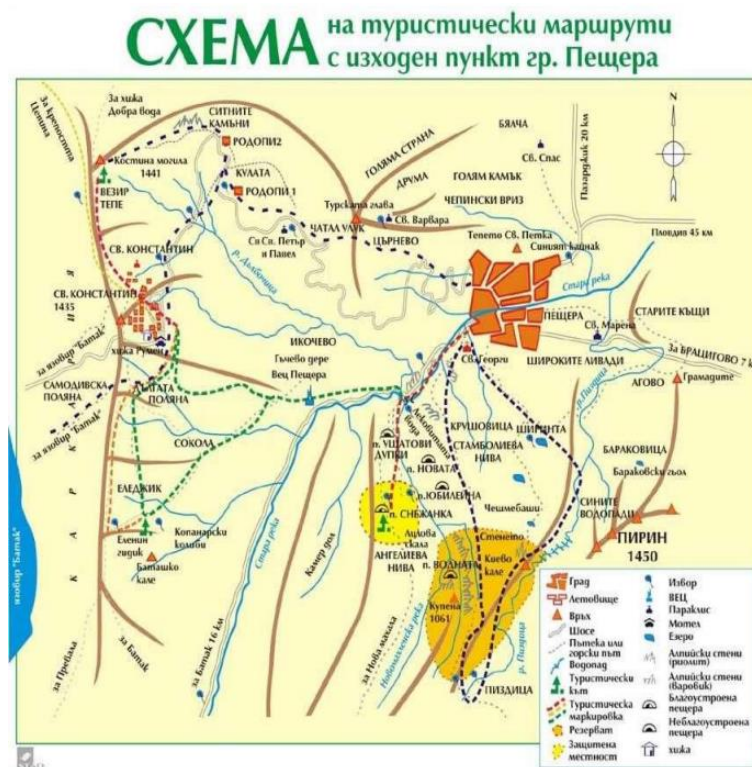
Историческият музей Пещера се намира в метоха на църквата „Света Петка“. Експозицията е разположена в 5 зали. Притежава богата колекция от над 8 000 експоната, разкриващи живота на територията на общината от периода на неолита. През последните години особено внимание се обръща на археологията в раздел „Праистория“. Находки от този период участват в национални и международни изложби. Гостите имат възможността да разгледат няколко отделни постоянни експозиции, подредени по отдели - археология, етнография, възраждане, национално-освободителни войни, нова и най-нова история.

Музейната сбирка в село Радилово е разположена в сградата, построена за болница от английската мисионерка лейди Емили виконтеса Странгфорд след Априлското въстание. В нея се съхранява цялата история и бит на селото.

Новосъздаденото населено място в общината - Свети Константин е разположено е на 18 км от града е известно със своя мек климат и красива природа. Построените там ски-влекове създават условия за развитие на зимните спортове, а близкият язовир „Батак“ - за летен плаж и риболов.

Художествената галерия „Проф. Веселин Стайков“ е създадена през 1996 година. Фондът ѝ наброява над 350 картини, графики, скулптури, малка пластика, дърворезба и др. Във фонда на галерията се съхраняват творби на проф. Веселин Стайков, доц. Стоян Раканов, Мира Лихчанска, Тодор Хаджиниколов, Никола Димитров, Елена Грънчарова, Владимир Рилски и др.

Паметникът „Костница“ на загиналите за свободата на България се намира в обновения Централен градски парк.

Фигура 7. Туристически маршрути в община Пещера. Източник: Община Пещера.

На територията на община Пещера са разработени следните туристически маршрути:

- Хижа „Цепина” - летовище „Свети Константин” (хижа Румен);
- Град Пещера – летовище „Свети Константин” – язовир „Батак” - Батак (или Цигов чарк);
- Шосето от град Пещера (мостът към „Снежанка” - летовище „Васил Петлешков”, (Атолука);
- Летовище „Свети Константин”- хижа „Снежанка” – ВЕЦ „Пещера” – пещера „Снежанка”;
- Летовище „Свети Константин” - баташки Еледжик;
- Летовище „Свети Константин”- Костина могила;

Основните маршрути на туристическите дружества в Община Пещера са:

- **1-ви маршрут (маркировка - зелено – бяло – зелено)** град Пещера – училище „Св. Патриарх Евтимий” – водопроводния канал – местност „Аликочово” – трите езера – местност „Сокола” – летовище „Свети Константин”;
- **2-ри маршрут (маркировка – синьо – бяло – синьо)** град Пещера – на запад към „Самоковско дере” – параклис „Света Варвара” – местност „Китна Родоп” – местност „Ефендиева поляна” – параклис „Св. Св. Петър и Павел” – почивен дом „Първи комплекс” – местност „Ситните камъни” – чешмата „Бекярски мъки” – местност „Черковището” на летовище „Свети Константин”;
- **3-ти маршрут (маркировка – червено – жълто – червено)** град Пещера – местност „Чепински вриз” – почивен дом „Втори комплекс” – връх „Костина могила” – летовище „Свети Константин”;
- **4-ти маршрут (маркировка – червено – жълто – червено)** гр. Пещера – местност „Чепенски вриз” – местност „Друма” – местност „Никулска черква” – местност „Потом” – хижа „Добра вода”;
- **5-ти маршрут (маркировка – кафяво – бяло – кафяво)** град Пещера – местност „Чепински вриз” – местност „Голяма страна” – местност „Голям камък” – местност „Друма” – местност „Дъндовица” – местност „Китна Родоп” – хижа „Добра вода” – местност „Никулска черква” - по римския път до местност „Потом”;
- **6-ти маршрут** - град Пещера – местност „Крушовица” – местност „Стамболови ниви” – местност „Пияната бука” – местност „Дипсиз гьол” – местност „Пиздица” – връх „Купена”;
- **7 маршрут** - град Пещера – пещера „Снежанка” – главен път за село Нова махала – местност „Гайтанче” – село Нова махала – връх „Баташки снежник”;

- **8 маршрут** - град Пещера – пещера „Снежанка” – местност „Кантона” – местност „Пиздица” – летовище „Атулука” – връх Перун.

Места за настаняване

По данни на Националния туристически регистър в град Пещера има регистрирани общо 7 обекта с общо 131 места за настаняване:

Таблица 3. Места за настаняване в град Пещера. Източник: Национален туристически регистър.

Наименование	Вид	Брой стаи	Брой легла
Лаго Пещера	хостел	13	26
Хийт	семеен хотел	18	-
Семеен хотел	семеен хотел	5	8
Даф Транс	хотел	17	25
Домейн Пещера	хотел	17	34
Тонис Маунт	туристическа хижа	12	24
Снежанка	туристическа хижа	5	14

За селата Капитан Димитриево и Радилово няма информация за наличие на места за настаняване.

В същия регистър на територията на общината са фигурират регистрирани общо 26 заведения за хранене, както следва:

Таблица 4. Места за хранене в община Пещера. Източник: Национален туристически регистър.

Наименование	Вид	Местоположение	Капацитет
Фастфуд	заведение за бързо обслужване	град Пещера	50
Нар 2	питейно заведение	село Радилово	20
Бистро Нар	заведение за бързо обслужване	село Радилово	50
Перла	кафе-аперитив	село Радилово	50
Ресторант	ресторант	град Пещера	50
Гъбарко	кафе-сладкарница	град Пещера	50
Фейс ту фейс	кафе-аперитив	град Пещера	20
Плажа	кафе-аперитив	град Пещера	50
Игъл	кафе-аперитив	село Радилово	20
Кафе-аперитив	кафе-аперитив	град Пещера	50
Клуб на ловеца и риболовеца	питейно заведение	град Пещера	30
Марс	кафе-сладкарница	Пещера	20
Кафе сладкарница	кафе-сладкарница	град Пещера	20
Кафе-аперитив	питейно заведение	град Пещера	50
Кафе-аперитив	питейно заведение	село Капитан Димитриево	30
Старата изба	питейно заведение	град Пещера	50
Перистера	ресторант	град Пещера	48
Снек-бар	заведение за бързо обслужване	град Пещера	50
Снек-бар	заведение за бързо обслужване	град Пещера	30
Хай клуб	заведение за бързо обслужване	град Пещера	50
Кафе-аперитив	питейно заведение	град Пещера	50

Наименование	Вид	Местоположение	Капацитет
Максифит	бистро	град Пещера	48
Снек-бар Лазур	заведение за бързо обслужване	град Пещера	
Тоцини	питейно заведение	град Пещера	50
Атай	кафе-аперитив	град Пещера	
Снек-бар Венила	заведение за бързо обслужване	град Пещера	50
Тектан	кафе-аперитив	град Пещера	
Класически ресторант Лазур	ресторант	град Пещера	
Банката	кафе-аперитив	град Пещера	50
Бразилия	кафе-аперитив	град Пещера	50
Даф Транс	ресторант	град Пещера	50
Коко бар и динър	ресторант	село Радилово	150
Домейн Пещера	ресторант	град Пещера	120
Домейн Пещера	бар	град Пещера	10
Туристическа столова	туристическа столова със сервитьорско сервиране	град Пещера	46

Инвестиции

Разходите за ДМА през 2019 година са 161.3 млн. лв., през 2020 година намаляват почти двойно и са 82.7 млн. лв. и през 2021 година са 124.9 млн. лв.

За преките чуждестранни инвестиции в община Пещера няма информация за 2019 и 2020 година, но през 2021 година те възлизат на 0.4 млн. евро.

Усвоените средства от еврофондове с натрупване от 2007 до 2022 година на територията на община Пещера са средно 2 625 лв./човек от населението.

Износ

Приходите от износ на нефинансовите предприятия за периода 2019-2021 година са:

- 2019 година – 154.1 млн. лв.;
- 2020 година – 174.2 млн. лв.;
- 2021 година – 167.2 млн. лв.,

което прави 8 746 лв./човек от населението за 2019 година, 9 998 лв./човек от населението за 2020 година и 11 339 лв./човек от населението за 2021 година.

Населени места и население

По данни на НСИ община Пещера има 4 населени места – град Пещера и селата Капитан Димитриево, Радилово и Свети Константин.

Населени места

Град Пещера – административен център на община Пещера, е в област Пазарджик и е третият по големина град в областта след Пазарджик и Велинград. Намира се на 17 км от Пазарджик, 36 км от Пловдив и 123 км от София.

Снимка 3. Град Пещера.

Село Капитан Димитриево се намира на 15 км от Пазарджик и разположено в последните гънки на Родопите. През центъра на селото минава река Пишманка.

Село Радилово се намира на 14-ия километър по пътя между Пазарджик и Пещера. Разположено е на един скат на Родопите, а река Пишманка го дели на две части – Стара махала (на север) и Нова махала (на юг).

Село Свети Константин – намира се на 5 км от язовир Батак и на 16 км от Пещера. Надморската му височина е около 1 350 м. Над селището е връх Свети Константин с височина 1 435 м. Селото е вилна зона.

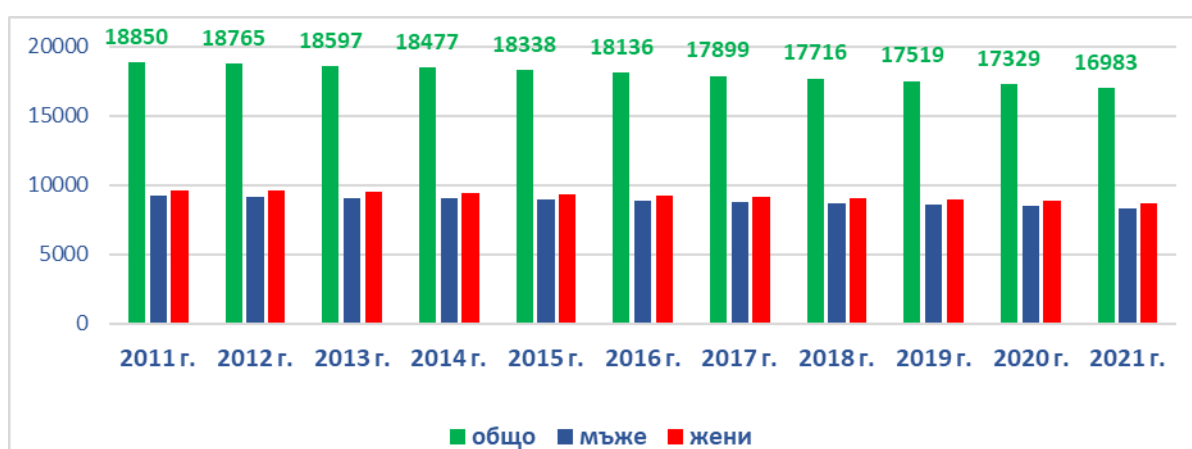
Демографски процеси

В повечето страни от Източна Европа, включително и в България, дори и в тези с положителен естествен прираст и по-малка смъртност от тази в нашата страна, населението намалява и в резултат на продължаващите емиграции към по-развитите страни на запад и север поради забавени темпове на икономическо развитие. Това движение на населението има отрицателен ефект върху националното пространство, защото съществува риск от обезлюдяване на значителни територии. Данните на НСИ доказват, че България не прави изключение. През последните години се е увеличило само населението на областите София-град и Варна. Трайна е тенденцията на обезлюдяване на най-малките населени места.

За периода между двете национални преброявания на населението в България (2011 и 2021 години) населението на общината намалява общо с 1 867 жители, от които 939 мъже и 928 жени.

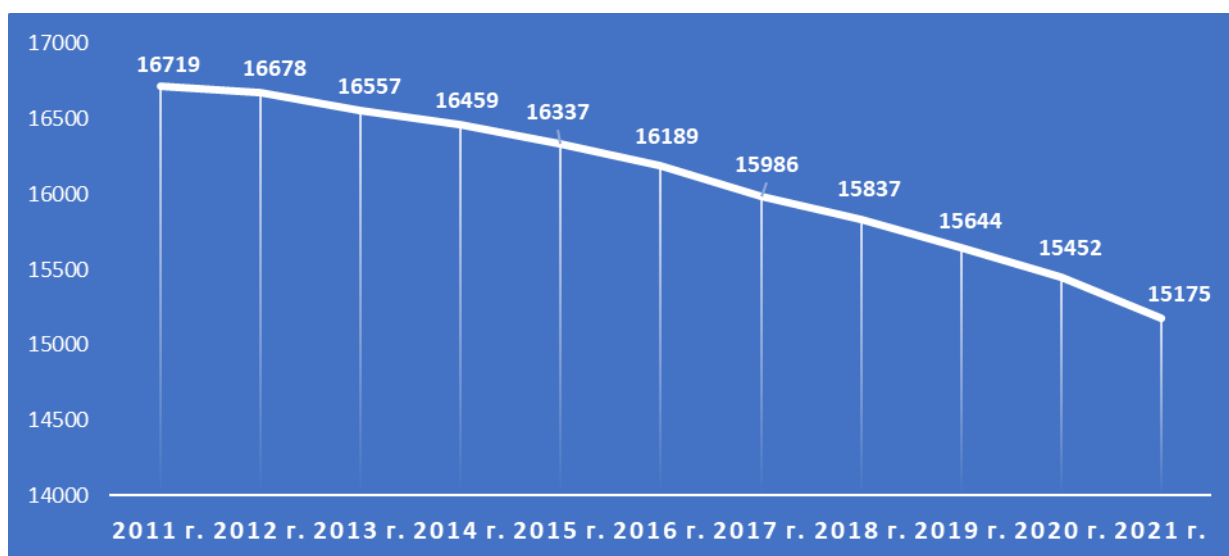
Таблица 5. Брой население в община Пещера 2011 и 2021 година по населени места и пол.
Източник: НСИ.

Населено място	2021 година			2011 година			Разлика 2021-2011 година		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Общо	16 983	8 283	8 700	18 850	9 222	9 628	-1 867	-939	-928
с. Капитан Димитриево	627	318	309	758	373	385	-131	-55	-76
гр. Пещера	15 175	7 407	7 768	16 719	8 187	8 532	-1 544	-780	-764
с. Радилово	1 174	554	620	1 373	662	711	-199	-108	-91
с. Свети Константин	7	4	3	-	-	-	7	4	3

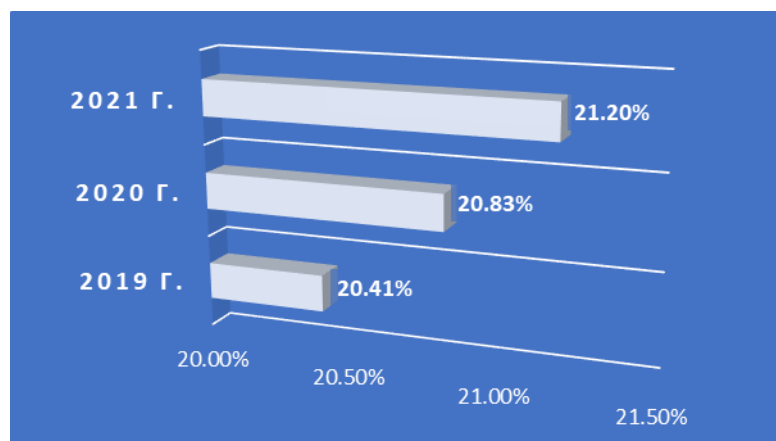
Фигура 8. Брой население в община Пещера 2011-2021 година. Източник: НСИ.

Най-много е намаляло за периода 2011-2021 година населението на град Пещера – с 1 544 жители, следвано от това на село Радилово – 199 жители и село Капитан Димитриево – 131 жители.

Фигура 9. Динамика на броя на населението в град Пещера. Източник: НСИ.

В двете села има общо 1 801 жители през 2021 година, от които 872 мъже и 929 жени. Средната гъстота на населението в общината е 107 души/км².

Фигура 10. Дял на населението на възраст 65+ години от общия брой население (%). Източник: НСИ.

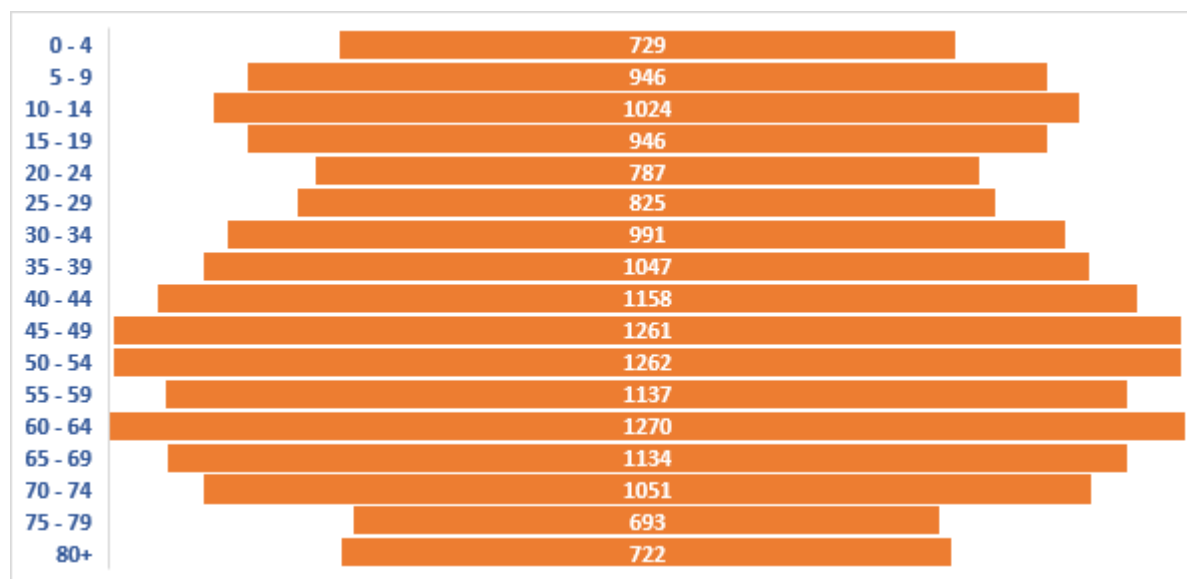
За община Пещера, както и за област Пазарджик и цялата страна, е налице процес на демографско остаряване. Процесът на застаряване на населението продължава, като се наблюдава увеличаване на дела на жителите на възраст 65 и повече години от общия брой население – 21.20%.

През периода 2019-2021 година жените в община Пещера са средно 51.18% от общото население, докато мъжете са средно 48.82%.

Фигура 11. Дял на населението по пол за периода 2019-2021 година (%). Източник: НСИ.

Дисбалансът между половете на територията на община Пещера година е почти същият, като този за страната и област Пазарджик: за страната – мъжете са 48.42% от общото население, а жените – 51.58%; за областта – мъжете са 48.79% от общото население, а жените – 51.21%. Преобладаването на жените е тенденция, която е характерна за България и ЕС и е в резултат от по-високата продължителност на живот на женското население.

Фигура 12. Брой население по възраст през 2021 година. Източник: НСИ.

Трудоспособните жители в общината на възраст 15-64 години през 2021 са 10 684 души или 63% от цялото население. Коефициентът на демографско заместване² е 74.45%, което означава, че за всеки 100 души, на които предстои да напуснат работната сила, има най-много 75 души, на които предстои да се включат в нея.

Таблица 6. Население под, в и над трудоспособна възраст през 2021 г. Източник: НСИ.

	Общо			в град Пещера			в селата		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Община Пещера	16 983	8 283	8 700	15 175	7 407	7 768	1 808	876	932
Под трудоспособна възраст	2 899	1 550	1 349	2 744	1 479	1 265	155	71	84
В трудоспособна възраст	9 924	5 239	4 685	8 922	4 693	4 229	1 002	546	456
Над трудоспособна възраст	4 160	1 494	2 666	3 509	1 235	2 274	651	259	392

Застаряване

За влошаването на възрастовата структура у нас съществено допринасят мащабните емиграционни процеси предимно сред младите възрастови групи. Емигрирането на цели млади семейства (заедно с децата) и млади хора в детеродна възраст обуславя ускоряването на процеса на остаряване. Поради нарастването на общата смъртност и

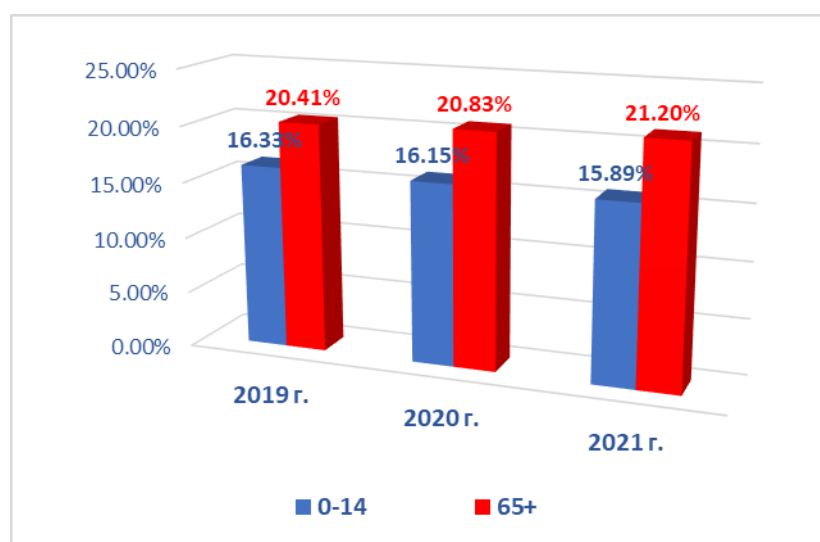
² Коефициентът на демографско заместване показва съотношението между лицата, които влизат в трудоспособна възраст (на възраст 15-19 години) и лицата, които излизат от нея (60-64 годишна възраст). Изчислява се в проценти.

забавянето на растежа на средната продължителност на живота, скоростта на остаряване на населението все още не оказва значителен натиск върху икономиката и социалните системи, но с всяка изминала година рискът се увеличава. Процесът на застаряване на населението е характерен както за селата, така и за града.

Относителният дял на децата от 0 до 14 годишна възраст през 2021 година в общината е 15.9%, което е повече от средната стойност за страната - 13.2%.

Освен че населението в страната ни се топи, то продължава да застарява. Това напълно отговаря и на ситуацията на територията на община Пещера.

През 2021 година населението в страната на възраст 0-14 години е 14.52% от общото население, а това в област Пазарджик – 15.15%. През същата година населението на и над 65-годишна възраст в страната е 21.07%, а това в областта – 21.17%. На територията на община Пещера възрастното население има по-голям дял в общия брой население, отколкото в областта и страната.

За периода 2019-2021 година населението в община Пещера на възраст 0-14 години е средно 16.13% от общото население в общината, а населението на и над 65 годишна възраст е средно 20.81% от общото население.

Фигура 13. Дял на населението на възраст 0-14 години и 65+ години от общия брой население в община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.

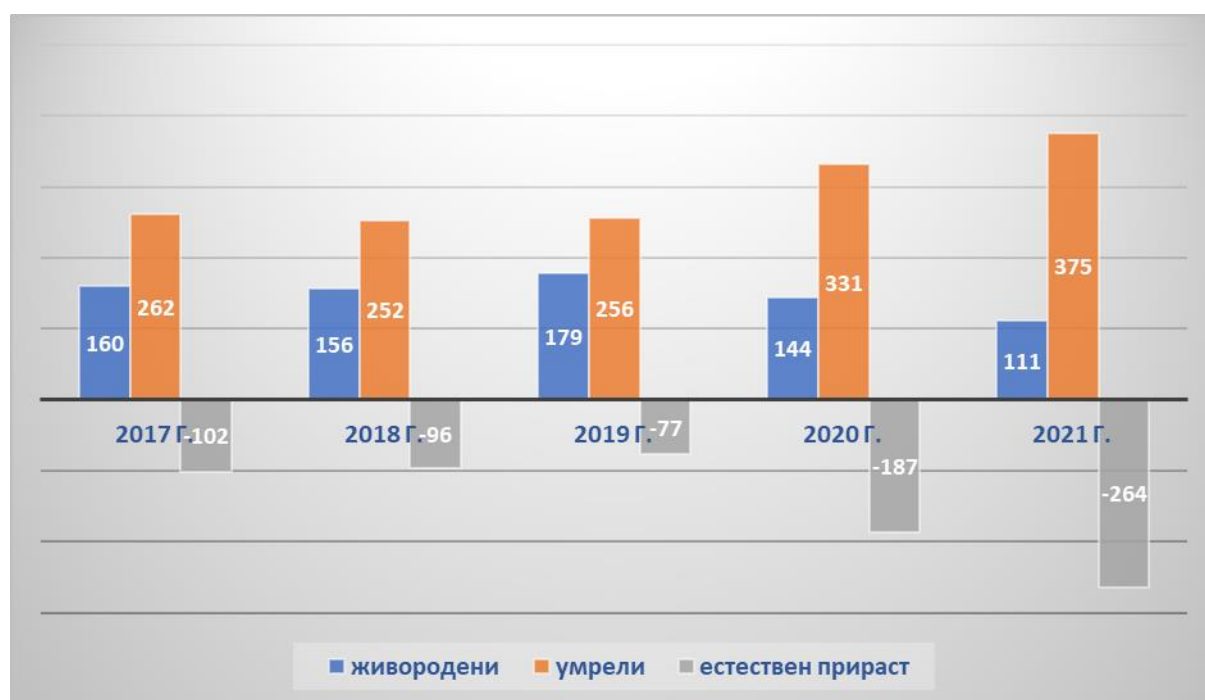
Естествен и механичен прираст

Естественият прираст (разликата между раждаемостта и смъртността) на населението в общината за периода 2016-2021 година е постоянно отрицателен, което е характерно както за областта, така и за цялата страна.

Таблица 7. Естествен прираст за страната, област Пазарджик и община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.

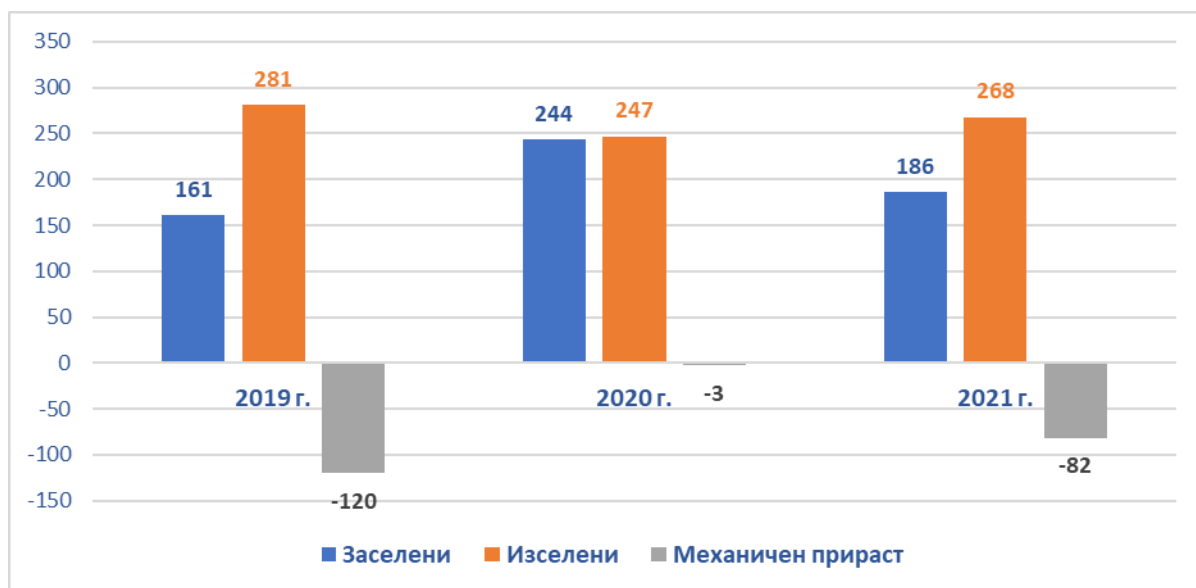
Година	Страна			област Пазарджик			община Пещера		
	живородени	умрели	естествен прираст	живородени	умрели	естествен прираст	живородени	умрели	естествен прираст
2019	61 538	108 083	-46 545	2310	4016	-1706	179	256	-77
2020	59 086	124 735	-65 649	2123	4807	-2684	144	331	-187
2021	58 678	148 995	-90 317	2057	5557	-3500	111	375	-264

Основните фактори, които влияят върху измененията в броя и структурите на населението, са демографските процеси – раждаемост (която видно намалява от година на година), смъртност и миграция.

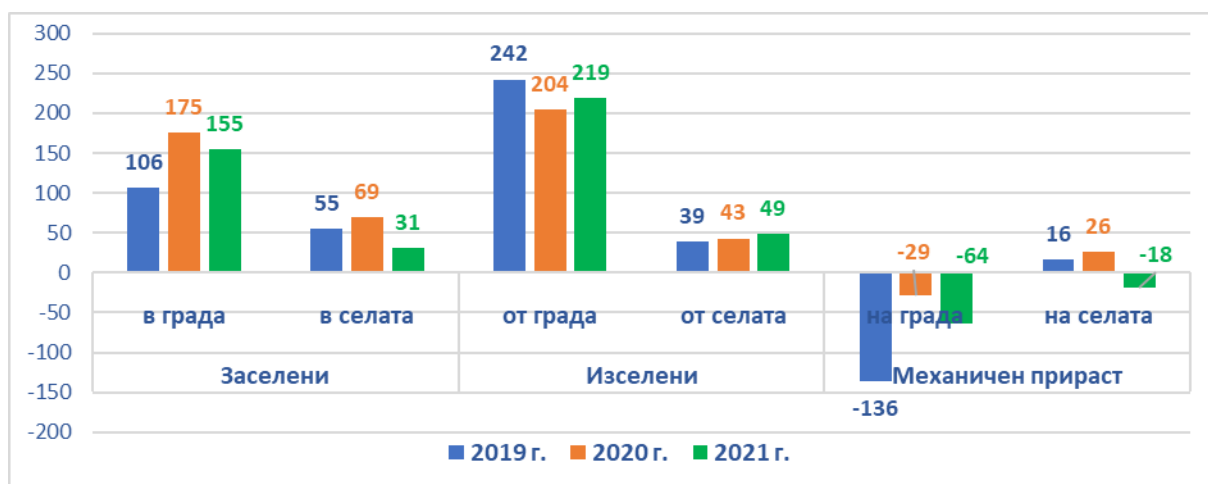
Фигура 14. Естествен прираст в община Пещера 2017-2021 година. Източник: НСИ.

Механичният прираст на населението на община Пещера (разликата между броя на заселените лица на територията на общината и броя на изселените лица от нея) през периода 2019-2021 година е отрицателен, с изключение на 2020 година, когато заселените лица стават малко повече от изселените.

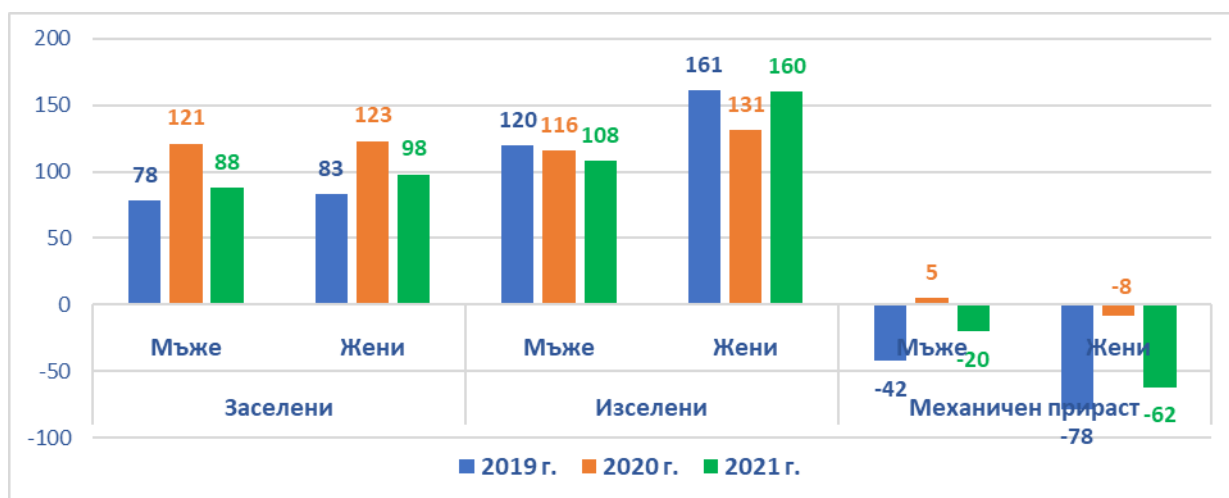

Фигура 15. Механичен прираст на населението в община Пещера 2019-2021 година. Източник: НСИ.

Най-много изселени лица има от град Пещера в периода 2019-2021 година.

Фигура 16. Механичен прираст по населени места 2019-2021 година. Източник: НСИ.

Фигура 17. Механичен прираст по пол 2019-2021 година. Източник: НСИ.

Миграция

През последните години в нашата страна управлението на миграционните процеси се превръща в решаващ фактор за демографското развитие на страната. Миграциите са съществен компонент в демографското развитие в изследваната територия и оказват влияние за териториалното разпределение на населението. Миграционната активност на населението заедно с неговото естествено възпроизводство определят съвременните тенденции в демографското развитие на територията на община Пещера.

При националното преброяване през 2021 година на населението в България една от водещите причини за промяна на местоживеенето е „Работа“ (21.1% от отговорилите), като се наблюдават различия между половете на лицата – за мъжете основен фактор за миграция е работата (27.6% от отговорилите). Търсене на по-добри условия за живот довежда до установяване в друго населено място. За територията на община Пещера 19.46% от заетите пътуват на работа в друго населено място.

Таблица 8. Трудови мигранти в община Пещера през 2021 година. Източник: НСИ.

Общо заети лица	Общо	5 687
Лица, които отиват на работа в друго населено място	общо	1 107
Работя в същата община	в градовете	223
	в селата	25
Работя в община на същата област	в градовете	398
	в селата	81
Работя в община в друга област	в градовете	356
	в селата	24

Социално-икономически характеристики на населението

Социално-икономическите характеристики на населението включват: ниво на образованието на населението, грамотност на населението, безработица и икономическа активност, етнос и линия на бедност.

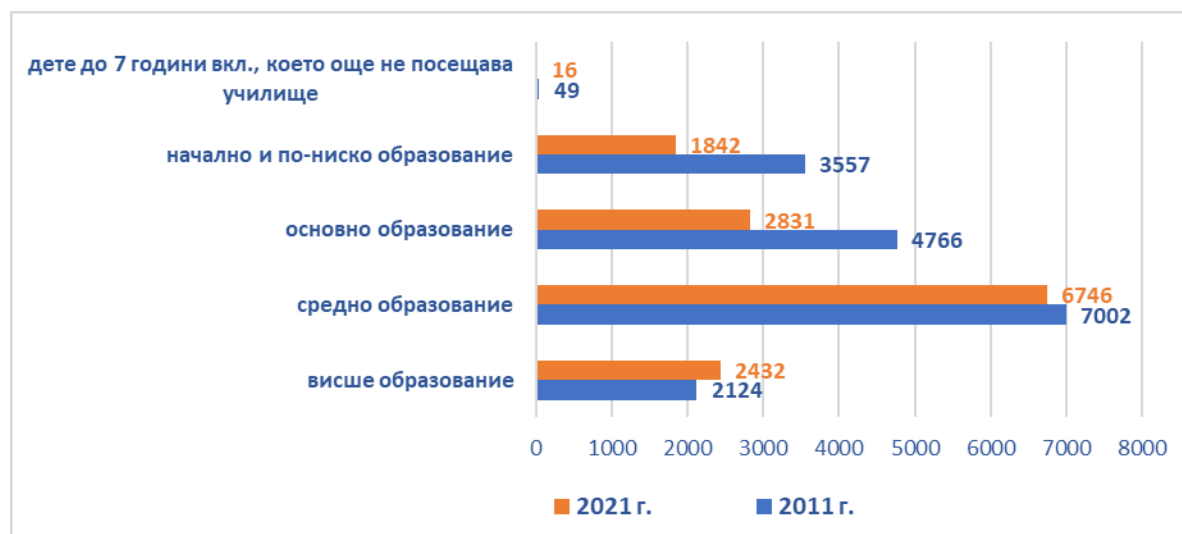
Ниво на образование

Населението в община Пещера на възраст 7 и повече години общо през 2011 година е 17 498 души, а през 2021 година – 13 867 души.

Към 7 септември 2021 година (националното преброяване на населението) по данни на НСИ броят и относителният дял на лицата с висше образование е 36 387 или 16.9% от населението над 7-годишна възраст в област Пазарджик. В сравнение с предходното преброяване 2011 година относителният дял на лицата с висше образование се увеличава с 4.5 процентни пункта.

Докато населението през 2011 година с висше образование е 2 124 души в община Пещера, то през 2021 година то вече е 2 432 души (увеличение с 14.5%). Наблюдава се намаление на жителите със средно образование – през 2011 те са общо 7 002, докато

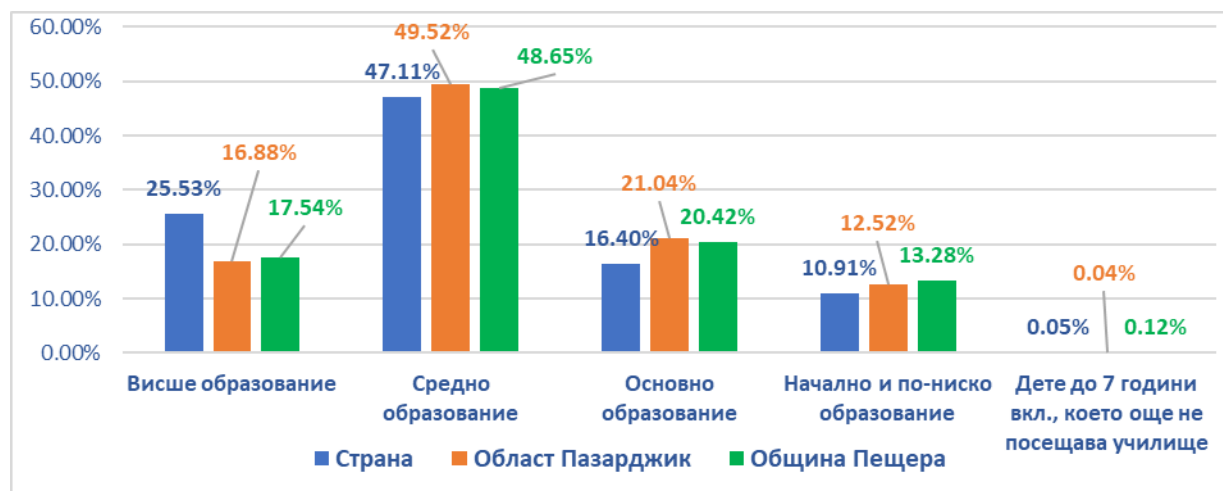
през 2021 година са 6 746 (намаление с 3.8%). Съществено намалява и населението с основно и начално образование – през 2011 година то е съответно 4 766 и 3 557 на брой, докато през 2021 година вече са съответно 2 831 (намаление с 1 935) и 1 842 (намаление с 1 715).

Фигура 18. Брой население по степен на образование в община Пещера на 7 и повече години през 2011 и 2021 година. Източник: НСИ.

Голямо намаление има и при децата до 7 години включително, които още не са посещавали училище – от 49 през 2011 година те стават 16 през 2021 година.

Въпреки че делът на населението в общината с висше образование се увеличава, то не достига средните стойности за страната през 2021 година, но е малко по-голям от този в областта. Делът на лицата със средно и основно образование е по-голям от тези за страната, но по-малък от този за областта. Делът на лицата с начално и по-ниско образование е по-голям от средния за страната и за областта. Делът на децата до 7 години включително, които не са посещавали, е много по-голям от средния за страната (0.05%) и за областта (0.04%).

Фигура 19. Дял на населението по степен на образование в общото население на 7 и повече години през 2021 година за страната, област Пазарджик и община Пещера (%). Източник: НСИ.

Грамотност на населението

Нивото на грамотността е ключово при оценката на човешкия капитал на един регион. В обичайното разбиране грамотността се свързва с умението на човек да чете, пише и смята на даден език. Данните на НСИ за грамотността на населението на 9 и повече години показват, че в община Пещера грамотните лица са 98.03% от цялото население над 9-годишна възраст през 2021 година. Неграмотните на територията са 1.97% през 2021.

Таблица 9. Дял на грамотното население на 9 и повече години в общото население на тази възраст в страната, областта и община Пещера (%). Източник: НСИ.

	Страна		Област Пазарджик		Община Пещера	
	Грамотни лица	Неграмотни лица	Грамотни лица	Неграмотни лица	Грамотни лица	Неграмотни лица
2011 г.	98.33%	1.67%	97.37	2.63	96.14	3.86
2021 г.	98.74%	1.26%	98.63	1.37	98.03	1.97

От таблицата се вижда, че делът на грамотното население над 9 години в община Пещера е по-малък от този за страната и областта, а делът на неграмотното население е по-голям.

През 2011 година 660 души в общината са неграмотни, а през 2021 – 268.

Коефициент на икономическа активност, работна сила, заети лица, безработни лица и лица извън работната сила

Коефициентът на икономическа активност се измерва в проценти (%) и показва какъв е делът на икономически активните лица (заети + безработни) от населението във възрастовата група 15-64 години. Коефициентът на заетост се измерва в проценти (%) и показва какъв е делът на заетите лица от населението в същата възраст. Най-често използваните коефициенти на заетост са този за населението на възраст между 15 и 64 години.

Таблица 10. Коефициенти на икономическа активност, заетост и безработица на лицата на възраст 15-64 години по пол за 2021 година (%). Източник: НСИ.

	Коефициент на икономическа активност			Коефициент на заетост			Коефициент на безработица		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Страна	52.7	57.1	48.8	47.5	51.1	44.2	9.9	10.5	9.3
Област Пазарджик	50.5	55.6	45.8	42.7	46.9	38.8	15.4	15.6	15.1
Община Пещера	49.8	55.8	44.5	44.8	50.6	39.6	10.1	9.3	11.0

Коефициентът на икономическа активност в община Пещера има по-ниска стойност от същия на областта и страната. Коефициентът на заетост на населението в общината е по-висок от този на областта, но все още по-нисък от средния за страната. Коефициентът на безработица е по-нисък от този на областта, но все още по-висок от

средния за страната, макар че за мъжете е по-нисък. На много места в страната безработните жени са повече от безработните мъже, както е и в община Пещера.

От общо 8 998 лица на възраст 15-64 години работната сила в общината се състои от 6 068 лица, от които 5 445 са заети, безработните са 623 и лицата извън работната сила са 2 930.

Етнически групи на населението

По време на последното преброяване на населението в България през 2021 година данните според доброволното самоопределяне на населението са следните:

- към българската етническа група са се самоопределили 5 118 494 лица или 84.6% от населението;
- към турската етническа група са се самоопределили 508 378 лица или 8.4% от населението;
- към ромската етническа група са се самоопределили 266 720 лица или 4.4% от населението.

Фигура 20. Население на България по етнически групи. Източник: НСИ.

Данните от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 година по отношение на етническата принадлежност са непълни. Част от хората, които околното население назовава като „роми“ или „цигани“, се самоопределят като българи, което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава. Трябва да се има предвид, че извън преброяванията на населението, данни по етнически признак не се събират.

Таблица 11. Брой население по етническа принадлежност през 2021 година. Източник: НСИ.

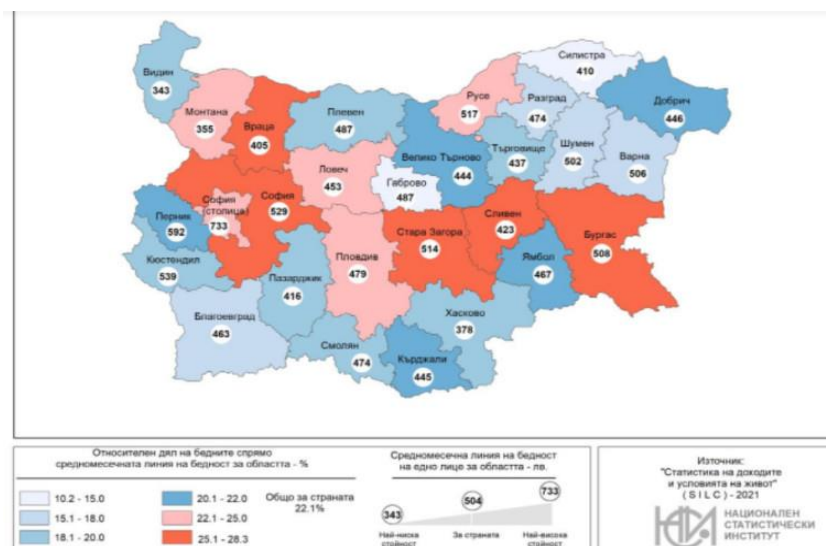
	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана
Страна	5 118 494	508 378	266 720	79 006	15 746	63 767	467 678
Област Пазарджик	184 677	6 782	14 320	4 686	594	1 595	17 160
Община Пещера	10 956	1 452	713	65	30	172	1 354

В област Пазарджик към българската етническа група са се самоопределили 80.36% от населението, към турската етническа група – 2.95%, към ромската етническа група – 6.23%.

В община Пещера към българската етническа група са се самоопределили 74.32% от населението, към турската етническа група – 9.85%, към ромската етническа група – 4.84%.

Доходи и линия на бедност

Бедността и социалното изключване са комплексни проблеми с много измерения. Те засягат не само доходите и материалното състояние на хората, но и възможностите им активно да участват в обществото. Паричната бедност е само един от аспектите на бедността. Като други аспекти могат да бъдат разглеждани потреблението, достъпът до различни услуги – заетост, здравни, образователни и социални услуги, качеството на жилищната среда, субективното усещане за благосъстояние и здраве и др. Успоредно с това, бедността може да бъде определена като съществена предпоставка за дисбаланси на трудовия пазар, забавен процес на икономическо и социално сближаване, ниска покупателна способност и неблагоприятни последици на индивидуално и обществено равнище. Линията на бедност за 2021 година общо за страната е 504.33 лв. За област Пазарджик тя е 416 лв. Относителният дял на бедните по пол в област Пазарджик е: мъже 20.2% и жени 18.3%.

Фигура 21. Линия на бедност за 2021 година по области. Източник: НСИ.

Средната брутна месечна заплата плавно расте в община Пещера в периода 2019-2021, както следва: 2019 година – 930 лв., 2020 година – 1 106 лв. и 2021 година – 1 171 лв., но остава по-малка от средната брутна месечна заплата в страната: 2019 година – 15 209 лв., 2020 година – 16 687 лв. и 2021 година 18 733 лв.

Изводи:

- Продължаващо намаляване и застаряване на населението;
- Задълбочава се дисбалансът в териториалното разпределение на населението;
- Населението в трудоспособна възраст намалява, а това в над трудоспособна възраст се увеличава. Нисък коефициент на демографско заместване;
- Намаляване на абсолютния брой на живородените;
- Отрицателен естествен и механичен прираст.
- Голям дял на населението с основно, начално и по-ниско образование;
- Голям дял на неграмотното население;
- Голям дял на населението извън работната сила;
- Високо ниво на безработица;
- Голям дял на населението под линията на бедност.

Транспортна свързаност и интегрираност

Транспортното обслужване на жителите на община Пещера се осъществява изключително от автомобилен транспорт. Транспортната мобилност към други градове от страната, населените места в общината и в самия град се осигурява от редовни автобусни линии.

Пътна мрежа

Част от **Републиканската пътна мрежа** с обща дължина 22 км минава през територията на община Пещера, а именно:

- участък от 18 км от Републикански път II-37 (от км 140.2 до км 158.2);
- началният участък от 4 км от Републикански път III-375 (от км 0 до км 4.0).

В източната част на общината, от изток на запад, преминава последният участък от 3.3 км от трасето на жп линията Пловдив - Стамболийски – Кричим – Пещера. Тя не е електрифицирана.

Общинската пътна мрежа е от четвърти клас и е с дължина 35.650 км:

- PAZ1043 /III-377/-Брацигово-Граница общ. (Брацигово-Пещера)-Капитан Димитриево-/II-37/;
- PAZ1170 /II-37, Пазарджик-Пещера/ - Радилово - Капитан Димитриево-/PAZ1043/
- PAZ1181 /III-376, Ракитово-Велинград/-Костандово-Дорково-яз. стена Батак-Граница общ. (Ракитово-Пещера)-Пещера-/II-37/
- PAZ3171 /II-37, Пещера-Батак/-пещера Снежанка.

Липсват обходни пътища в общинската пътна мрежа, които да облекчат автомобилния транспорт в населените места, тъй като той минава предимно през тях. По този начин ще се намали интензивният трафик и шума.

Улична мрежа

Макар и да се поддържа с периодични ремонти, част от уличната мрежа е в незадоволително състояние, а и в града, и в селата има улици без настилки. На места липсват или са компрометирани допълнителните съоръжения към уличната мрежа – тротоари, парапети, пешеходни пътеки.

- град Пещера – обща дължина на уличната мрежа 39.533 км, площ – 429 377.50 м²;
- село Радилово – площ на уличната мрежа 186 000.00 м²;
- село Капитан Димитриево – площ на уличната мрежа 127 000.00 м².

Няма информация за съществуваща мрежа от пешеходни алеи. Велосипедни алеи няма.

Няма информация за платформи за нормален достъп на хора в затруднено физическо положение до административни сгради, образователни и здравни заведения, паркове, развлекателни и спортни съоръжения.

Няма информация за изградени пътеки по тротоарите за незрящи хора.

В краищата на тротоарите (там, където ги има) не са предвидени навсякъде възможности за безпрепятствено придвижване на хора с инвалидни и/или бебешки колички.

Мостовете на територията се нуждаят от ремонт и рехабилитация.

Обществен транспорт

Град Пещера е свързан с околните селища и по-големите градове от страната с автобусен транспорт. Освен това, връзка със страната се осъществява и с железопътен транспорт от град Пловдив.

В началото на 2023 година община Пещера остава без автобусни превози за междуградски, междуселищни и ученически превози поради фалит на фирмата-превозвач. Спешно се взимат мерки от общината и с решение на общинския съвет се създава общинска транспортна фирма, която да обслужва направленията на транспортната схема от квотата на община Пещера. Проблемът е изисквал решение веднага, тъй като около 150 ученици от селата и съседни общини се учат в Пещера или в Пазарджик, а и много от хората ползват автобусния превоз за работа или други услуги, предлагащи се в областния град или в Пловдив.

Снимка 4. Железопътната гара в Пещера.

Инфраструктурни проекти с национално и регионално значение за общината

Най-големият инфраструктурен проект, който ще има цялостно влияние върху икономическия живот, а за цялата област Пазарджик, е изграждането на Западен околновръстен път. Той ще изнесе целия тежък трафик от общинския център до магистралата. Същевременно за автомобилите, които пътуват от посока Белово, Велинград, Пещера, Брацигово и др. по-далечни населени места, околновръстното трасе ще е най-краткият път до магистралата.

Община Пещера сключва договор на стойност 3 719 447 лв. за реконструкция на общински път PAZ1181, участък от км 24+100 до км 42+200.

С проектно предложение „Реконструкция на ул. „Георги Къосеиванов“ и ул. „Иван Вазов“ от о.т. 313 до о.т. 338 и на ул. „Изгрев“ от о.т. 148 до о.т. 312“ се предвижда да се подобрят транспортно-експлоатационните качества на пътните настилки на следните улици разположени на територията на община Пещера чрез реконструкция на общо 1 206.42 м:

- ул. „Георги Къосеиванов“ от км 0+455.78 до км 0+873, град Пещера - дължина 417.22 м
- ул. „Иван Вазов“ от о.т. 313 до о.т. 338 и на ул. „Изгрев“ от о.т. 148 до о.т. 312“, град Пещера - дължина 789.20 м.

Изводи:

При направения анализ на текущото състояние на републиканската пътна мрежа, минаваща през територията на общината, общинската пътна мрежа, улиците, обществения транспорт се налагат следните изводи:

- Текущото състояние на пътищата от Републиканската пътна мрежа не е задача на общината, но има огромно значение за транспортната свързаност и достъпност и териториална интегрираност;
- Общинската пътна мрежа е в задоволително състояние, но част от нея се нуждае от ремонт, който в последните години не е извършван поради липса на средства;
- Уличната мрежа в общината се поддържа предимно с текущи ремонти – изкърпване на дупки, но част от нея се нуждае от основен ремонт и реконструкция и същото важи и за тротоарите и прилежащите съоръжения;
- В населените места има улици без настилка;
- Необходимо е изграждането на велосипедна мрежа с велосипедни алеи, които да осигуряват високо ниво на безопасност на придвижването, а освен това е необходимо изграждането на велосипедни паркинги пред училища, здравни и културни заведения (читалища, галерии, музеи), туристически обекти и др.

- Свързаността на селищата от общината с административния ѝ център се осъществява с автобуси;
- Град Пещера има транспортна връзка с други големи градове;
- Преобладаващият начин на придвижване на жителите на общината е с автомобилен транспорт, докато придвижването с велосипеди и /или пеша има минимален дял.

Околна среда

Общинската програма за опазване на околната среда (ОПООС) на община Пещера има за цел да формулира и открие приоритетите и да хармонизира общинските мерки с националните програми и стратегии; да предвиди основните мерки, чрез които общината следва да изпълнява задълженията си и реализира правомощията си, делегирани ѝ от нормативните актове в областта на околната среда; да аргументира проектите на общината, предложени за финансиране от общински, национални и международни източници на финансиране; да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси като ги съсредоточи за решаване на приоритетните проблеми; да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и предприятията на територията на общината за преодоляване на предизвикателствата в областта на околната среда.

Атмосферен въздух

В община Пещера са благоустроени всички паркове, рехабилитирани и благоустроени са основни улици, газифицирани са общински сгради и учреждения в града. Към настоящия момент на територията на град Пещера няма изграден пункт за непрекъснат мониторинг на качеството на атмосферния въздух или местна система за неговото наблюдение и контрол.

РИОСВ Пазарджик отговаря за околната среда в област Пазарджик и 12-те общини, включително и Пещера. Фините прахови частици са основен замърсител на въздуха и техни основни източници са промишленост, транспорт и битово отопление през зимата.

РИОСВ Пазарджик контролира големи емисионни източници, сред които са Биовет АД Пещера и Грийнбърн ЕООД Пещера, но не са установени превишавания на нормите.

Изводи:

Основните причини за формиране на високи концентрации на фини прахови частици във въздуха са най-общо:

- използване на твърди и течни горива за отопление в битовия сектор;
- недостатъчна поддръжка на пътните платна и откритите площи;
- недостатъчно оптимизиране на уличния трафик;
- липса на обходни пътища;

- автомобилен транспорт, нарастване на броя на личните МПС, придвижване предимно с автомобили, както и възрастта и състоянието на автомобилния парк.

Води

Съгласно доклада на РИОСВ Пазарджик за 2021 година на територията на област Пазарджик в рамките на посочените типове реки са определени 39 водни тела. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. Пунктовете за оперативен мониторинг на повърхностните води се поставят във водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не го подобрят. На територията на община Пещера са поставени следните пунктове за мониторинг на биологични и физико-химични елементи за качество:

- Река Стара преди град Пещера;
- Река Стара между град Пещера и село Бяга.

Състоянието на Стара река от град Пещера до устие е с добро химично, умерено биологично и умерено екологично. Състоянието на Стара река до град Пещера е добро биологично, умерено физико-химично, умерено екологично и добро химично.

Състоянието на подземните водни тела в община Пещера също е добро.

И през 2021 година на територията на област Пазарджик основен проблем, свързан със замърсяването на водите е липсата на изградени селищни пречиствателни станции, особено за агломерации с над 10 000 еквивалент жители. Натоварването на водните тела с непречистени отпадъчни води влошава екологичното им състояние.

Продължава редуциране на замърсяването на повърхностните водни обекти (тела) от канализационните системи на населените места - резултат от въвеждането в експлоатация на градските пречиствателни станции (ГПСОВ) на общините Пазарджик, Пещера, Панагюрище и Септември. За селата Радилово и Капитан Димитриево има обща ПСОВ.

Изводи:

- Състоянието на реките на територията на община Пещера е умерено до добро;
- Състоянието на подземните водни тела на територията на община Пещера също е добро;
- В община Пещера има изградена ГПСОВ и ПСОВ за селата Радилово и Капитан Димитриево.

Управление на отпадъците

Трите населени места в община Пещера и 100% от населението са обхванати от системата за събиране и транспортиране на битови отпадъци.

Продължават дейностите по закриване и рекултивация на всички депа на територията на област Пазарджик с прекратена експлоатация. РИОСВ извършва проверки за изпълнение на работните проекти за рекултивация на общински депа за условията и изискванията за изграждане на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, включително и на община Пещера. В община Пещера през 2021 година е извършена техническа и биологична рекултивация на депо за твърди битови отпадъци с площ 24.418 дка. Констатацията е, че се изпълняват всички дейности, заложи в проектите. В община Пещера са почистени всички констатирани замърсявания и сметища през 2021 година.

В изпълнение на изисквания за регионално управление на отпадъците, на територията на област Пазарджик са създадени две регионални сдружения – Пазарджик, което включва общините Батак, Белово, Брацигово, Велинград, Лесичово, Пазарджик, Пещера и Септември и РС – Панагюрище, с общини - Панагюрище и Стрелча. Изградени са две регионални системи в областта, които обхващат изброените 11 общини.

На територията на РИОСВ-Пазарджик има изградени 5 компостиращи инсталации, като една от тях в Пазарджик, и включва общините: Пазарджик, Батак, Брацигово, Лесичово и Пещера.

На територията на РИОСВ-Пазарджик е пусната в експлоатация през 2020 година инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци за регион Пазарджик, включваща общини Пазарджик, Пещера, Батак, Брацигово, Септември, Белово и Лесичово. Целта е намаляване на количествата депонирани отпадъци и спазване на приоритетния ред на управление на отпадъците, регламентиран със ЗУО.

През 2021 година на територията на община Пазарджик са приети общо 38 212.213 тона отпадъци от пластмасови опаковки, от които са рециклирани 33 523.616 тона.

Община Пещера има договор за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки с Екопак-България АД, от негодни за употреба батерии и акумулатори – с Екобатери АД, от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и лампи, съдържащи живак – с Елтехресурс АД, от негодни за употреба гуми – с Джоров Корект ООД, от излезли от употреба моторни превозни средства – с Джоров Корект ООД. Организирано е и обеззаразяване и обезвреждане на отпадъците от хуманната медицина, като те се предават на лицензирана за целта фирма МЛ-България АД.

Изводи:

- 100% от населението на община Пещера е обхванато от сметосъбиране и сметоизвозване;
- Депото за твърди битови отпадъци на територията на общината е технически рекултивирано, извършва се биологична рекултивация на етапи;
- Община Пещера е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците;

- Съществува компостираща инсталация, която обслужва общината;
- През 2020 година е пусната в експлоатация инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци за регион Пазарджик, включваща и община Пещера;
- Общината има договор за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от опаковки;
- Общината има договор за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори;
- Общината има договор за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от излязло от употреба електрическо и електронно оборудване и лампи, съдържащи живак;
- Общината има договор за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от негодни за употреба гуми;
- Общината има договор за рециклиране и оползотворяване на отпадъци от излезли от употреба моторни превозни средства;
- Организирано е и обеззаразяване и обезвреждане на отпадъците от хуманната медицина.

Зелена система

Зелените площи на община Пещера са около 191 220 м². В тях влизат:

- паркове и градини – общо 29 на брой с обща площ 95 800 м²;
- градини и паркове с ограничено ползване – общо 12 на брой с обща площ 26 420 м²;
- зелени площи със специално предназначение – 3 броя с обща площ 69 000 м².

По-голямата част от тези площи се намират на територията на град Пещера с обща площ 121 ха.

В градските паркове на Пещера по-голямата част от дърветата са достигнали кулминация в своето развитие, което предполага проектиране на реконструкция на растителните обеми, както и дейности за оздравяване, частично или цялостно премахване на засегнатите индивиди.

Снимка 4. Градски парк Пещера.

Съществуващото улично озеленяване се нуждае от реконструкция поради влошено състояние на дърветата и несъответствие с биологичните им изисквания.

За всички населени места в общината е необходимо да се осъществят благоустройствени дейности за обновяване на публичните пространства – улици, площади.

Гробищните паркове представляват озеленени площи със специфично предназначение, допълващи зелената система. Във всички населени места има гробищни паркове, като в град Пещера са 3.

За възпиране, ограничаване или смекчаване неблагоприятни влияния, изпълнение на санитарно-хигиенните стандарти и осигуряване комфорт на обитаването, между жилищните територии и такива за животновъдни или производствени дейности, се предвижда устройство на озеленени площи със специфично предназначение. Трябва да се предвидят зони от този вид между жилищни територии и прилежащи участъци от трасетата на републикански пътища. В тези зони се изпълнява озеленяване с подходяща едроразмерна растителност на база дендрологичен проект. Те се стопанисват и поддържат като част от зелената система на съответното населено място.

Изводи:

- Съществуват диспропорции в развитието на зелената система в населените места на община Пещера;
- Необходимо е зелената система да се разгърне между жилищните пространства и участъците от трасетата на пътищата;
- Необходима е подмяна на изсъхнали дървета или дървета, които не виреят добре в конкретните условия с по-устойчиви;
- Необходимо е осигуряване и на цветни алеи с подходящи поливни системи.

Изпълнявани проекти с екологично значение

През 2021 и 2022 година община Пещера е изпълнила следните проекти с екологично значение:

Таблица 12. Изпълнени и изпълнявани проекти в община Пещера с екологично значение през 2021 и 2022 година. Източник: РИОСВ Пазарджик.

Наименование	Кратка характеристика	Източник на финансиране	Стойност (лв.)	Етап на изпълнение
"Рекултивация на съществуващо сметище в имот с идентификатор 56277.3.1289, местност „Луковица“, по плана на гр. Пещера	Възстановяване и рекултивация на съществуващо депо в имот с идентификатор 56277.3.1289, местност „Луковица“ по плана на гр. Пещера	ПУДООС и община Пещера	1041 736.04	Завършена е техническата рекултивация. Стартиран е втори етап- „Биологична рекултивация“ със срок за изпълнение три години, като за първата година е приета.
"Реконструкция на ул. „Георги Кьосеиванов“ и ул. „Иван Вазов“ от о.т.313 до о.т. 338 и на ул. „Изгрев“ от о.т. 148 до о.т. 312“	Реконструкция на ул. „Георги Кьосеиванов“ и ул. „Иван Вазов“	ПРСР 2014 -2020 г.	1 006 455	изпълнен
Основен ремонт на ул. „Трети март“, град Пещера	Основен ремонт на ул. „Трети март“	община Пещера		изпълнен
Реконструкция на водопровод на ул. „Трети март“, гр. Пещера, от о.т. 191 до о.т. 404"	Реконструкция на водопровод на ул. „Трети март“, гр. Пещера	Републикански бюджет		изпълнен
Текущ ремонт на кръстовището на ул. „Трети март“ с ул. „Георги Кьосеиванов, град Пещера	Текущ ремонт на кръстовището на ул. „Трети март“ с ул. „Георги Кьосеиванов, гр. Пещера	община Пещера	27 008.00	изпълнен
Реконструкция на водопровод на ул. „Иван Вазов“ от о.т. 313 до о.т. 338 и по ул. „Изгрев“ от о.т. 148 до о.т.312, гр. Пещера	Реконструкция на водопровод на ул. „Иван Вазов“ от о.т. 313 до о.т. 338 и по ул. „Изгрев“ от о.т. 148 до о.т.312, гр. Пещера	Републикански бюджет		изпълнен
Изграждане на канализация по ул. „Изгрев“ от о.т. 148 до о.т. 319 в гр. Пещера	Изграждане на канализация по ул. „Изгрев“	Републикански бюджет		изпълнен

Наименование	Кратка характеристика	Източник на финансиране	Стойност (лв.)	Етап на изпълнение
Подпорна стена в ПИ с идентификатор 56277.501.9623 (ул. „Изгрев“) по регулационната граница на УПИ IV – жилищно строителство, кв.24, гр. Пещера“	Подпорна стена в ПИ с идентификатор 56277.501.9623 /гр. Пещера	Републикански бюджет		изпълнен
Реконструкция на водопровод по ул. „Трети март“ от о.т. 191д до о.т. 404, гр. Пещера	Реконструкция на водопровод по ул. „Трети март“ в гр. Пещера	Републикански бюджет		изпълнен
Текущ ремонт на улично осветление на територията на град Пещера	Текущ ремонт на улично осветление на територията на град Пещера	община Пещера		изпълнен
Ремонт и рехабилитация на улична мрежа в град Пещера и селата Радилово и Капитан Димитриево“	Ремонт и рехабилитация на улична мрежа.	община Пещера		изпълнен
Ремонт на детски площадки на територията на община Пещера	Ремонт на детски площадки на територията на град Пещера- централен градски парк и други паркове	община Пещера		изпълнен
Ремонт и реконструкция на дворно пространство на детска градина „Изгрев“, град Пещера	Ремонт и реконструкция на дворно пространство на детска градина „Изгрев“, град Пещера	община Пещера	155 757	изпълнен
Ремонт и реконструкция на дворно пространство на детска градина „Слънчо“, град Пещера	Ремонт и реконструкция на дворно пространство на детска градина „Слънчо“, град Пещера	община Пещера	72 886	изпълнен
Комбинирана площадка за игри, общуване и спорт в двора на ПГХВТ „Атанас Ченгелев“ на град Пещера	Комбинирана площадка за игри, общуване и спорт в двора на ПГХВТ „Атанас Ченгелев“ на град Пещера	община Пещера	42 205	изпълнен
Ремонт (рехабилитация) на ул. “Петър Раков“ от о.т. 625 до о.т.770- град Пещера	Ремонт (рехабилитация) на ул. “Петър Раков“ от о.т. 625 до о.т.770- град Пещера	Републикански бюджет	537 056	изпълнен
Засаждане на 29 броя дървета на територията на гр. Пещера – централен градски парк, улична мрежа, други паркове и градини на територията на града	Засаждане на 29 броя дървета на територията на гр. Пещера – централен градски парк, улична мрежа, други паркове и градини на територията на града	община Пещера		изпълнен
Благоустрояване на улици, подпорни стени, детски площадки и междублокови пространства в град Пещера	Благоустрояване на улици, подпорни стени, детски площадки и междублокови пространства в град Пещера	община Пещера		изпълнен
Укрепване и отводняване на склонов откос и	Укрепване и отводняване на склонов откос и	ПМС	768 749	изпълнен

Наименование	Кратка характеристика	Източник на финансиране	Стойност (лв.)	Етап на изпълнение
пътно платно, прилежащ на ул. „Пирин“ от о.т. 762А, о.т. 767 до о.т. 1214 в кв. 237 по ЗРП на град Пещера	пътно платно			
Реконструкция на част от Републикански път, ремонт на местен път, изграждане на прилежащата им инфраструктура“, както и „Ремонт на част от ул. „Петър Раков“	Ремонт на местен път, изграждане на прилежащата им инфраструктура	ПМС	2 500 000	изпълнен
Ремонт на местен път с идентификатор 56277.3.1429	Изграждане на прилежащата инфраструктура	Републикански бюджет	1 815 884	изпълнен
Изпълнени ремонтни дейности на ул. „Ал. Стамболийски“ (с.Радилово), ул. „Тракия“и ул. „Тодор Христосков“ (с. Кап. Димитриево) и ул. Чаталджа град Пещера	Оформяне на конструкцията на пътя, полагане на бордюри и асфалтиране	община Пещера	115 787	изпълнен
Основен ремонт на покривна конструкция на общинска сграда в с. Радилово	Основен ремонт на покривна конструкция	община Пещера	60 256	изпълнен
Ремонт на паркинг в гр. Пещера"	Ремонт на паркинг в гр. Пещера	община Пещера	33 698.87	изпълнен
Изграждане на четири изкуствени неравности по улици в гр. Пещера	Изградени са 4 изкуствени неравности по ул. „Стефан Караджа“, ул. „Хан Пресиян“ и ул. „Петър Раков“ в гр. Пещера	община Пещера	6 149	изпълнен
Изграждане и оборудване на три площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинствата"	Община Пещера изгради и оборудва три площадки за безвъзмездно предаване на отпадъци от домакинства с цел предотвратяване на нерегламентирано изхвърляне на битови отпадъци, разположени на ул. „Михаил Такев“ (зад бензиностанция „Лукойл“), в кв. Изгрев, (в близост до жилищния блок на ул. „С. Налбант“№60) и в с. Радилово – на изхода за с. Капитан Димитриево.	община Пещера	113 738.54	изпълнен
Изграждане на канализация по ул. “Г. Кьосеиванов“, реконструкция на водопровод по ул.“Ив. Вазов“ и по ул. “Изгрев“, изграждане на канализация по ул. “Изгрев“ в гр. Пещера	Изградена е канализация по ул. “Г. Кьосеиванов“, реконструиран е водопровод по ул. “Иван Вазов“ - от о.т 313 до о.т.338 и по ул. “Изгрев“ от о.т.312, изградена е канализация по ул. “Изгрев“ от о.т.148 до	ДФЗ	1 215 907	изпълнен

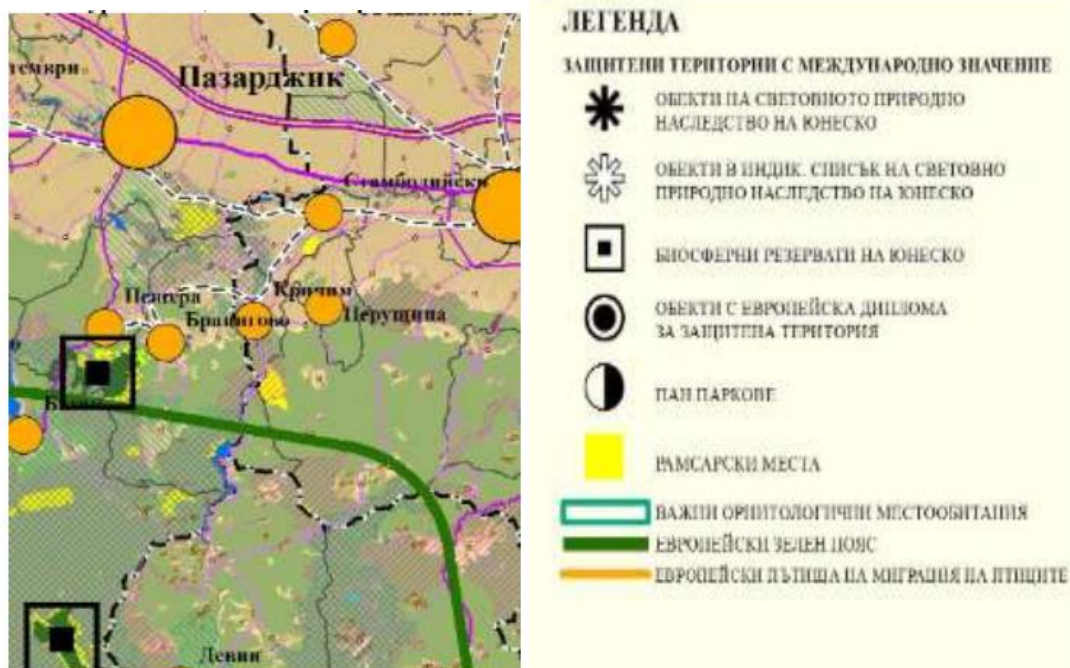
Наименование	Кратка характеристика	Източник на финансиране	Стойност (лв.)	Етап на изпълнение
	о.т.319 в гр. Пещера			
Благоустрояване на УПИ XXIV -3500, Стария часовник в кв.205, ПИ с идентификатор 56277.503.594 по КККР на гр. Пещера”	Извършването на активни дейности по опазване на архитектурностроителния паметник на културата	Министерство на културата	167 922.42	изпълнен
Реконструкцията на ВиК мрежи и съоръжения на територията на община Пещера	Реконструкцията на ВиК мрежи и съоръжения	ПУДООС	2 411 130.44	изпълнен
Реконструкция на общински път PAZ1181, участък от км 24+100 до км 42+200	Реконструкция на общински път	ПУДООС	3 719 447	изпълнен
Ремонтни дейности на тренировъчния футболен терен на градски стадион	Текущ ремонт на футболния терен, включващ изграждане на безопасна зона, полагане на изкуствена тревна спортна настилка с пълнеж от силициев пясък и каучукови гранули.	БФС и община Пещера		изпълнен
Реконструкция на ул. «Стара Крепост» от о.т. 132 до о.т. 142, гр. Пещера, общ. Пещера“	Реконструкция на общински път	МРРБ	311 670,85	В процес на изпълнение
„Реконструкция ул. «Стефан Кънчев от о.т. 13 до о.т. 27, гр. Пещера, общ. Пещера	Реконструкция на общински път	МРРБ	512 600,06	В процес на изпълнение
Основен ремонт на част от ул. «Стефан Кънчев до кръстовището с ул. «Св. Константин» и ул. «Освобождение» от о.т. 13-110, гр. Пещера, общ. Пещера	Основен ремонт на общински път	МРРБ	245 871,94	В процес на изпълнение
Основен ремонт /рехабилитация/ на ул. «Панорама» от о.т. 67-79-433 до кръстовището с ул. «Беглика», гр. Пещера, общ. Пещера	Основен ремонт на общински път	МРРБ	137 127,11	В процес на изпълнение
«Основен ремонт /рехабилитация/ на ул. «Христо Ботев» от о.т. 535-425 до площад «Христо Ботев», гр. Пещера, общ. Пещера	Основен ремонт на общински път	МРРБ	261 836,36	В процес на изпълнение
Основен ремонт /рехабилитация/ на ул. «Опълченска» от о.т. 431-440 до кръстовището с ул. «Владимир Рилски», гр. Пещера, общ. Пещера	Основен ремонт на общински път	МРРБ	99 061,90	В процес на изпълнение

Наименование	Кратка характеристика	Източник на финансиране	Стойност (лв.)	Етап на изпълнение
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Беглика“ гр. Пещера, от ос. точка 432 до осова точка 433 “;	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Беглика“ гр. Пещера, от ос. точка 432 до осова точка 433 “;	ПУДООС	46 355.11	изпълнен
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Панорама“ гр. Пещера, от ос.точка 67 до осова точка 439 “;	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Панорама“ гр. Пещера, от ос.точка 67 до осова точка 439	ПУДООС	339 031.55	изпълнен
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Владимир Рилски“ гр. Пещера, от ос.точка 439 до осова точка 529	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Владимир Рилски“ гр. Пещера, от ос.точка 439 до осова точка 529	ПУДООС	127 05021	изпълнен
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Опълченска“ гр. Пещера, от ос. точка 440 до осова точка 431	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Опълченска“ гр. Пещера, от ос. точка 440 до осова точка 431	ПУДООС	60 515.95	изпълнен
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Стефан Кънчев“ гр. Пещера, от ос. точка 27 до осова точка 13	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Стефан Кънчев“ гр. Пещера, от ос. точка 27 до осова точка 13	ПУДООС	611 123.06	изпълнен
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Чаталджа“ гр. Пещера, от ос. точка 46 до ос.т.44 с дължина 145 м и от ос. т 44 до осова точка 109	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Чаталджа“ гр. Пещера, от ос. точка 46 до ос.т.44 с дължина 145 м и от ос. т 44 до осова точка 109	ПУДООС	324 635.36	изпълнен
Реконструкция на ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Христо Ботев“ гр. Пещера, от ос. точка 425 до осова точка 586	Реконструирани са ВиК мрежи и съоръжения по ул. „Христо Ботев“ гр. Пещера, от ос. точка 425 до осова точка 586	ПУДООС	249 719.17	изпълнен
Реконструкция на съществуваща канализация и водопровод по ул.„Стефан Кънчев“, гр. Пещера от кръстовището с ул.„Чаталджа“ до кръстовището с ул.„Гео Милев“, гр. Пещера	Реконструирани са съществуваща канализация и водопровод по ул.„Стефан Кънчев“, гр. Пещера от кръстовището с ул.„Чаталджа“ до кръстовището с ул.„Гео Милев“, гр. Пещера	ПУДООС	180 567.10	изпълнен
Реконструкция на съществуваща канализация и водопровод на ул.„Стара крепост“ , гр.Пещера от о.т.132 до о.т.142. / Изработване на технически проект на ул.„Стара крепост“, гр.Пещера /ПИ с идентификатор 56277.501.9604/	Реконструирани са съществуваща канализация и водопровод на ул.„Стара крепост“ , гр.Пещера от о.т.132 до о.т.142. / Изработване на технически проект на ул.„Стара крепост“, гр.Пещера /ПИ с идентификатор 56277.501.9604/	ПУДООС	472 133.43	изпълнен

Защитени територии

По данни на РИОСВ Пазарджик в Пазарджишка област има 4 категории защитени територии от общо шест за страната. В границите ѝ попада част от територията на национален парк „Рила“, четири резервата - „Купена“, „Дупката“, „Мантарица“ и „Беглика“, с обща площ 5 503.8 ха, 73 защитени местности и 14 природни забележителности.

В областта има и 18 защитените зони от мрежата „Натурата 2000“: 7 зони за опазване на дивите птици и 11 зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Фигура 22. Защитени територии в община Пещера.

Резерват Купена

Резерват Купена е обявен със Заповед № 2969/24.11.1961 г. на Главно управление на горите при Министерски съвет. Създаден за запазване на природен ландшафт, с разнообразен релеф, изложение, геологически строеж, флора и извънредно красив пейзаж. Тук са запазени вековни смърчово – белборови, белборови и букови гори. Намира се на територията на община Пещера и община Брацигово. Обхваща територии с надморска височина от 600 до 1400 м.

Снимка 5. Резерват Купена. Източник: РИОСВ Пазарджик.

Резерватът попада в защитена зона BG 0001030 „Родопи –Западни“ по Директивата за местообитанията и в защитена зона BG 0002063 „Западни Родопи“ по Директивата за птиците. За управлението на защитената територия е разработен План за управление. Предназначението на този документ има две основни насоки:

Снимка 6. Резерват Купена. Източник: РИОСВ Пазарджик.

- управление с цел опазване;
- систематизиране и анализ на състоянието на биоразнообразието.

През резерват Купена преминава пътека за посетители, като маршрутът е указан на монтирани указателни табели и изходни точки. Дължината на пътеката е 12 850 метра, като необходимото време за преминаване е 4.5 часа, маркирана и в добро състояние. Резерватът се характеризира с голяма площ и обхваща разнообразие от биотопи.

По-голяма част от територията на резервата е обхваната от горски екосистеми, но в него се развиват и тревни екосистеми. Особено интересни са торфищните екосистеми, които имат ограничено присъствие, но са специфичен елемент за резервата. Скалните биотопи са също част от разнообразието на тази територия. Растителната покривка на резервата е разнообразна и съдържа широколистни листопадни гори от бук, габър и дъб, смесени широколистни и иглолистни гори, както и иглолистни гори с доминиране на смърч и бял бор.

Дъбови гори се развиват в по-ниските части на склоновете. Те са най-богати на видово разнообразие. Смесените гори от обикновен габър и обикновен горун се развиват при надморски височини до около 600 м. В състава на дървесния етаж се срещат също така клен, планински ясен, дребнолистна липа. Почти цялата площ на резервата (97.4%) е залесена.

На територията на резервата се срещат 12 вида земноводни и влечуги, като интерес представляват установените находища на алпийския тритон.

Орнитофауната е представена от 69 вида птици, сред които белоопашат мишелов, сокол скитник, обикновена ветрушка, черен кълвач, голям пъстър кълвач, зелен кълвач.

Установени са 15 вида прилепи и 41 вида други бозайници. Важно откритие е и установяването на два редки вида мухоловки.

Снимка 7. Биологично разнообразие в резерват Купена. Източник: РИОСВ Пазарджик.

Резерватът е изключителна държавна собственост и се охранява от Регионална инспекция по околната среда и водите –Пазарджик. На територията на резервата са забранени всякакви дейности, с изключение на преминаването на хора по маркираните пътеки.

Бесапарски ридове

Снимка 8. Бесапарски ридове.

Бесапарски ридове са защитена зона по НАТУРА 2000 с код BG0002057 и е обявена със с Заповед № РД786/29.10.2008 година на Министъра на околната среда и водите (ДВ бр. 106/2008 г.) и актуализирана със Заповед № РД-78/28.01.2013 година (ДВ, бр.10/2013 г.). Предметът и целите на защитената зона са:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни, местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитена зона BG0002057 „Бесапарски ридове“

В Бесапарските ридове са установени 86 гнездящи видове птици, от които 15 са включени в Червената книга на България. От срещашите се видове 43 са от европейско природозащитно значение. Площта на защитената зона е 14 765.05 ха.

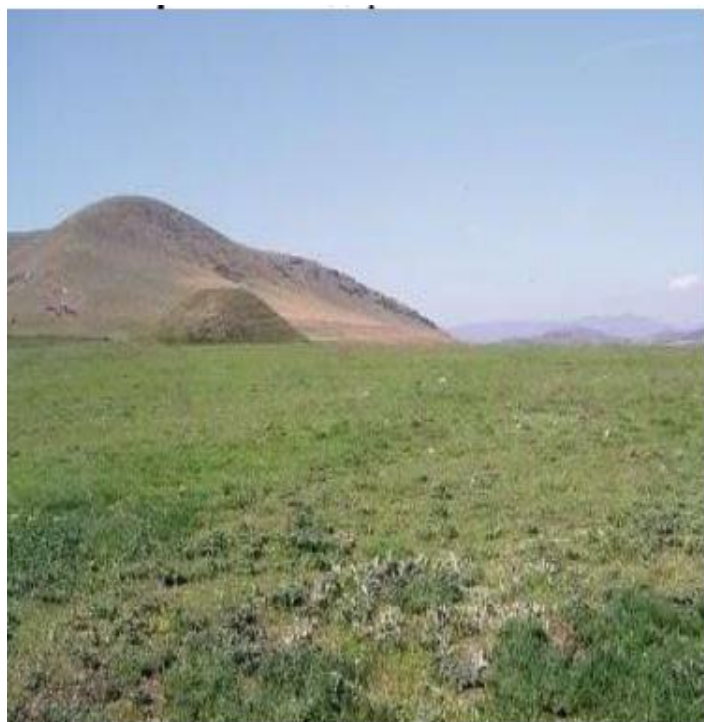
Бесепарските ридове са от световно значение за опазването на застрашения от изчезване на планетата царски орел и е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за гнездящите тук полска бърбрия, белоопашат мишелов, ловен сокол и дебелоклюна чучулига.

Снимка 9. Бесепарски ридове – защитена зона по директивата за птиците.

Тъй като мястото предоставя богата хранителна база, то поддържа значителни гнездови популации и на други видове грабливи птици като малкия креслив орел, скалния орел, сокола скитник и др. Видове, характерни за откритите тревни местообитания, като совоокия дъждосвирец, къопръстата чучулига и други също гнездят в района в значителна численост.

Бесепарски възвишения

Снимка 10. Бесепарски възвишения.

Бесепарските възвишения са защитена зона по директивата за местообитанията. Заемат площ от 6 743.06 ха и се в близост до село Капитан Димитриево. Местообитание на безгръбначни: алпийска розалия, бисерна мида, бръмбар рогач, буков сечко, лицена, обикновен сечко, ручеен рак; риби: маришка мряна, обикновен щипок; земноводни и влечуги: голям гребенест тритон, жълтокоремна бумка, обикновена блатна костенурка, червено-коремна бумка, шипобедрена костенурка, шипоопашата костенурка.

Бозайници: видра, лалугер, пъстър пор и множество видове прилепи.

Западни Родопи

Западните Родопи са защитена зона по директивата за птиците, обявена със Заповед No.РД-835 от 17.11.2008 г., бр. 108/2008 на Държавен вестник. Площта ѝ е 133 384.78 ха. Град Пещера попада в защитената зона. Целта на обявяване е опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние; възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предметът на опазване са: Черен щъркел, Бял щъркел, Осояд, Полски блатар, Малък креслив орел, Скален орел, Малък орел, Сокол скитник, Планински кеклик, Лещарка, Глухар, Бухал, Вrabчова кукумявка, Уралска улулица, Пернатонога кукумявка, Козодой, Земеродно рибарче, Сив кълвач, Черен кълвач, Среден пъстър кълвач, Белогръб кълвач, Трипръст кълвач, Горска чучулига, Червеногърба сврачка, Малък ястреб, Обикновен мишелов, Черношипа ветрушка, Сокол орко, Пчелояд.

Западни Родопи са и защитена зона по директивата за местообитанията, обявена с Решение No.611 от 16.10.2007 г., бр. 85/2007 на Държавен вестник. Предмет на опазване са растителни видове, безгръбначни, риби, земноводни и влечуги, бозайници.

- Растителни видове: *Buxbaumia viridis*, *Drepanocladus vernicosus*, Блатно петльово перо, Карпатска тоция и др.;
- Безгръбначни: Алпийска розалия, Бисерна мида, Бръмбар рогач, Буков сечко, Кордулегастер, Обикновен паракалоптенус, Обикновен сечко, Одонтоподизма, Осмодерма, Полиоматус, Ручеен рак, Торбогнезница и др.;

Снимка 11. Карпатска тоция.

- Риби: Горчивка, Маришка мряна, Обикновен щипок;
- Земноводни и влечуги: Голям гребенест тритон, Жълтокоремна бумка, Обикновена блатна костенурка, Шипобедрена костенурка, Шипоопашата костенурка;
- Бозайници: Видра, Вълк, Дива коза, Мечка, Пъстър пор;
- Прилепи: Голям нощник, Голям подковонос, Дългокрил прилеп, Дългопръст нощник, Дългоух нощник, Малък подковонос, Остроух нощник, Подковонос на Мехели, Средиземноморски подковонос, Трицветен нощник, Широкоух прилеп, Южен подковонос.

Грамадите

Защитената местност Грамадите е с площ 1 323.6 ха и е обявена със Заповед No.РД-412 от 18.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник, в която попада град Пещера. Защитената зона е по директивата за местообитанията.

Пещера Снежанка

Снимка 12. Пещерата Снежанка.

Пещерата Снежанка е природна забележителност край град Пещера. Обявена е със Заповед No.512 от 14.03.1961 година, бр. 63/1961 на Държавен вестник. Площта ѝ е 122.5 ха. Предмет на опазване е една от най-красивите български пещери и околните широколистни гори. Дължината на пещерата е 145 м с постоянна годишна температура от 90 С.

Тази пещера е важно убежище за хибернация от началото на месец ноември до края на месец март на защитени видове прилепи сред които: голям нощник, трицветен нощник, голям подковонос, малък подковонос, южен подковонос. Богата е на сталагмити, сталактити, сталактони, драперии, синтрови езерца. Най-големият сталактит е дълъг 1.27 м. „Снежанка“ се състои от няколко красиви зали: Залата на виметата, Голямата зала, Музикалната зала, свързани със Срутището, над което минава мост.

Тъмра

В района на защитената местност Тъмра попада град Пазарджик. Тя е обявена със Заповед No.3751 от 30.11.1973 г., бр. 101/1973 на Държавен вестник

Характерни за нея са дълбоките ридове без изход, интересните скални образувания, равните поляни, обкръжени от омайни и дълбоки родопски гори, стари римски пътища и мостове, както и останките от римски крепости Столовско поле и Градишко поле, както и древната крепост „Тъмра“, с намиращите се край нея останки от тракийско селище.

Снимка 13. Защитена местност Тъмра.

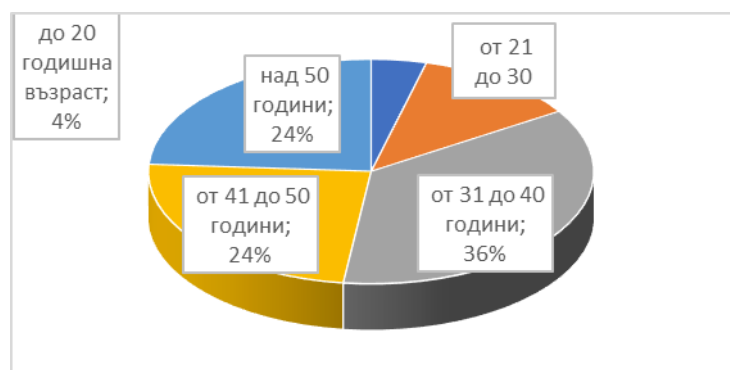
Опазването е на характерен ландшафт, скални образувания, стари римски пътища, мостове и развалини от крепостни стени.

Анализ на общественото мнение относно се до Устойчивата градска мобилност на територията на община Пещера. Резултати от проведено анкетно проучване

С цел по-обстойно, изследване на транспортните навици на населението на община Пещера, бе извършено анкетно проучване. Целта на проучването бе да се идентифицират потребностите на заинтересованите, да се изследва транспортното поведение и нагласите на гражданите на община Пещера. Периодът на анкетиране е 27.06.2023 г., - 05.07.2022 г. и обхваща респонденти от различни възрастови групи.

Анкетното проучване съдържащо общо 16 въпроса, които дават информация за транспортните навици на респондентите и техните нагласи към използването на различни видове транспорт. Структурата на въпросите от анкетното проучване, бяха от затворен и отворен тип, предоставяйки, допълнителни възможности на респондентите за споделяне на мнение.

Анкетно проучване - Възрастова структура

Водещата представителната извадка от респонденти, участвали в анкетното проучване и споделили мнение за транспортното поведение и нагласите са на възраст от 31 до 40 години, представлявайки 36 % от анкетираните. На второ място съответно с по 24% са

представителите на възрастовите групи от 41 до 50 години и тези над 50 години.

Респондентите на възраст от 21 до 30 години представляват 12% от всички анкетирувани. Най-нисък е дялът на представителите на възраст до 20 години.

Анкетно проучване – Пол и степен на образование

Видно от графиката, 72% от респондентите участвали в допитването са представители на женския пол, докато 28% са представители на мъжкия. Също така 60% от всички анкетирувани са с придобита степен на образование „Висше“, докато 40% от анкетираните са с придобита образователно квалификационна степен Средно

образование

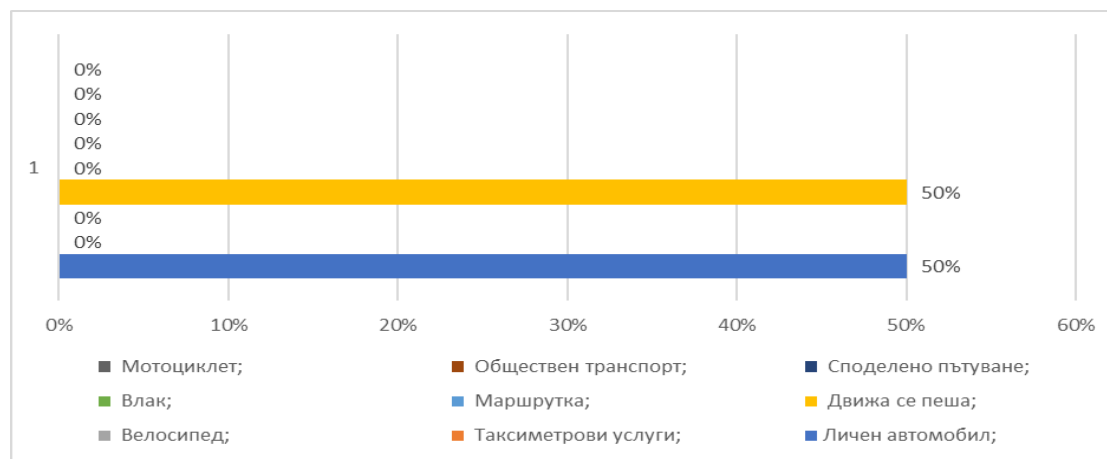
Анкетно проучване – Заетост

Почти, 84 % от респондентите са работещи, което предполага придвижването им до работното място чрез различна форми на придвижване и различни видове транспорт . Едва 8% от респондентите са учащи а безработни не са констатирани. Около 4% от респондентите са отбелязали, че са в майчинство и още толкова са отбелязали, че се

занимават с домакинство

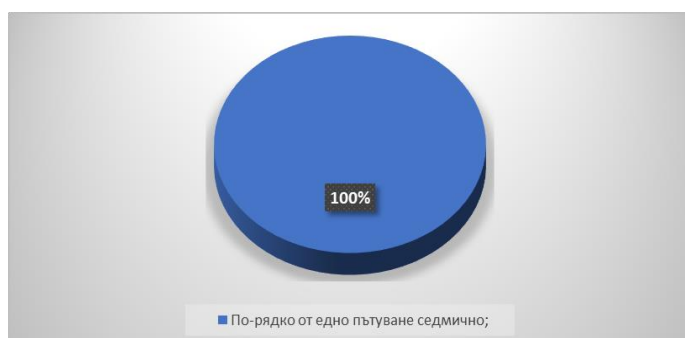
Анкетно проучване – Метод на придвижване

Важна информация за начина на придвижване, целите на придвижване и времето за придвижване се получава след обработката на отговорите на въпроса за ежедневни пътувания на респондентите „Какъв метод на придвижване използвате най-често в ежедневието си“. Чрез анализа на получените отговори от зададения въпрос, се получават важни изводи, които се ползват при моделиране на процесите на придвижване в града. Първият важен показател е разпределението на придвижванията по вид транспорт.

Информацията представена в графиката, е сравнителна и демонстрира характера на придвижване на анкетираните. Видно от резултатите, 50% от респондентите са посочили като метод на придвижване личен автомобил. От графиката се вижда, че останалите 50% от анкетираните се движат пеша. Това може да се обясни, с компактната структура на общината и късите разстояния за придвижване от едно място до друго. Въпреки видимите усилия на общината да създаде комфорт и удобство при придвижване, чрез изградения обществен транспорт, се наблюдава, че лекият автомобил продължава да бъде предпочитано превозно средство най-вече за трудови и бизнес пътувания.

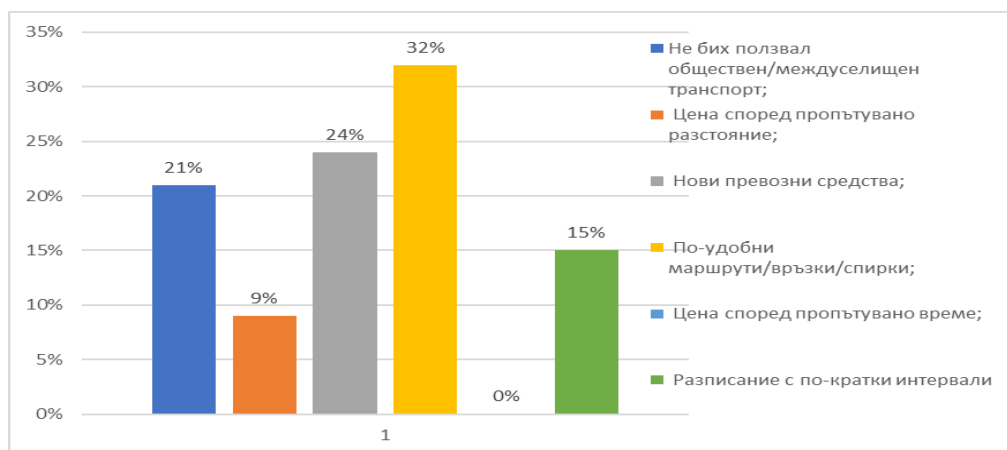
Анкетно проучване – Честота на използване на селищен/междуселищен транспорт

Видно от графиката, 100% от анкетираните респонденти използват селищен/междуселищен транспорт по рядко от едно пътуване на седмица. Предвид компактната структура на общината, масово респондентите

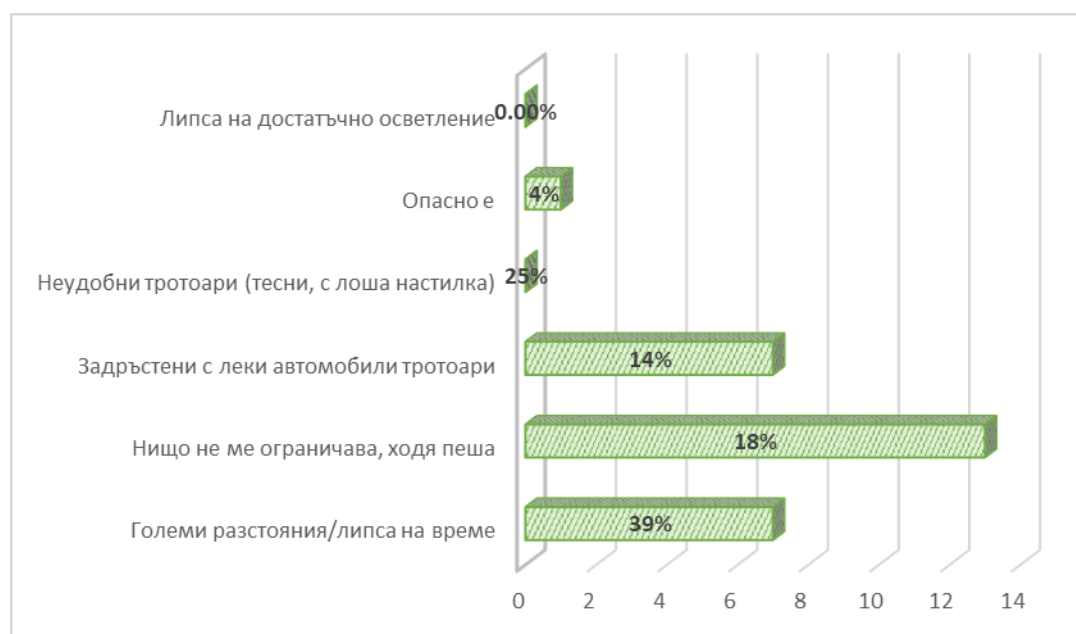
се придвижват пеша или с автомобил. Използването на селищен/междуселищен транспорт не е сред популярните методи на придвижване на територията на общината

Анкетно проучване – Какво би ви подтикнало да използвате по-често обществен/междуселищен транспорт?

Видно от резултатите от Анкетното проучване, 21 % от респондентите не биха ползвали обществен/ междуселищен транспорт при никакви обстоятелства. Въпреки тях обаче, се наблюдава готовност у респондентите при реализацията на специфични мерки тенденцията да бъде променена и общественият транспорт да се превърне в по-атрактивен за бъдеще. Над 32 % от респондентите, заявяват, че биха ползвали такъв метод за придвижване, при изграждане на по-удобни маршрутни връзки и изграждането на по-удобни спирки. Около 24% от респондентите биха се възползвали от предимствата на този вид транспорт при закупуване и вкарване в експлоатация на нови превозни средства. Почти 15 % от анкетираните биха се възползвали от услугите на обществения транспорт, ако бъдат интегрирани разписания с по-кратки интервали. Резултатите от проучването демонстрират, че придвижването на територията на община Пещера посредством използването на обществен транспорт би могло да бъде атрактивно и предпочитано от гражданите, но при изпълнението на определени условия.

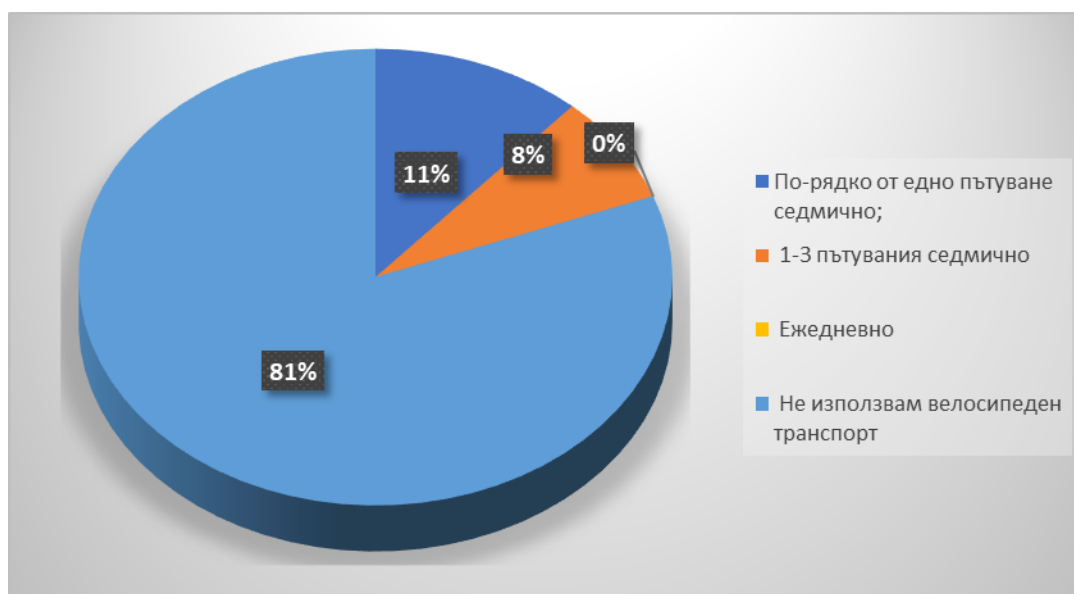
Анкетно проучване – Кои от следните проблеми ви кара да ограничите придвижването пеша?

Пешеходното движение е най-естественият начин на придвижване. Пешеходното движение е допълващо към основния начин на придвижване – например, ходене от/до спирката на обществения транспорт или от/до паркинга на автомобила. В други случаи пешеходното движение е основно средство за придвижване – например, от дома до близкото работно място, до училище и обратно, до планина в почивните дни, от работата до близкия магазин. Както вече бе споменато, 50 % от респондентите участващи в анкетното проучване се придвижват пеша. Всяка една от изследваните групи анкетирани, използва придвижването пеша за достигане до крайната си цел, като от тях най-голям е броят на „Работещите“. Основните причини да не се ползва по-широко пешеходното движение за извършване на различни видове, според анкетираните, са „големите разстояния/липса на време“ (39 %), следвано от

„Задръстени с автомобили тротоари“ 18%. Въпреки всичко, 18 % от респондентите нямат никакви проблеми да се придвижват пеша. Това от своя страна показва, че нивото на сигурност на територията на общината е високо. Като извод можем да отбележим, че ако се подобри състоянието на тротоарите и обществените пространства, увеличат се пешеходните зони и има по-добра свързаност между тях и се подменят се осветителните тела удобството при ходенето пеша значително ще се подобри. Увеличаването на пешеходното движение в града може да допринесе за намаляване на задръстванията с автомобили, по-чист въздух и по-здравословен начин на живот.

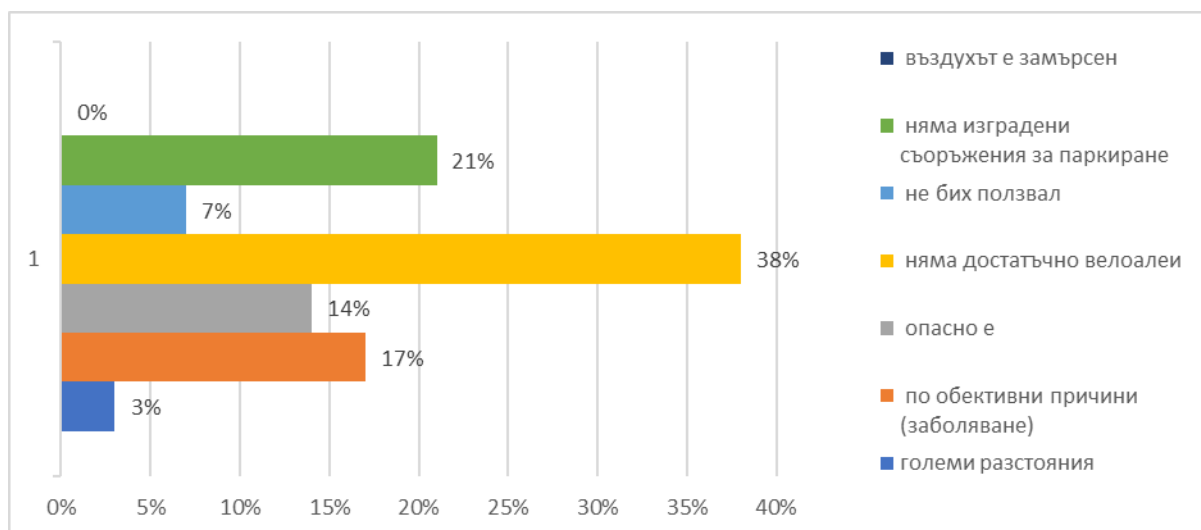
Анкетно проучване – Честота на използване на велосипеден транспорт на територията на община Пещера

Велосипедното движение е отлична екологична алтернатива за придвижване в градска среда, която трябва да се насърчава и стимулира, като водещо средство за придвижване от активното население на територията на общината. Ползите от велосипедното движение са свързани с намаляване на задръстванията/тапите, понижаване нивата на вредни емисии и укрепване на цялостното физическо състояние на велосипедистите. На територията на община Пещера, велосипедният транспорт, не е част от популярните методи за придвижване. Съгласно резултатите от проведеното анкетно проучване 81% от респондентите не използват велосипеден транспорт. Едва 11 % от анкетираните използват велосипедния транспорт като метод за придвижване и то в рамките на по-рядко от едно пътуване седмично.

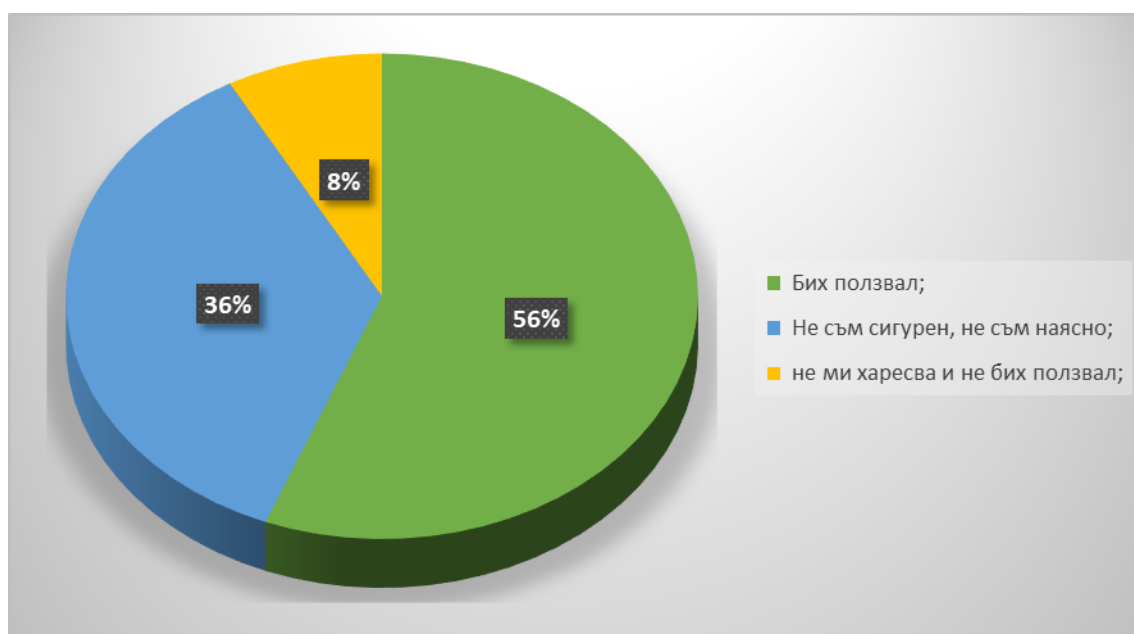
В сравнение с община Пещера, в град Копенхаген делът на велосипедния транспорт като част от общия достига до 45 %. В град Амстердам, същият достига до 48 %. Все пак на територията на община Пещера, 8 % от анкетираните извършват между 1 и 3 пътувания седмично посредством велосипед.

Анкетно проучване - Причини поради които не използвате велосипеден транспорт

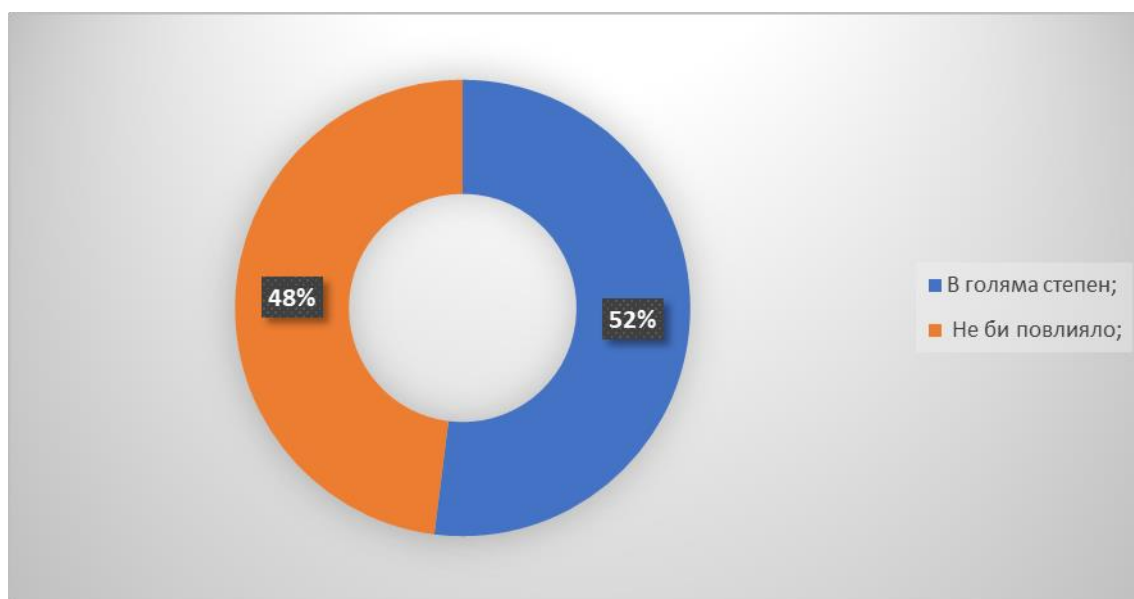
В рамките на проведеното анкетно проучване, респондентите бяха запитани какви са причините поради, които не използват велосипеден транспорт. Липсата на достатъчно велоалеи за практикуване на този метод за придвижване, бе изтъкната като водеща от 38 % от анкетираните. Липсата на достатъчно изградени съоръжения за паркиране бе подкрепено като причина от 21 % от респондентите в проучването. Част от причините за не използване на велосипедния транспорт са свързани с невъзможността за пренасяне на багаж, да се водят деца на детска градина или училище или по здравословни причини.

Анкетно проучване - какво е вашето мнение относно използването на електромобили?

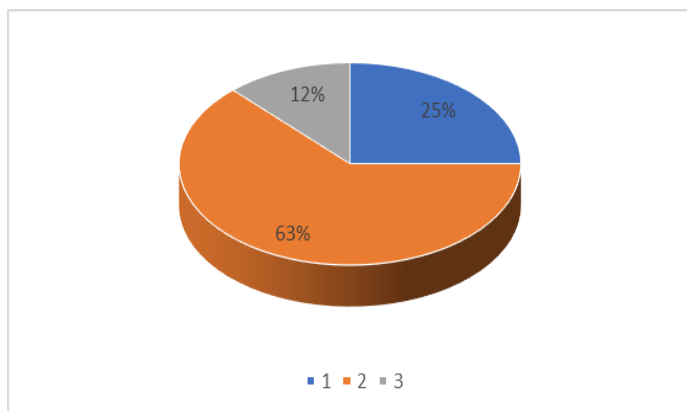
Използването на изкопаеми горива в транспорта влошава качеството на местния въздух и климат. Това се дължи на емисиите на CO₂ и вредните замърсители на въздуха, например азотни окиси и твърди частици в отработените газове. Освен това движението по пътищата безспорно е основният източник на шум в Европа. Очевидно включването на електромобили в автопарка може съществено да намали общите емисии на парникови газове (ПГ) и замърсяването на въздуха, особено ако електроенергията се произвежда от възобновяеми източници. Електромобилите постепенно заемат своя дял като средства за масов транспорт. Участниците в анкетното допитване, са изключително позитивни към използването на електромобили в тяхното ежедневие. Около 56% % от анкетираните биха използвали електромобила като метод на придвижване, но при условия, че на територията на община Пещера, бъде позиционирана широка мрежа от зарядни станции. Разбира се има и представители на респондентите, които проявяват скептицизъм, породен най-вече от липса на опит и достатъчно информация относно използването на електрически превозни средства.

Анкетно проучване - В каква степен изграждането на по-широка мрежа от зарядни станции би повлияло на решението ви за използване на електромобили?

Мнозинството от анкетираните респонденти, са на мнение, че изграждането на мрежа от зарядни станции е от огромно значение за масово използване на този вид транспорт.

Анкетно проучване – Най-изявени проблеми отнасящи се до техническата инфраструктура на територията на община Пещера

Като основен проблем 63% от респондентите отбелязват „Неосигурен обществен транспорт“ на територията на общината. Почти 25% от анкетираните извеждат като проблем, „Лошото състояние на пътната и уличната инфраструктура“ и необходимостта от въвеждане на мерки за ремонт и реконструкция. В рамките на

Анкетното проучване бяха изведени следните проблеми, отнасящи се до пълното развитие на Устойчива градска мобилност на територията на община Пещера.

- Изграждане на велоалеи и зарядни станции за електрически превозни средства.
- Изграждане на паркинги;
- Доставка на нови превозни средства за градски транспорт;
- Въвеждане на "Синя зона";
- Изграждане на Легнали полицаи;
- Изграждане на Лед улично осветление;
- Констатирани са проблеми с дърва за огрев по тротоарите на общината, които пречат на пешеходците;
- Констатирани са проблеми с паркирали коли по тротоарите които пречат на пешеходците;
- Необходимост от въвеждане на допълнителни мерки за безопасност на движението
- Изграждане на Скейт парк
- Закупуване на Електрически тротинетки, за обществено ползване
- Изграждане на нови пешеходни пътеки
- Възможност за поставяне на зарядни станции за автомобили. Това би насърчило хората да използват електромобили;
- Изграждане на паркинги в периферията на града.
- Изграждане на нови пътища и е установена липса на съпътстващи ремонтни дейности по асфалтовата настилка

- Изграждане на системи за видеонаблюдение за следене на пътната безопасност
- Изграждане на Градски парк

Основни изводи от анализа на

Община Пещера не е голяма по площ (135.49 км²) и е най-малката сред дванадесетте общини в област Пазарджик - 3.04% от територията ѝ. Намира се в пределите на Западните Родопи и това обуславя релефа – средно планински, хълмист и равнинен. Състои се само от три населени места и едно летовище.

Населението на общината намалява и застарява, което е валидно и за областта, и за страната. Между двете национални преброявания на населението в България (2011 и 2021 година) населението се е стопило с общо с 1 867 жители, от които 939 мъже и 928 жени.

Транспортната мрежа в община Пещера е добре развита и в по-голямата си част се отличава с добро състояние. Тази констатация важи най-вече за републиканската пътна мрежа. По-голямата част от общинските пътища са със задоволително състояние, но има участъци, за които е необходимо да се предприемат ремонтни и възстановителни дейности.

Съществуват проблеми, свързани с влошени експлоатационни условия по отношение на някои участъци, особено от общинската пътна мрежа, поради недостатъчни финансови ресурси за поддържането ѝ, въпреки усилията на общинската администрация да се справя с ремонтите. Същото се отнася и за общинската улична мрежа, както и прилежащите ѝ съоръжения. Мостовете също се нуждаят от ремонт.

Необходимо е своевременно, а не догонващо провеждане на „спешни“ ремонти, особено на общинската пътна мрежа, така че всички населени места от общината да имат добър достъп до РПМ, осигуряващ интегрираното развитие на общината и пълноценното ѝ функциониране като единен организъм.

Наблюдава се нарастващ брой на личните автомобили и свързаното с това повишено отделяне на вредни емисии в околната среда и наднормено шумово замърсяване.

Липсва ИТС инфраструктура на всички пътища от градската и общинска мрежа, както и интегрирани (телематични) системи за управление на трафика.

Необходима е оптимизация на работата на светофарните уредби – изследване на задръжките, подобряване на транспортно-техническите им параметри, въвеждане на гъвкав режим на управление, въвеждане на функции за улесняване на преминаването на незрящи граждани -звуков сигнал, бутони.

Необходимо е планиране и осъществяване на мрежа от велосипедни алеи.

Предварителният избор на приоритети за развитие в областта на устойчивата градска мобилност е съобразен изцяло с изпълнените или изпълнявани в община Пещера проекти.

SWOT анализ

На базата на направения анализ и факторите, въздействащи на развитието, са идентифицирани силни и слаби страни на община Пещера, като са очертани и благоприятните възможности и потенциалните заплахи, породени от въздействието на външната среда. Изводите от състоянието и тенденциите за развитието, както и потенциалът на социално-икономическите дадености на община Пещера служат за SWOT анализа.

SWOT анализът е класически метод за стратегическо планиране и е изключително полезен инструмент за разбиране на различни ситуации и вземане на решения. Същевременно, това е и аббревиатура, зад която стоят следните думи:

- **S (Strenghts)** – Силни страни
- **W (Weaknesses)** – Слаби страни
- **O (Opportunities)** – Възможности
- **T (Threats)** – Заплахи.

SWOT анализът е прекрасен инструмент за стратегическо планиране и вземане на решения. Той дава възможност за анализиране на конкретна ситуация от различни аспекти и помага за вземането на правилни и адекватни решения.

SWOT анализът на община Пещера е изготвен на базата на анкетно проучване, проведено на територията на общината и отразява вижданията на местната общност.

Силни страни	Слаби страни
• Благоприятно географско положение • Територия със средни планини, хълмове и равнини • Наличие на реки и микроязовири • Наличие на големи площи с гори • Добро качество на атмосферния въздух • Чисти води • Почви в добро състояние • Всички населени места са 100% водоснабдени • Изградена система за сметосъбиране и сметоизвозване • Изградена система за разделно събиране на масово разпространени отпадъци • Наличие на защитени територии по	• Неблагоприятни демографски тенденции • Отрицателен естествен прираст, ниски нива на демографско заместване • Вътрешни неравенства по социално-икономически и инфраструктурни показатели • Голям дял на населението над 65-годишна възраст • Амортизирана водопроводна мрежа • Високи нива на загуба на вода • Неизградена докрай във всички населени места канализационна мрежа

НАТУРА 2000 - Наличие на природни забележителности - Наличие на пътна мрежа - Висока степен на изграденост на комуникационната, водоснабдителната и електрическата мрежа - Частично изградена канализационна мрежа във всички населени места - Наличие на ПСОВ - Наличие на места за настаняване, хранене и развлечения - Наличие на зелена система - Добре разгърната мрежа от МСП - Развито селско стопанство с растениевъдство и животновъдство - Развито горско стопанство и дърводобив - Положителен темп на развитие на икономиката - Развити елементи на техническата инфраструктура - Наличие на улична мрежа - Развита общинска пътна мрежа - Достъпност до железопътен транспорт; - Достъпност до първокласни и второкласни пътища от Републиканската пътна мрежа; - Наличие на автогара в добро състояние; - Приет Общ устройствен план на територията на община Пещера - Наличие на транспортна свързаност с градове от други общини и/или области; - Близост до областния център с възможност за ползване на неговите услуги - Административен капацитет за провеждане на местни политики за планиране и управление; - Устойчива политическа и социална стабилност и етническа толерантност в населените места със смесено население.	- Слабо развита зелена система в населените места и неоползотворен потенциал за изграждане на места за отдих и туризъм - Сравнително висок интензитет на емисиите от транспорт и остарял автомобилен парк - Голям дял на населението с основно, начално или по-ниско образование - Наличие на неграмотни лица - Голям дял на безработните на възраст над 55 години - Голям дял на безработните жени - Липса на специализирани велоалеи с осигурено високо ниво на безопасност и ниска степен на използване на велосипедите като превозно средство; - Липса на електромобилност; - Липса на информационни инициативи и програми за изграждане на устойчива мобилност; - Ниска мобилност на населението в някои селища; - Наличие на психологичен модел, че ползването на обществен транспорт, придвижване с велосипед или пеша са символ на по-нисък социален статус, а придвижването с автомобил, дори и на кратки разстояния – на по-висок; - Липса на Генерален план за организация и регулиране на движението.
Възможности	Заплахи

• Подобряване на връзките с регионалната транспортна мрежа; • Разработване на планове за организация и регулиране на движението; • Подобряване състоянието на общинската пътна мрежа и улици; • Привличане на инвестиции в региона; • Планиране и организиране на схеми за свързаност на различните транспортни мрежи, а оттам – и за интермодален транспорт на пътници и товари; • Автоматизиране на управлението на трафика; • Изграждане на мрежа от велоалеи; • Изграждане на допълнителни паркоместа, улесняване на начина на заплащане на такса паркинг чрез SMS; • Повишаване на електромобилността и изграждане на електрозарядни станции; • Интегриране на туристическия и транспортен сектор за постигане на устойчив достъп до туристически обекти и природни забележителности; • Наличие до набор от финансови инструменти за развитието на града (Оперативни програми, Национален план за възстановяване и развитие, Трансгранично сътрудничество и т.н.); • Провеждане на информационни кампании с образователна цел за привличане на цялата общественост за ползите от устойчива градска мобилност; • Активно използване на публично-частните партньорства; • Развитие на ефективно трансгранично и регионално сътрудничество.	• Продължаващо негативно развитие на демографските процеси и външна миграция на млади хора, обезлюдяване в перифериите на общината; • Изтичане на квалифицирана работна сила от общината; • Задълбочаване на териториалните диспропорции в заетостта и доходите, в качеството на живота; • Продължаване и/или задълбочаване на инфлацията; • Забавяне на реализацията на значими инфраструктурни проекти; • Природни рискове – земетръсна зона, наводнения, горски пожари и др.; • Неблагоприятно влияние на климатичните промени; • Външни условия с негативно въздействие.

Цели и приоритети на ПУГМ Пещера

Плановите за устойчива градска мобилност целят стимулиране на балансираното развитие и подобрената интеграция на различните видове градска мобилност. В тази

концепция за планиране се подчертава, че градската мобилност е насочена най-вече към хората. В контекста на градските зони е нужна смесена стратегия, включваща планиране на земеползването, схеми за ценообразуване, ефективен обществен транспорт и инфраструктура за немоторизирано придвижване, както и за зареждане на екологично чисти превозни средства, за да се намалят задръстванията и вредните емисии.

Цел на ПУГМ Пещера

Основната цел на ПУГМ Пещера е да подобри достъпността до и през градския район, както и в неговите рамки за всички, независимо от дохода и социалния статус; да се повиши качеството на живот и привлекателността на градската среда; да се подобри пътната безопасност и общественото здраве на населението; да се намали замърсяването на въздуха и шума, парниковите газове, емисии и потребление на енергия. Планът за устойчива градска мобилност е свързан със съществуваща дългосрочна стратегия за бъдещото развитие на градския район и за бъдещото развитие на транспортната и мобилната инфраструктура и услуги. Той включва и план за действие за краткосрочното изпълнение на стратегията, в който се посочва графикът за изпълнение, като ясно се установяват необходимите ресурси и финансиране. Чрез изпълнението на ПУГМ Пещера, ще се постигнат следните резултати:

- Въздействие и подобряване на живота на всички жители и гости на общината;
- Спестяване на разходи - създаване на икономически ползи;
- Принос за по-добро здраве и околната среда;
- Осъществяване безпрепятствена мобилност и подобряване на достъпността на градската среда;
- По-ефективно използване на наличните ресурси;
- Спечелване на обществена подкрепа и изграждане на нова култура на градска мобилност;
- Повишаване качеството на живот и привлекателността на градската среда;
- Подобряване на пътната безопасност и общественото здраве на населението;
- Намаляване на замърсяването на въздуха и шума, парниковите газове, емисии и потребление на енергия.

Целеви групи

Целевите групи са вътрешни и външни.

Вътрешни целеви групи

- **Служителите на общинската администрация** – голяма част от тях общуват директно с външните целеви групи като част от работните си задължения, които формират представи за качеството на работа в администрацията. Извън работното време в неформална обстановка те формират мнение за институцията у своите близки и познати. По тези причини колкото по-добре са

запознати служителите с ключовите проекти на общината, целите и работата на администрацията, толкова по-адекватно могат да коментират тези теми в своето обкръжение.

- **Заместник-кмет, директори на дирекции** – по-ефективно и по-успешно е чрез тях въвеждането на вътрешни правила за комуникация и мотивирането на служителите да ги следват. Подходът към тази целева група трябва да е свързан с насърчаване на комуникацията на хоризонтално ниво в общинската администрация.
- **Кметове на кметства и кметски наместници** – чрез тях информацията по важни за общината теми може да достигне по-лесно и ефективно до гражданите в населените места с ниско ниво на използване на медии.
- **Директори на общинските предприятия** – навременна и регулярна информация за планираните и изпълнявани дейности от директорите на предприятията към общината.
- Чрез всяка една от тези референтни целеви аудитории ефективно могат да бъдат комуникирани различни части от общите послания на настоящата стратегия. Работата с всяка от тези аудитории предполага специфични действия и комуникационни форми, които да гарантират индивидуализацията на подхода и в същото време, координираността на усилията за постигане на крайните цели.

Външни целеви групи

- **Жители на община Пещера** – основен потребител на услугите на общината. За тях са важни всички дейности, които общината реализира в областта на градоустройството, инфраструктурата, сигурността, чистотата, опазването на околната среда, здравеопазването, транспорта, образованието, местните данъци и такси, административното обслужване и т.н.
- **Представители на бизнеса** – в тази група се включват както представители на местния бизнес, така и бизнесмени от страната и чужбина. Важни за тях в общуването с общината са теми, като: възможности за партньорства, осигуряване на добра и съвременна инфраструктура, възможност за публично частни партньорства, бързината на административното обслужване, процедурите за издаване на разрешителни и лицензи, координация с останалите институции, местни данъци и такси и др.
- **Представители на неправителствения сектор** – необходим е индивидуален подход към всяка от специализираните организации според областта, в която работят, за да се търсят форми за пряко общуване и партньорство с групи със специфична сфера на дейност, които трудно могат да се достигнат със средствата за масова информация. Такива са възрастни жители на общността, на 65 годишна възраст; групи граждани, които трайни или временно незаети; групи в неравностойно положение; представители на малцинства и етнически групи и други.

- **Широката общественост в България** – жителите на други населени места в страната, за които Община Пещера е потенциална дестинация за туризъм, посещение на културни и спортни прояви, забавление или работа.
- **Международна общественост** – чуждестранните партньори на общината, като побратимените градове, гости и участници в различни прояви и инициативи, реализирани в община Пещера, туристи, представители на бизнеса. Въпреки че тази група на пръв поглед изглежда, че се припокрива с гореизброените, е обособена отделно поради спецификата на комуникационните канали, които може да ползва, като например чуждоезична версия на сайта.
- **Представители на медиите** – важноста на тази целева група се определя и от факта, че е канал за информация за останалите целеви групи. Добър подход за реализирането на целите на общинската администрация и разбирането им от гражданите е ежегодно да се организират срещи с представители на медиите за представяне на планове и важните теми, по които общината ще работи през конкретния период.

Основна цел при разработването на ПУГМ Пещера е прилагането на принципа за партньорство и сътрудничество. Участието на заинтересованите лица в процеса на формирането и прилагането на местни политики за устойчива мобилност бе гарантирано посредством две „фокус групи“, попълване на анкетни карти, базирани на online платформи и хартиен носител.

Визия за развитие

Визията на Плана за устойчива градска мобилност на община Пещера, е формулирана на основата на извършения анализ на настоящата ситуация и постигането на стратегическите изисквания на европейските и национални политики за градската мобилност. Тя има дългосрочен характер и надхвърля срока на действие на плана. Визията, е формулирана и в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие на южен централен район за периода 2021-2027 г., Актуализираната Националната концепция за пространствено развитие, и с Плана за интегрирано развитие на община Пещера за периода 2021-2027 г. е следната:

Развиващ се и поддържан разнообразен, бърз и удобен транспорт с осигурена достъпност, сигурност и безопасност на придвижване в чиста околна среда за повишаване на икономическото развитие и качеството на живот на хората – живеещи, работещи или приходящи.

Стратегически цели на ПУГМ Пещера

Стратегическа Цел 1: Екологосъобразна мобилност

Най-сериозното предизвикателство, пред което е изправен транспортният сектор, е съществено да намали замърсяването на въздуха и шума, емисиите на парникови газове и потреблението на енергия в сектора и да се повиши неговата устойчивост.

Усилията на общинската администрация следва да бъдат насочени са в подобряване на състоянието на уличната и общинската пътна мрежа, увеличаване на дела на екологичен транспорт, създаване на условия за придвижване с велосипед или пеша и чрез насърчаване на електромобилността.

Стратегическа Цел 2: Устойчива транспортна свързаност

Осигуряване на по-добра транспортна достъпност до града, укрепване на териториалната свързаност между града и съседните населени места и местата за туризъм и отдих, формиране на устойчиви транспортни връзки със съседни изяви полюси на развитието в региона. Това включва не само подобряване на качеството на транспортната инфраструктура и осигуряване на бърз и удобен транспорт за обслужване на населението, а така също принос към реализирането на потенциалите на общината – например, в областта на туризма, както и достъп до щадящи околната среда форми на транспорт.

Стратегическа Цел 3: Разработване и внедряване на ИТС

Използването на интелигентни транспортни системи ще осигури по-доброто управление на операциите и предоставяне на нови услуги (умен паркинг, умни кръстовища, информационни системи за пътниците, системи за таксуване и т.н). С ИТС може да се управлява трафикът, да се разрешат проблеми на градския транспорт като задръствания, паркиране, произшествия и аварийни ситуации, мониторинг на въздействията върху околната среда. Тяхното въвеждане създава условия за оптимална транспортна мобилност, поемаща и управляваща различните потоци.

Стратегическа Цел 4: Устойчива безопасност и сигурност на участниците в движението

Основните причини за пътнотранспортните произшествия в страната са повишения трафик, натовареността на уличната мрежа, неефективната организация на движение, недоброто качество на транспортната инфраструктура. Усещането за липса на безопасност пречи за нарастването на дела на избралите да се придвижват пеша или с велосипед. Безопасността е свързана също така с качеството на пешеходните и обществени пространства, състоянието на настилките, осветлението и др. Това може да се постигне чрез осветеност и повдигане на пешеходните пътеки, обезопасяване на велосипедното и пешеходно движение, изграждане на система за следене на пътната безопасност, подобряване на достъпността за всички хора с акцент върху тези със специални нужди, създаване на безопасност на спирките и около тях.

Стратегическа Цел 5: Постигане на привлекателна градска среда и осигуряване на по-добро качество на живот

Негативното влияние на автомобилният транспорт не се ограничава само до околната среда. Ежедневното използване на личните автомобили нанася много вреди на градската среда и намалява привлекателността на града. Трафикът, задръстванията и превръщането на ключови обществени пространства в паркинги, безразборното паркиране влошават качеството на живот на територията на общината.

Приоритети/Мерки на ПУГМ Пещера

Приоритет 1: Постигане на по-добра транспортна свързаност

- Мярка 1.1. Подобряване на техническото състояние и експлоатационните качества на общинската пътна мрежа
- Мярка 1.2. Интегриране на нулевоемисионни и/или близки до нулевото, превозни средства на обществения транспорт в транспортната система на общината.
- Мярка 1.3. Внедряване на ИТС и интегрирани цифрови решения за подобряване на ефикасността и ефективността на обществения транспорт.
- Мярка 1.4. Изграждане на велосипедна инфраструктура
- Мярка 1.5. Подобряване на достъпа до недвижими културни ценности и природни забележителности, туристически обекти и места за почивка и туризъм.

Приоритет 2: Осигуряване на безопасна градска мобилност

- Мярка 2.1. Въвеждане на мерки за успокояване движението на входовете на населените места
- Мярка 2.2. Разширяване на пешеходните зони
- Мярка 2.3. Обезопасяване на пешеходни зони и велосипедни алеи
- Мярка 2.4. Оптимизиране на паркирането в града
- Мярка 2.5. Подобряване на техническото състояние и експлоатационните качества на общинската улична мрежа

Приоритет 3. Постигане на привлекателна градска среда и осигуряване на по-добро качество на живот

- Мярка 3.1. Привлекателна градска среда и осигуряване на по-добро качество на живот

Приоритет	Мярка	Наименование	Индикативен бюджет хиляди лева	Източник на финансиране	Срок за изпълнение
Приоритет 1. - Постигане на по-добра транспортна свързаност					
Мярка 1.1. Подобряване на техническото състояние и експлоатационните качества на общинската пътна мрежа					
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Изпълнение на дейности за подобряване на техническото състояние и експлоатационните качества на общинската пътна мрежа	5 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Изпълнение на дейности за поставяне на пътни знаци	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Изпълнение на дейности за Полагане на пътна маркировка	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Подготовка и изпълнение на интегрирани проекти в партньорство с друга(и) община(и)	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Асфалтиране на улици на територията на община Пещера	5 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Рехабилитация на общински пътища без трайна настилка	2 500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Рехабилитация на общински пътища с пътна настилка в много лошо състояние	1 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Изграждане на нови улици и реконструкция на уличната мрежа, обект на обществен транспорт	5 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.1.	Подобряване на техническото състояние и качеството на транспортната инфраструктура между град Пещера и населените места в общината;	5 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 1.2. Интегриране на нулевоемисионни и/или близки до нулевото, превозни средства на обществения транспорт в транспортната система на общината.					
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Доставка на превозни средства за градския и/или междуселищния обществен транспорт с нулеви или близки до нулевите емисии	2 500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Изпълнение на съпътстващи мерки за осигуряване на	1 500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ,	2023 г.-2030 г

		зарядни станции за превозните средства.		ПРР	
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Интегриране на доставените превозни средства в градския и/или междуселищния обществен транспорт	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Подготовка и изпълнение на проекти в партньорство с друга(и) община(и)	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Изпълнение на дейности за повишаване дела на електромобилността	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Разширяване на транспортната система, чрез отварянето на нови линии и маршрути.	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Подмяна на превозни средства, извършващи ученически превози.	500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Инсталиране на системата за следене на качеството на въздуха в града, която ще изгради точна карта на замърсяването и с помощта която ще се анализират причините за това в реално време.	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.2.	Провеждане на инициативи за стимулиране на пешеходното и велосипедното движение, напр. „Пеша на училище“, „Пеша до работното място“ чрез създаване на достъпна и безопасна среда за пешеходно придвижване	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 1.3. Внедряване на ИТС и интегрирани цифрови решения за подобряване на ефикасността и ефективността на обществения транспорт.					
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Внедряване на ИТС и интегрирани цифрови решения за подобряване на ефикасността и ефективността на обществения транспорт.	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Поетапно интегриране на обществения транспорт	150.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Ремонт на съществуващи и/или изграждане на удобни спирки за обществения транспорт със защита от метеорологичните условия	500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Подобряване на връзките между градски, междуселищен автобусен, железопътен и въздушен транспорт	250.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г

Приоритет 1	Мярка 1.3.	Закупуване на виртуални табла	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Въвеждане на система за електронни карти и билети	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Оптимизиране режимите на работа на светофарите – т.н. „Умни кръстовища“	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Разработване на транспортен модел с помощта на софтуер за транспортно моделиране;	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.3.	Дигитализация на дейностите по управление и контрол на движението и актуалното им периодично въвеждане в платформа за обработка на пространствена информация;	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 1.4. Изграждане на велосипедна инфраструктура					
Приоритет 1	Мярка 1.4.	Изграждане на нова велосипедна инфраструктура, която да бъде физически отделена от автомобилното движение	2 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.4.	Изграждане на довеждаща велосипедна мрежа в жилищни квартали и туристически атракции/забележителности	1 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.4.	Планиране на мрежа от велосипедни алеи, обхващаща и отдалечените от центъра квартали	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.4.	Поставяне на паркинг стойки за велосипеди, включително пред здравни и образователни заведения, театър, музеи, обществени сгради	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.4.	Създаване на зони за отдаване на велосипеди под наем	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.4.	Закупуване на велосипеди за гражданите и гостите на града със системи за проследяване и предотвратяване на кражби	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 1.5. Подобряване на достъпа до недвижими културни ценности и природни забележителности, туристически обекти и места за почивка и туризъм.					
Приоритет 1	Мярка 1.5.	Осигуряване на подходящ достъп (транспорт, екопътеки	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ,	2023 г.-2030 г

		и/или велопътеки) до природни забележителности, съобразен и за хора в затруднено положение		ПРР	
Приоритет 1	Мярка 1.5.	Осигуряване на подходящ достъп (транспорт, екопътеки и/или велопътеки) до недвижими културни ценности, съобразен и за хора в затруднено положение	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 1	Мярка 1.5.	Подобряване на достъпа до недвижими културни ценности и събития, места за рекреация и туризъм, туристически обекти на територията на община Пещера;	150.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2: Осигуряване на безопасна градска мобилност					
Мярка 2.1. Въвеждане на мерки за успокояване движението на входовете на населените места					
Приоритет 2	Мярка 2.1.	Изпълнение на дейности насочени към намаляване на скоростта чрез маркировка и настилка с различен цвят и текстура	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.1.	Изпълнение на дейности насочени към поставяне на осветени и дублирани пътни знаци на входовете и изходите на града	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.1.	Разработване на генерален план за движението в град Пещера	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.1.	Разработване на генерален план за движението до населените места в общината и интегрирането му с този на град Пещера	150.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.1.	Подготовка и изпълнение на проекти в партньорство с друга(и) община(и)	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 2.2. Разширяване на пешеходните зони					
Приоритет 2	Мярка 2.2.	Изпълнение на дейности за поставяне на съоръжения за намаляване на скоростта и за ограничаване на паркирането по пешеходните пространства и тротоари на територията на общината	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.2.	Изпълнение на дейности за обособяване и обозначаване на нови пешеходни зони и извеждане на	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г

		потоците от автомобили от тях			
Приоритет 2	Мярка 2.2.	Обзавеждане на пешеходните зони с градска мебел (поставяне на зеленина, пейки, кошчета и др.), подмяна на осветлението	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.2.	Изпълнение на дейности по поддръжка на тротоари	1000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 2.3. Обезопасяване на пешеходни зони и велосипедни алеи					
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Полагане на маркировка, специализирани пътни знаци, светлинна сигнализация и др.	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Въвеждане на стоп линия за велосипедисти.	20.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Отделяне на велосипедния трафик от тежкия моторизиран трафик, чрез обособяване на пространства по градските тротоари.	200.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Закупуване и монтиране на анти-паркинг колчета в непосредствена близост до велосипедни алеи.	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Обособяване на вело-паркинги и стоянки около магазини, търговски центрове, болници, паркове, зони за отдих, обществени центрове и друга прилежаща инфраструктура.	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Изграждане на нови пешеходни надлези и подлези, спиркови навеси.	1 000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Изграждане на достъпна архитектурна среда (рампи, стълбищни лифтове, подвижни платформи, „достъпни маршрут“) за хора с двигателни затруднения;	500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Инсталиране на интелигентни пешеходни пътеки на най-оживените кръстовища и пресичания на улици;	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Въвеждане на системата e-call, с която при наличие на катастрофа автоматично се набира 112 и се сигнализира за местоположението на превозното средство.	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.3.	Подобряване на образованието и обучението на	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ,	2023 г.-2030 г

		участниците в движението по пътищата		ПРР	
Мярка 2.4. Оптимизиране на паркирането в града					
Приоритет 2	Мярка 2.4.	Изграждане на нови зони за паркиране	150.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.4.	Въвеждане на различни методи за заплащане на такса за платен паркинг	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.4.	Изследване на възможностите и обособяване на зони за паркиране в жилищните квартали	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.4.	Въвеждане на Синя зона на територията на град Пещера	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Мярка 2.5. Подобряване на техническото състояние и експлоатационните качества на общинската улична мрежа					
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Поетапен основен ремонт и рехабилитация на улични платна на територията на общината	2000.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Поетапен ремонт и рехабилитация на тротоари, съобразени и за хора в затруднено положение	500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Поставяне на нови улични знаци и табелки	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Подмяна на улично осветление с енергоспестяващо и изграждане на ново улично осветление, съобразено с пешеходни пътеки и велоалеи	1500.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Ремонт на съществуващи и изграждане на допълнителни светофарни уредби със светлинно и звуково регулиране	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Промяна на организацията на движение на кръстовищата	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 2	Мярка 2.5.	Подготовка и изпълнение на проекти в партньорство с друга(и) община(и)	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3. Постигане на привлекателна градска среда и осигуряване на по-добро качество на живот					
Мярка 3.1. Привлекателна градска среда и осигуряване на по-добро качество на живот					
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Ограничаване на паркирането в зони с интензивен трафик	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г

План за устойчива градска мобилност на община Пещера

Приоритет 3	Мярка 3.1.	Ограничаване достъп на тежкотоварни камиони и техника в централна градска част	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Стимулиране на работодатели за насърчаване използването на велосипеден транспорт от техните служители	20.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Провеждане на рекламна и мотивационна кампания сред обществото за ползите и преимуществата за ползване на обществения транспорт	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Разработване на едnodневни туристически пакети за опознаване на забележително и атракции	50.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Въвеждане на стимули за екологични и устойчиви начини на придвижване	100.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Провеждане на кампания сред населението за популяризиране на мерките и ползите от екологични и устойчиви начини на придвижване	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Провеждане на информационни кампании с фирми за транспорт и логистика	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Провеждане на информационни кампании с представители на бизнеса	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г
Приоритет 3	Мярка 3.1.	Провеждане на информационни кампании за ученици в горни класове	25.00	ОБ, ДПФИ, НПВУ, ПРР	2023 г.-2030 г

Индикативен бюджет на ПУГМ Пещера

Общият индикативен бюджет на ПУГМ Пещера е в размер на 43 390.00 хил. лв., разпределен както следва:

Приоритет	Наименование	Стойност (хил. лева)
Приоритет 1	Приоритет 1: Постигане на по-добра транспортна свързаност	34 475.00
Приоритет 2	Приоритет 2: Осигуряване на безопасна градска мобилност	8 520.00
Приоритет 3	Приоритет 3: Постигане на привлекателна градска среда и осигуряване на по-добро качество на живот	395.00

Необходими действия и индикатори за наблюдение и оценка на ПУГМ община Пещера

Използваният метод за разработване на индикаторите за наблюдение и оценка на ПУГМ Пещера е т.н. SMART – акроним от английски думи за определяне на ясни цели, чрез които да се очакват и конкретни резултати.

- S (Specific) – целта трябва да е специфична;
- M (Measurable) – целта трябва да е измерима;
- A (Achievable) – целта трябва да е постижима;
- R (Realistic) – целта трябва да е реалистична;
- T (Timely) – целта трябва да има някакъв срок.

Типът на индикатора, който ще се прилага към съответен приоритет зависи от конкретната формулировка и мерки в ПУГМ. Най-общо индикаторите за продукт измерват напредъка по отношение на приоритетите и мерките, а индикаторите за резултат – по отношение на целите. Въпреки това е възможно за даден приоритет да се формулира както индикатор за продукт, така и индикатор за резултат. Индикаторите за продукт могат да измерват и постигането на мерките, но не е задължително да се формулират за всяка отделна мярка, дейност или проект – включването на индикатори по отношение на мерките зависи от конкретната ситуация.

- В цялостния процес на наблюдение и оценка при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските наместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.
- Основната дейност по наблюдението на изпълнението на ПУГМ Пещера е изготвянето на ежегодни доклади, които се публикуват на страницата на общината. Те служат за изготвяне на междинен доклад и окончателен доклад за изпълнение, които също се публикуват на страницата на общината, а също така и като основа за актуализация. Докладите се изготвят от общинската администрация или от външни изпълнители.
- Междинният доклад следва да се изготви до края на 2026 година, а окончателният – до края на 2031 година. Докладите се обсъждат и приемат от общинския съвет.

Индикатори за продукт

Индикаторите за продукт се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и/или мерки за развитие на общината. По някои от приоритетите те могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикатори за резултат

Индикаторите за резултат имат значение за цялостната оценка на ефективността на плана и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими индикатори, а в някои случаи – с качествени оценки относно достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Индикатори за продукт

Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Период на отчитане	Източник на информация
Основен ремонт на общинската пътна мрежа	км	0	50 км.	годишно	община Пещера, РОП, медии
Поставени пътни знаци и табелки	бр.	0	150 бр.	годишно	община Пещера
Положена пътна маркировка	км	0	25 км.	годишно	община Пещера, РОП, медии
Превозни средства с нулеви емисии	бр.	0	5	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Зарядни станции	бр.	0	3	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Внедряване на ИТС	бр.	0	1	2009 година	община Пещера, РОП, медии
Подобрен достъп до недвижими културни ценности и природни забележителности, туристически обекти и места за почивка и туризъм	бр.	0	10 бр.	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Ремонт на улици от общинската улична мрежа	Км	0	25 км.	3 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Ремонт на тротоари от общинската улична мрежа	км	0	15 км	3 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Новодоставени знаци и табелки	бр.	0	100 бр.	3 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии

Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Период на отчитане	Източник на информация
Ремонтирани съществуващи и изградени допълнителни светофарни уредби със светлинно и звуково регулиране	бр.	0	3	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Променена организация на движение на кръстовищата	бр.	0	10	годишно	община Пещера
План на мрежа от велосипедни алеи, покриващи и отдалечените от центъра квартали	бр.	0	1	2004 година	община Пещера, РОП, медии
Изградена велодрежа	Км.	0	10 км.	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Поставени на паркинг стойки за велосипеди	бр.	0	25	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Изградени допълнителни зони за паркиране	бр.	0	3	2 пъти за периода	община Пещера, РОП, медии
Ремонтирани и/или изградени спирки за градския транспорт в Пещера	бр.	0	15	2005 година	община Пещера, РОП, медии
Генерален план за движението в град пещера	бр.	0	1	2005 година	община Пещера, РОП, медии
Интегриран с генералния план на града генерален план за движение в населените места в общината	бр.	0	1	2005 година	община Пещера, РОП, медии
Проведени кампании сред населението за популяризиране на мерките и ползите от екологични и устойчиви начини на придвижване	бр.	0	3	3 пъти за периода	община Пещера

Индикатор	Мерна единица	Базова стойност	Целева стойност	Период на отчитане	Източник на информация
Проведени информационни кампании с фирми за транспорт и логистика	бр.	0	2	2 пъти за периода	община Пещера
Проведени информационни кампании с представители на бизнеса	бр.	0	2	2 пъти за периода	община Пещера
Проведени информационни кампании с ученици от горните класове	бр.	0	4	2 пъти за периода	община Пещера

Индикатори за резултат

Очакваните резултати от изпълнението на ПУГМ Пещера (2030 година) са:

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност 2029 г.
Увеличение използването на обществен транспорт	%	община, транспортни фирми	годишно	0	30
Намаляване използването на лични автомобили	%	община	годишно	0	30
Намаляване емисиите от обществения транспорт	%	община, РИОСВ	годишно	0	15
Увеличаване на енергийната ефективност на обществения транспорт и автомобили	%	община, транспортни фирми	годишно	0	10
Увеличена безопасност на пешеходците	%	община, МВР	годишно	0	30
Намален брой инциденти с участие на пешеходци	%	община, МВР, здравни заведения	два пъти за периода	0	20
Увеличен брой пешеходци	%	община	годишно	0	20

Индикатор	Мерна единица	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност 2029 г.
Намаляване паркирането по тротоарите и запазване на тяхната структура	%	община	годишно	0	40
Увеличаване на дела на придвижващите се с велосипед	%	община	годишно	0	30
Намален брой инциденти с участие на велосипедисти	%	община, МВР, здравни заведения	два пъти за периода	0	30
Повишаване качеството на атмосферния въздух	%	община, РИОСВ	годишно	0	10
Повишаване на дела на електромобилността	%	НСИ, ААП	два пъти за периода	0	20
Увеличен брой на хора с увреждания, придвижващи се свободно в града	брой	община	годишно	0	100
Повишаване удовлетвореността на граждани и гости на общината	%	община, медии	годишно	0	20
Повишаване доверието в местната власт	%	НСИ, медии	годишно	0	20

Източници на информация

Основните източници на информация, използвани при изготвянето на ПУГМ на община Пещера, са следните:

- НСИ;
- ИСУН;
- ИТСР на Южен централен район;
- Министерство на туризма;
- Българска агенция по безопасност на храните;
- План за устойчива градска мобилност на община Пещера;
- Агенция по заетостта;
- Областна служба „Земеделие“ Пазарджик;
- Общински план за развитие 2014-2020 година община Пещера;
- План за устойчива градска мобилност 2018-2022 година на община Пещера;
- ОУП на община Пещера;
- Доклади за напредъка, годишни доклади, междинни оценки на изпълнението на стратегически документи на общината;
- Информация от регионални структури – ТСБ, РИОСВ и др.;
- Данни от съседни общини;
- Данни, предоставени от община Пещера;
- Данни за област Пазарджик;
- Държавно горско стопанство Пещера;
- Национален туристически регистър;
- анализи и проучвания на община Пещера;
- проучване на нагласите и потребностите на населението в общината, свързани с тяхното перспективно развитие;
- проучване мнението на местната администрация и оценките ѝ за текущото състояние и нуждите на населените места;
- установяване на капитала в района – хора, исторически и природни дадености, култура и т.н.;
- основни изводи и концепции за формулирането на основните приоритети за разработването на стратегията.